

posvet o **e**-učenju v policiji

zbornik

mfJunij2014

**Ljubljana,
12. junij 2014**

Posvet o e-učenju v policiji

Zbornik

dr. Suzana Strmšek Turk
dr. Viktorija Florjančič
dr. Darko Ščavničar
mag. Reimond Jeršin
Miha Ristič
Borut Rozman
Aleš Grudnik
Andrej Ošlak
Silva Weiss Janžek
Alenka Švab Tavčar

Ljubljana, junij 2014

Posvet o e-učenju v policiji

Zbornik

dr. Suzana Strmšek Turk

dr. Viktorija Florjančič

dr. Darko Ščavničar

mag. Reimond Jeršin

Miha Ristič

Borut Rozman

Aleš Grudnik

Andrej Ošlak

Silva Weiss Janžek

Alenka Švab Tavčar

Izdalo: Ministrstvo za notranje zadeve RS, Policija

Priprava: GPU, Policijska akademija

Uredila: Alenka Švab Tavčar

Lektoriranje: zbornik ni lektoriran

Oblikovanje: Marko Fric in Alenka Švab Tavčar

Tisk: elektronska izdaja

Ljubljana, junij 2014

KAZALO

UVODNI NAGOVOR NAMESTNICE GENERALNEGA DIREKTORJA POLICIJE MAG. TATJANE BOBNAR NA POSVETU.....	6
URNIK POSVETA O E-UČENJU V POLICIJI.....	7
ZAKLJUČNI GOVOR DIREKTORJA POLICIJSKE AKADEMIJE DANIJELA ŽIBRETA	9
PREDSTAVITEV VABLJENIH AVTORJEV	10
PRINCIPI KONSTRUKTIVISTIČNIH PEDAGOŠKIH PRISTOPOV V E-IZOBRAŽEVANJU.....	11
1 KOGNITIVIZEM IN SODOBNO KONSTRUKTIVISTIČNO IZOBRAŽEVANJE..	11
2 SAMOSTOJNO UČENJE, E-UČENJE IN E-IZOBRAŽEVANJE.....	13
3 PRINCIPI KONSTRUKTIVIZMA IN STRUKTURIRANJE PEDAGOŠKEGA PRISTOPA V E-IZOBRAŽEVANJU	14
3.1 Spremljanje in vrednotenje organiziranega e-izobraževanja	15
LITERATURA IN VIRI	16
IZZIVI E-IZOBRAŽEVANJA.....	17
1 UVOD.....	17
2 OD VIRTUALNIH UNIVERZ DO MASOVNEGA IZOBRAŽEVANJA	18
3 E-IZOBRAŽEVANJE V PRAKSI	19
3.1 Od prvih korakov do množične uporabe	19
3.2 Poučevanje v e-učilnici in izven nje	20
4 SKLEPNA RAZMIŠLJANJA.....	23
LITERATURA IN VIRI	23
UPORABNA VREDNOST ELEKTRONSKEGA IZOBRAŽEVANJA SLOVENSKE VOJSKE	25
1 UVEDBA E-IZOBRAŽEVANJA V SLOVENSKO VOJSKO	25
2 TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI	27
3 VIDIK.....	28
3.1 Kombinirano učenje	28
3.2 Samoizobraževanje	28
3.3 Razvoj vsebin	30
3.4 Elektronska učilnica	32
4 ZAKLJUČEK / POT NAPREJ.....	33
E-UČENJE V POLICIJI VČERAJ, DANES IN JUTRI	35
1 UVOD.....	35
2 IZOBRAŽEVANJE V POLICIJI	36
2.1 Izobraževanja	36
2.2 Usposabljanje in izpopolnjevanje.....	36
3 E-UČENJE V POLICIJI	37
3.1 EIDA in EIDAZ	37
3.2 Integracija EIDA v ITSP	37
3.3 Statistični pregled	38
3.4 Stroški e-usposabljanj.....	39

3.4.1	Stroški e-usposabljanja na e-učilnico	40
4	VSEBINA E-UČILNIC V POLICIJI	41
5	ZAKLJUČEK	42
	LITERATURA IN VIRI	42
	KRATICE.....	42
UVEDBA E-UČENJA V SLOVENSKI POLICIJI		44
1	UVOD.....	44
2	LMS.....	45
3	ORGANIZACIJA SLOVENSKE POLICIJE.....	45
4	IZOBRAŽEVANJE V POLICIJI	46
5	ODLOČITEV ZA LMS	48
5.1	Odločitev za odprtokodno rešitev	48
6	EIDA.....	49
6.1	Pomembnost EIDE za slovensko policijo	49
7	ZAKLJUČEK	50
	LITERATURA IN VIRI	51
NAVODILO O E-UČENJU V POLICIJI		52
1	UVOD.....	52
2	RAZDELITEV NAVODIL O E-UČENJU	52
2.1	Pojmi uporabljeni v navodilu	53
2.2	Administriranje sistemov za postavitve e-učilnic.....	53
2.3	Udeleženci, izvajalci, nadzorniki	54
2.4	Upravljanje z e-učilnicami	54
2.5	Obvezne vsebine e-učilnic za izpopolnjevanje in usposabljanje	55
2.5.1	Uvod	55
2.5.2	Učna poglavja	55
2.5.3	Zaključek	55
2.6	GRADIVO ZA E-UČILNICE	55
2.7	Kršitve pravil	56
3	ZAKLJUČEK	56
	LITERATURA IN VIRI	56
	KRATICE.....	56
	PRILOGE	57
UČENJE NA DALJAVO POLICISTOV – KANDIDATOV ZA DELO V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH.....		58
1	NAMEN	58
2	CILJNA SKUPINA.....	60
2.1	Osnovno usposabljanje policistov - kandidatov za delo v mednarodnih civilnih misijah.....	60
2.2	Prednapotitveno usposabljanje policistov – kandidatov za delo v MCM	61
2.3	Reintegracijski seminar.....	62
2.4	Socialno omrežje mirovnikov	62
3	DIDAKTIČNO - METODOLOŠKI PRISTOP IN IZVEDBA	63
4	TRAJANJE PROGRAMA.....	63
4.1	Prednosti učenja na daljavo.....	64
4.2	Slabosti učenja na daljavo	64
4.3	Koristi tečajnikov	64
	LITERATURA.....	64

E-UČILNICA IN NJENE DOBRE PRAKSE PRI IZVAJANJU PROGRAMOV IZPOPOLNJEVANJ IN USPOSABLJANJ V POLICIJI	66
1 UVOD.....	66
2 E-IZOBRAŽEVANJE IN E-UČENJE	67
2.1 Oblike e-izobraževanja	67
2.2 Kombinirano e-učenje (blended elerning).....	68
2.3 E-učenje na daljavo v Policiji	68
3 PRIMER DOBRE PRAKSE - E-UČILNICA/PREDMET: PROMETNA VARNOST 71	
4 ZAKLJUČNE MISLI.....	74
LITERATURA IN VIRI	74
VLOGA FORUMA PRI E-UČENJU	76
1 VSEŽIVLJENSKO UČENJE	76
1.1 Odrasli v vlogi učečih	76
2 E-IZOBRAŽEVANJE	77
2.1 E-izobraževanje v Policijski akademiji	78
3 FORUM.....	78
3.1 Uporaba foruma pri predmetu PIS v višješolskem študijskem programu ...	79
4 ZAKLJUČEK	81
LITERATURA IN VIRI	81
E-UČILNICE V VIŠJEŠOLSKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU POLICIST.....	83
1 UVOD.....	83
2 E-UČILNICE ZA PRVO GENERACIJO ŠTUDENTOV	84
2.1 Viri in dejavnosti, ki jih omogoča Moodle	84
2.2 Dejavnost študentov v e-učilnicah	85
2.3 Dostop do e-učilnic	87
3 E-UČILNICE ZA DRUGO GENERACIJO ŠTUDENTOV	89
3.1 Dejavnost študentov v e-učilnicah	89
3.2 Dostop do e-učilnic	91
4 ZA KONEC.....	92
LITERATURA IN VIRI	93

UVODNI NAGOVOR NAMESTNICE GENERALNEGA DIREKTORJA POLICIJE MAG. TATJANE BOBNAR NA POSVETU

Spoštovani!

Z velikim zadovoljstvom in ponosom vas pozdravljam na prvem posvetu o e-učenju.

Danes imamo vsi uslužbenci policije dostop do elektronskega izobraževanja na daljavo, ki ga poznamo kot okolje EIDA. V njem trenutno poteka kar nekaj usposabljanj: informacijske varnostne politike, nasilje v družine, mejna kontrola na kopenskih mejnih prehodih, če naštejemo le tiste z največ udeleženci.

Lani se je ob klasičnih oblikah izpopolnjevanj v dvanajstih e-učilnicah usposobilo 38.092 uslužbencev policije, največ za uporabo nove zakonodaje, na področju kriminalističnega preiskovanja, varnosti cestnega prometa, za obravnavo in varovanje tajnih podatkov, schengenske evalvacije kopenske meje in urejanje dokumentarnega gradiva.

Naši policisti se na daljavo, prek t.i. webinarjev, usposablajo tudi v e-učilnicah Evropske policijske akademije CEPOL. Naši strokovnjaki so dejavni tudi pri organizaciji in izvedbi vsebin, ki jih ponuja Evropska policijska akademija.

Do usposabljanj v okolju EIDA lahko dostopamo le iz delovnih postaj, ki so povezane v informacijsko-telekomunikacijski sistem policije. Okolje EIDA je vsem policijskim enotam dostopno od julija 2010, pol leta kasneje pa smo lahko do e-učenja na daljavo v okolju EIDAZ dostopali tudi od drugod: z računalnikov, povezanih v internet. V okolju EIDAZ se ne usposablja le uslužbenci policije in Ministrstva za notranje zadeve, ampak tudi drugi, na primer občinski redarji.

Na Višji policijski šoli smo v študijskem letu 2012/2013 začeli izvajati višješolski študijski program Policist in vpisali prvo generacijo izrednih študentov. Predavatelji smo, skupaj z inštruktorji, pripravili e-učilnice s predmeti prvega in drugega letnika v EIDAZ, tako da študenti do študijskih gradiv in dejavnosti lahko dostopajo od doma. Ker so študenti e-učilnice zelo dobro sprejeli, smo jih pripravili tudi za drugo in tretjo generacijo.

Angleški igralec Peter Ustinov je zapisal: „Ljudje bi se morali več učiti drug od drugega in manj učiti drug drugega.“ Današnji posvet je priložnost, da se čim več naučimo drug od drugega.

Prepričana sem, da boste današnja spoznanja uporabili pri pripravi novih e-učilnic, da boste tudi zaradi njih postali še boljši izvajalci izobraževanj in usposabljanj.

URNIK POSVETA O E-UČENJU V POLICIJI

8.30–8.50	Prihod in registracija udeležencev – razdelitev priponk in urnika – prijava kosil
9.00–9.15	Pozdravni nagovor, mag. Tatjana Bobnar, namestnica generalnega direktorja policije
9.15–9.35	Principi konstruktivističnih pedagoških pristopov v e-izobraževanju, dr. Suzana Strmšek Turk, Doba Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor
9.35–9.55	Izzivi e-izobraževanja, dr. Viktorija Florjančič, Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper
9.55–10.15	Uporabna vrednost elektronskega izobraževanja Slovenske vojske, dr. Darko Ščavničar, Center za elektronsko izobraževanje, Ministrstvo za obrambo RS
10.15–10.45	Odmor, kava v dnevnem prostoru
10.45–11.00	E-učenje v policiji včeraj, danes in jutri, mag. Reimond Jeršin, Generalna policijska uprava, Policijska akademija
11.00–11.15	Uvedba e-učenja v slovenski policiji, Miha Ristič, Policijska uprava Ljubljana, Operativno-komunikacijski center
11.15–11.30	Navodilo o e-učenju v policiji, Borut Rozman, Generalna policijska uprava, Policijska akademija
11.30–11.45	Učenje na daljavo policistov – kandidatov za delo v mednarodnih civilnih misijah, Aleš Grudnik, Generalna policijska uprava, Služba generalnega direktorja policije
11.45–12.45	Kosilo

12.45–13.00	E-učilnica in njene dobre prakse pri izvajanju programov izpopolnjevanj in usposabljanj v Policiji, Andrej Ošlak, Generalna policijska uprava, Policijska akademija
13.00–13.15	Vloga foruma pri učenju v e-predmetu, Silva Weiss Janžek, Generalna policijska uprava, Policijska akademija
13.15–13.30	E-učilnice v višješolskem študijskem programu Policist, Alenka Švab Tavčar, Generalna policijska uprava, Policijska akademija
13.30–13.45	Informacijska podpora e-učenju v policiji, dr. Aleksander Pur, Generalna policijska uprava, Urad za informatiko in telekomunikacije
13.45–14.00	Odmor
14.00–14.45	Razprava o tem, kako nadaljevati z e-učenjem v policiji mag. Evgen Česnik, mag. Reimond Jeršin, Daniel Jug, Marko Fric, dr. Aleksander Pur, Alenka Švab Tavčar, udeleženci
14.45–15.00	Zaključek posveta, Danijel Žibret, direktor Policijske akademije in predsednik pripravljalnega odbora

ZAKLJUČNI GOVOR DIREKTORJA POLICIJSKE AKADEMIJE DANIJELA ŽIBRETA

Spoštovani,

prvi posvet o elektronskem učenju v policiji se izteka v svoj zadnji krajec.

Dovolite mi, da se zahvalim piscem prispevkov, predstavljenih na posvetu in objavljenih v zborniku posveta – bili so vsebinska rdeča nit današnjega srečanja.

Hvala vsem udeležencem posveta – prepričan sem, da domov odhajate s kakšnim spoznanjem več.

Ponosen sem, da sem predsedoval pripravljalnemu odboru posveta – pustil je poseben in oseben odtis, zato hvala vsem članom tega odbora, posebej pa gospe Alenki Švab Tavčar, ker je verjela, da zmoremo. Zahvaliti se moram še gospodu Marku Fricu, ki je oblikoval podobo tega posveta, in gospe Dušanki Pezdirc, ki je ubesedila marsikatero danes izrečeno misel.

Misel, citirana v enem od prispevkov današnjega posveta, pravi, da „dobro poučevanje lahko premaga slaba izbira tehnologije, vendar pa tehnologija ne bo nikoli rešila slabega poučevanja“. Zavedam se, da je v središču vsake dobre šole vedno dober učitelj, a hkrati verjamem, da je sodobna tehnologija nujna podpora dobrega poučevanja, zato vam kličem

Na snidenje na drugem posvetu o elektronskem učenju – ob letu osorêj!

PREDSTAVITEV VABLJENIH AVTORJEV

Dr. Suzana Strmšek Turk več kot petnajst let deluje kot predavateljica in e-mentorica v programih višješolskega in visokošolskega izobraževanja Višje strokovne šole Doba in Doba fakultete za uporabne poslovne in družbene študije Maribor. Dodiplomski in podiplomski študij je zaključila na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, na smeri socialne pedagogike. V dodiplomskem študiju se je posebej ukvarjala z vzgojnimi koncepti, na podiplomskem pa z raziskovanjem samoregulacije učenja in motivacije posameznika v širšem socialnem kontekstu.

Dr. Viktorija Florjančič, zaposlena na Univerzi na Primorskem, Fakulteti za management, habilitirana za področje poslovne informatike in managementa v izobraževanju, raziskuje različne učinke uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije v izobraževanju in družbi na sploh. Svoja spoznanja in primere dobre prakse objavlja v znanstvenih in strokovnih revijah ter monografijah (več na www.vika.si). Med študenti širi uporabo odprto-kodne programske opreme ter skrbi za skupnost uporabnikov Moodle v Sloveniji (več na mooodle.si).

Darko Ščavničar je zaposlen v Slovenski vojski (SV) in v okviru svojega službovanja deluje na področju vojaškega izobraževanja. Trenutno opravlja dela in naloge načelnika Oddelka za elektronsko izobraževanje pod okriljem Centra vojaških šol Slovenske vojske. Njegovo delovno področje zajema vodenje, načrtovanje, uporabo in vzdrževanje sistema elektronskega izobraževanja, sodeluje pa tudi v pedagoškem procesu vojaškega izobraževanja. Skupaj s sodelavci je uspešno uvedel elektronsko izobraževanje v SV, ki omogoča izmenjavo znanja na daljavo vsem pripadnikom obrambnega sistema, tako doma kot v tujini.

PRINCIPI KONSTRUKTIVISTIČNIH PEDAGOŠKIH PRISTOPOV V E-IZOBRAŽEVANJU

Suzana Strmšek Turk
Doba Fakulteta za uporabne družbene študije Maribor

Nova kognitivna konceptualizacija razumevanja učenja in izobraževanja

Turbolentnost sodobnega časa in prostora kot vse pomembneje izpostavlja potrebo po aktualiziranem znanju/védnosti. Posledično se spreminja tako vloga izobraževalcev, kakor tudi pozicija učečega; učenje in izobraževanje se namreč prepletata v družbeno matrico, zato ju ne moremo razumeti izven tega konteksta. Priložnost aktualizacije znanja/védnosti nedvomno nudijo sodobne digitalne tehnologije in tehnologije svetovnega spleta, ki večajo dosegljivosti in možnosti prilagajanja učenja in izobraževanje učečemu. Ob pregledu poldruga desetletja slovenskih izkušenj s področja e-učenja in e-izobraževanja je vsekakor potrebno poudariti, da organizirano online oz. e-izobraževanje zaradi svojih specifičnosti kaže na izrazito potrebo po novi kognitivni konceptualizaciji učno/izobraževalnega procesa tako s strani izobraževalcev kakor tudi s strani učečih se v e-učnih okoljih. Teoretske podlage za razumevanje in oblikovanje učinkovitih e-učnih okolij je mogoče najti v sodobnih konstruktivističnih teorijah učenja; te opozarjajo na pomen interakcije med komponentami učenja in na pomen aktivnega ustvarjanja/konstruiranja oz. kreativnega sestavljanja in spreminjanja elementov izobraževanja v smiselno, novo celoto.

Ključne besede: e-učenje, e-izobraževanje, konstruktivizem, e-mentor/tutor, e-učne aktivnosti, socialne interakcije, interaktivno učenje.

1 KOGNITIVIZEM IN SODOBNO KONSTRUKTIVISTIČNO IZOBRAŽEVANJE

Da bi dosegli, morate misliti. Vedeti morate kaj počnete, saj je v tem resnična moč.

Ayn Rand

Z naraščajočim spoznanjem, da je učenje aktiven miselni proces, je pedagoške psihologe začel zanimati način človekovega razmišljanja, pojmi učenja in reševanje problemov. Desetletja raziskav potrjujejo, da se najbolj učinkovito učimo na način in v okolju, ki nam je najbolj všeč; svoje odzive načrtujemo, uporabljamo strategije, da si lažje zapomnimo in gradivo, ki se ga učimo, organiziramo na sebi lasten način. Novejša pojmovanja učenja se usmerjajo k procesom učenja oziroma h kognicijam učečega. Pri tem različni avtorji uporabljajo različne termine kot so *faktorji uspeha, reguliranje načinov za uspevanje in motivaciji vidiki*. Prizadevajo si za izpopolnjevanje konceptualiziranja in tehnologij za razvijanje tistih procesov, ki naj bi najbolj sodelovali pri učenem uspehu. Znotraj tega analizirajo načine, po katerih posamezniki delujejo, da bi krepili produktivne strategije, kot so: *načini procesiranja, postopki, ki jih posamezniki uporabljajo, načini, po katerih delujejo, vidike pozornosti in iniciative* in podobno. Pri

tem se opirajo zlasti na spoznanja kognitivne perspektive oz. konstrukcijske teorije inteligentnosti in učenja.

Kognitivna perspektiva oziroma kognitivni pogled na učenje obravnava ljudi kot aktivne učence, ki tvorijo izkušnje, iščejo informacije za reševanje problemov in reorganizirajo to, kar že vedo, da bi dosegli nov pogled. Starejša kognitivna perspektiva je poudarjala pridobivanje znanja, *novejši pristopi pa poudarjajo njegovo konstrukcijo*. Kognitivni pristop pravi, da je eden najpomembnejših elementov učnega procesa to, kar posameznik prinese v učno situacijo. To, kar že vemo, je »*zidarski oder, ki podpira konstrukcijo vsega učenja v prihodnosti*« (Aleksander, 1996 v Woolfolk, 2002). Načini, kako razmišljamo o situacijah, skupaj z našim znanjem, pričakovanji, občutki in interakcijami z drugimi in okoljem, vplivajo na to, kako in kaj se učimo. Kar vemo, v veliki meri določa našo pozornost, zaznavanje, izbire tega, kar se bomo učili, si zapomnili in pozabili: Učenje je namreč rezultat naših poskusov osmišljanja sveta; pri tem uporabljamo vsa psihična orodja, ki jih imamo na voljo.

Konstruktivistična perspektiva spreminja teoretske predstave, ki se nanašajo na procese komunikacije in učenja, naravo informacij in znanja, interakcije z drugimi in fenomen motivacije. V konstruktivistični perspektivi je znanje razumljeno kot posameznikov lastni konstrukt, ki hkrati odseva posameznika ter čas in prostor v katerem nastaja, zato ga ni mogoče preprosto prenesti iz učitelja na učenca (Plut Pregelj, 2004). Učeči namreč z lastno aktivnostjo povezuje novo znanje s predhodnim znanjem in ga usvoji skozi konstruiranje lastne interpretacije, zaradi česar se najbolje uči v kompleksnem učnem okolju. Takšno okolje ga usmerja v več aktivnosti različnih težavnostnih stopenj, skozi katere lahko v izvirnih nalogah pridobiva praktične izkušnje. Konstruktivizem ne poudarja le pomena znanja, temveč tudi kakovost miselnih procesov, ki učečemu omogočajo učenje. Govorimo tako o aktivnem učenju, pri katerem je potrebno sodelovanje med učiteljem in učencem.

Konstruktivistični pogled na učenje pripisuje osrednjo vlogo učencu in predpostavlja, da učinkovito učenje vključuje tudi njegovo socialno prilagodljivost in samoregulacijske konstrukcije. Konstruktivistično učenje in konstruktivizem v izobraževalnem kontekstu lahko razumemo kot *aktivno izgrajevanje lastnega znanja z globinskim pristopom k učenju in samouravnavanjem učnih aktivnosti*. Aktivna vključenost učenca in njegova odgovornost za lastno učenje sta ključna za ohranjanje informacij. Za iskanje informacij je bistvena *notranja motivacija* ter spoznanje, da *refleksija in rekonstrukcija* spodbujata učenje. Konstruktivističnost učenja je mogoče zagotavljati skozi usmerjenost k odkrivanju, izhajanju iz konteksta, problemsko usmerjenost procesa učenja, zasnovanost na primerih ter skozi socialno učenje. Ob upoštevanju navedenih značilnosti procesa konstruiranja znanja na področje učenja in poučevanja pomembno vplivajo tudi osebni in socialni *kontekst, konstruiranje jaza, izkušnje, osebne interpretacije ter prilagajanje znanja in prepričanj*. Socialni kontekst predstavlja socialno konstruirane, fizične in psihološke pozicije učečega, osebni njegove osebne interpretacije o lastnem življenju, sposobnostih in ravnanju konstruirati in združuje glede na informacije in interpretacije lastnega vedenja, ki jih pridobiva iz okolja. Informacije nadalje organizira v skladne reprezentacije o sebi: kdo je in kaj želi. Svoje izkušnje prezentira v obliki medsebojno povezanih struktur znanja in sistemov prepričanj.

Vpliv konstruktivizma na teoretično pedagogiko in pedagoško prakso se kaže skozi *zahtevo, da se učenca sooča s kompleksnimi situacijami oziroma večjimi kognitivnimi obremenitvami, katerih namen je spodbujanje ustrežnejših modelov ali vsaj tehtanja prednosti in slabosti alternativnega modela, ki ga predstavlja učitelj*. Socialnokonstruktivistične teorije pozornost usmerjajo v učenčevo socialno okolje, v katerem je za učenje *bistvenega pomena dialog, možnost spraševanja in sprotnega preverjanja smisla*. Socialne interakcije so tiste, ki pogojujejo razvoj kognitivnih struktur

in potek procesov mišljenja učenca, zato učenje najučinkoviteje poteka kot sodelovanje v socialnem procesu konstrukcije znanja. Učno okolje naj bo zasnovano tako, da učenje izhaja iz realnih problemov, učinkovitost pa povečujemo s socialno interakcijo (izmenjevanje zamisli, skupno iskanje najprimernejših rešitev, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov). Kompleksnost situacije v tem primeru pomeni opredelitev verodostojnih in zanesljivih nalog, ki imajo uporabno vrednost v vsakdanjem življenju učečega; običajno se nanašajo na njegovo socialno okolje.

Konstruktivistično učno okolje naj bi učečemu nudilo priložnosti za pogajanja o idejah, usmerjalo razpravljanje in refleksijo njegovih misli ter povečevalo njegove kognitivne in metakognitivne rezultate; *zaznavanje učnega okolja namreč vodi njegov odnos, vedenje in poti konstruiranja znanja v tem okolju*. Za pedagoško-andragoško prakso, izpeljano iz konstruktivizma ni preprostih pravil, vsekakor pa je pomembno, da vsi subjekti e-izobraževanja ozavešajo različnost perspektiv o izkušnjah učnega okolja. Konstruktivizem naj tako učitelje, mentorje kot učeče neprestano opominja, da je, ne glede na to, kakšne so njegove izkušnje o svetu, vzajemne vplive mogoče razumeti le skozi skupne oz. podeljene interpretacije.

Konstruktivizem je kot teoretična predpostavka nastajanja znanja oziroma učenja v tesni povezavi tudi s komunikacijo in kibernetiko. Slednja se ukvarja z vprašanji sistemov, proučuje njihovo medsebojno komunikacijo, znotraj katere jo zanimajo načini in vzorci organizacije različnih učenčevih procesov vedenja. V spoznavanju gre za povezanost med njegovim delovanjem in izkušnjo, za nedoločljivost med načinom bivanja in sliko, ki si jo učenec ustvari o svetu. V komunikacijskem smislu to pomeni, da vse kar izreče, izreče kot opazovalec, ki pa je hkrati tudi opazovani.

Pomemben element konstruktivističnih teorij učenja so tudi metakognitivne strategije za postavljanje učnih ciljev oziroma zmožnost samoregulacije učenja; ta je ključ do učinkovitega učenja v izobraževanju in izven njega. V povezavi s predrugачenim pojmovanjem učenja in inteligentnosti se vse bolj uveljavlja koncept metakognicije – samoopazovanja poteka učenja in miselnih procesov (znanja o znanju). To znanje se uporablja za spremljanje in reguliranje kognitivnih procesov, kot so sklepanje, razumevanje, reševanje problemov, učenje in tako naprej. Metakognitivno znanje se uporablja pri regulaciji mišljenja in učenja, s pomočjo treh spretnosti: načrtovanje, spremljanje in evalvacija. Vključuje tri vrste znanja (Woolfolk, 2002):

- *deklarativno znanje* o samem sebi kot učencu, dejavnike, ki vplivajo na lastno učenje, spomin ter spretnosti, strategije in vire, potrebne pri opravljanju naloge-vedeti, *kaj* narediti;
- *proceduralno znanje* ali vedeti, *kako* uporabiti te strategije;
- *strateško znanje*, da lahko nalogo pripeljemo do konca, vedeti, *kda*j in *zakaj* uporabiti postopke in strategije.

2 SAMOSTOJNO UČENJE, E-UČENJE IN E-IZOBRAŽEVANJE

Jelenc (2001) samostojno učenje opredeli kot: »... *učenje / izobraževanje, pri katerem posameznik ali skupina prevzame glavno odgovornost za načrtovanje, izpeljavo in ovrednotenje svojega učenja ali izobraževanja, pri tem pa mu lahko pomagajo druge osebe ali ustanove. Če poteka učenje ob organizirani (načrtovani, dovolj stalni, redni in intenzivni) pomoči drugih, ga označujemo kot (organizirano) samostojno učenje ob pomoči drugih ali vodeno samoizobraževanje, če pa ga pretežno izpelje posameznik sam, ga poimenujemo le (organizirano) samostojno učenje.*«

V povezavi z družbenimi spremembami, se je v širšem socialnem kontekstu konstantnega, intenzivnega globalnega razvoja v devetdesetih letih 20. stoletja začel pojavljati termin e-izobraževanje. Novi digitalni mediji in svetovni splet lahko namreč posebej dobro podpirajo in pospešujejo aktivno-konstruktivni značaj učenja; odpirajo nove poti k samostojnemu in samoregulativnemu učenju.

E-učenje je oblika samostojnega učenja, ki preprečuje ločenost v času in prostoru; spodbuja direktno komunikacijo učečimi in učitelji– eksperti. Tradicionalno učilnico oziroma F2F okolje zamenja e-učno okolje, ki jim omogoča asinhrono in sinhrono komunikacijo. V e-izobraževanju se učečemu preko elektronskih medijev in svetovnega spleta omogoča samostojno oz. e-učenje v različnih oblikah. E-izobraževanje sicer razvojno izhaja iz tradicionalnega študija na daljavo, na pestrost v razumevanju pojma pa kaže pestra uporaba izrazov, ki v domačih in tujih virih e-izobraževanje opredeljujejo. Neenotnost pri opredelitvi pojma e-izobraževanja na eni strani odpira dilemo o konceptu e-izobraževanja, na drugi o določanju, spremljanju in vrednotenju merljivih ciljev pri vpeljevanju e-izobraževanja. V angleškem jeziku se zanj uporabljajo izrazi kot so: *e-learning, online learning, e-education, on-line learning, web-based learning, internet-based learning, flexible learning, open and distance learning, virtual education...*, v slovenskem jeziku pa *spletno učenje, odprto učenje, fleksibilno učenje, porazdeljeno učenje, sodelovalno učenje*. V zadnjih letih prevladujeta predvsem izraza e-učenje in e-izobraževanje. Seveda pa transformacija svetovnega spleta vodi tudi k transformaciji e-izobraževanja; v sodobni družbi postaja e-izobraževanje ključnih načinov vseživljenjskega izobraževanja.

3 PRINCIPI KONSTRUKTIVIZMA IN STRUKTURIRANJE PEDAGOŠKEGA PRISTOPA V E-IZOBRAŽEVANJU

V smeri spodbujanja aktivnosti učečih je potrebno e-učno okolje, vse učne aktivnosti in njihov vrstni red natančno, smiselno, razumljivo in skrbno načrtovani oz. strukturirati ter povezati s predznanjem ciljne skupine, v smislu upoštevanja konstruktivističnih teorij učenja. Okolje, ki učečemu omogoča učinkovito pridobivanje novega znanja in spretnosti na način, ki je najbolj primeren, potrebuje torej tudi strukturiran pedagoški pristop, tako pri načrtovanju e-učnega okolja kakor tudi pri načrtovanju e-učnega procesa. Učeči mora biti torej voden tako, da z aktivno udeležbo in so-ustvarjanjem e-učnega okolja doseže načrtovan namen in cilje učenja/izobraževanja.

E-izobraževanje posameznikom zagotavlja večjo prostorsko in časovno prilagodljivost, a od e-učenca terja tudi večjo mero samostojnosti, samokontrole, samodiscipline, samoodgovornosti in samoregulacije (aktivno, konstruktivno zastavljanje učnih ciljev, samospremljanje, samoreguliranje in nadziranje lastnih kognicij, motivacije in vedenja), kljub temu pa ima v njem ključno vlogo mentor/tutor, saj običajno v celoti prevzame/nadomesti učitelja. Učinkovitost e-učenja je v veliki meri odvisna od njegove pedagoške učinkovitosti; učeče v e-učnem okolju spremlja, nadzira, usmerja, jim svetuje in jih spodbuja, vsekakor pa organizira njihove učne aktivnosti. Poleg njegovega zavedanja vpliva sodobnih tehnologij na učenje posameznika in učinkovitega obvladovanja le teh, je vsekakor potrebno izpostaviti pomembnost njegove naklonjenosti delu z njimi oz. dobro poznavanje principov konstruktivističnih pedagoških principov e-učenja in e-izobraževanja. Proces e-učenja pa nikakor ni le v njegovih rokah, temveč ga v veliki meri določata učeči sam in sodobni mediji (IKT in primerno, motivacijsko in posamezniku prijazno virtualno okolje, ki bo stimuliralo socializacijske in kognitivne ter konstruktivne procese učenja). Cergol (2003) zapiše, da je *mentor strokovni svetovalec, ki učeče motivira za aktivnejšo participacijo v*

strokovnih diskurzih, spodbuja njihovo socializacijo preko interakcije z ostalimi učečimi in vzdržuje pozitivno učno klimo.

Poudarili smo že, da je v procesu učenja za večino posameznikov zelo pomemben tudi socialni vidik učenja (socialni stik kot pomemben motivacijski dejavnik), zato se pomembna vloga mentorja nanaša tudi na vzpostavljanje, vzdrževanje in reguliranje *socialnih interakcij* v spletnem učnem okolju. Pri tem ima ključno vlogo *komunikacija* med uporabniki spletnega učnega okolja. Od mentorja/tutorja se pričakuje, da je strokovnjak s področja e-izobraževanja, ki ima ustrezna pedagoško-andragoška znanja in izkušnje, dovolj tehničnega znanja, strokovne usposobljenosti in kompetenc za učinkovito upravljanje e-učnega okolja, za strokovno interveniranje pri vsebinskih vprašanjih in na področju socialnih interakcij med uporabniki spletnega učnega okolja. Vsekakor je potrebno, da redno spremlja aktivnosti učencev v e-učnem okolju, jim pomaga pri morebitnih težavah ter ustrezno presodi, kdaj in kako intervenirati ter v kolikšni meri se aktivno vključiti v aktivnosti učencev. Socialne interakcije lahko namreč učinkovito preprečijo upad motivacije zaradi morebitne socialne izolacije učečega. Med najpomembnejše dejavnike zagotavljanja večje učinkovitosti e-izobraževanja vsekakor sodi ustrezen obseg *interaktivnosti* med učečimi in z mentorji/tutorji oziroma oblika in način medosebne komunikacije (sodelovalno učenje oziroma socialne interakcije). Prav socialni vidik e-izobraževanja e-učencu zagotavlja ustrezen nivo emocionalne zavezanosti programu e-izobraževanja in spletni skupnosti. Dejavniki kot so emocionalna povezanost, osebna prepoznavnost ter odnosni vidik v komunikaciji med udeleženci in mentorjem (npr. uporaba imen in osebna zavzetost mentorja za napredek učenca v e-izobraževanju) so v spletnem učnem okolju lahko celo pomembnejši kot v tradicionalnem/F2F okolju.

Snovalci programov e-izobraževanja v smeri povečevanja učinkovitosti e-izobraževanja posebno pozornost namenjajo tudi razvoju dejavnosti, ki v spletnih skupnostih spodbujajo interakcije in reflektivno mišljenje ter zavedanje. Salmon (2002) tako v svoji knjigi »*E-tivities: The key to active online learning*» poudarja potrebo po razvoju ustreznih dejavnosti/aktivnosti za e-izobraževanje, ki bi jih bilo mogoče uporabiti na najrazličnejših izobraževalnih področjih in stopnjah izobraževanja. Konceptualni okvir interaktivnih *e-učnih dejavnosti/aktivnosti* v e-izobraževanju poimenuje »*e-tivities*«. *E-tivities* so »*dejavnosti, izvedene v e-učnem okolju*«, ki zagotavljajo dinamično in interaktivno učenje. Temeljijo na intenzivnih interakcijah in reflektivnem dialogu med različnimi udeleženci, npr. učenci, učitelji, mentorji, tutorji oziroma vsemi udeleženci v njihovem skupnem spletnem učnem okolju oziroma v e-izobraževanju.

3.1 Spremljanje in vrednotenje organiziranega e-izobraževanja

Za vrednotenje in spremljanje rezultatov organiziranega e-učenja je smiselno uporabiti prizmo temeljnih kognitivnih procesov, pri čemer si lahko najučinkoviteje pomagamo s taksonomijo učnih ciljev (npr. Bloomovo, Marzanovo, ...). *Bloomova taksonomija* (Bloom, 1956) predstavlja proces učenja in je bila do danes že velikokrat posodobljena.

Anderson in Krathwohlova posodobitev (2001) poudarja aktivnost kognitivnih procesov oziroma aktivno odzivanje učenca (kognitivne procesne kategorije zamenja z glagoli); na področju e-učenja pa je aktualna posodobljena Bloomova taksonomija oziroma digitalna taksonomija, ki jo je Churches (2009) postavil v kontekst IKT. V digitalni taksonomiji posamezni glagoli vključujejo *aktivnosti, procese in cilje učnega procesa v e-učnem okolju*. Vsaka naslednja (višja) taksonomska stopnja je naravnana tako, da vključuje vse predhodne, hkrati pa se nanaša na predhodno pridobljeno znanje učenca oziroma znanje, ki ga zajamejo predhodne taksonomske stopnje. *Sodelovanje*, ki je v Bloomovi digitalni taksonomiji zelo poudarjeno, lahko poteka v različnih oblikah in je prisotno na vseh taksonomskih stopnjah. Prav s sodelovanjem, ki v e-učnem okolju

vključuje različna komunikacijska orodja ter orodja za skupinsko urejanje dokumentov, se najučinkoviteje povečuje učinkovitost e-učenja in e-izobraževanja.

LITERATURA IN VIRI

1. Cergol, S. (2003). Participacija, komunikacija in kolaboracija v elzobraževanju – ali novi mediji omogočajo optimalno in potencialno učinkovito učenje?. V: *Zbornik strokovne konference o e-izobraževanju*. Maribor: Doba.
2. Churches, A. (2009). *Bloom's Digital Taxonomy*. Pridobljeno 25.4.2014 s svetovnega spleta: <http://edorigami.wikispaces.com/file/view/bloom%27s%20Digital%20taxonomy%20v3.01.pdf/65720266/bloom%27s%20Digital%20taxonomy%20v3.01.pdf>
3. Jelenc, Z. (2001). *Strategija in koncepcija izobraževanja odraslih v Sloveniji*. Poročilo. Ljubljana: Andragoški center RS.
4. Plut Pregelj, L. (2008). Ali so konstruktivistične teorije učenja in znanja lahko osnova za sodoben pouk? *Sodobna pedagogika*, 59 (4), 14–27.
5. Salmon, G. (2002). *E-tivities: The key to active online learning*, London: Kogan Page.
6. Vermunt, J. D. in Vermetten, Y. J. (2004). Patterns in student learning: Relationship beetwen learning strategies, conceptions of learning, and learning orientations. *Educational Psychology Rewiew*, 16, 359–384.
7. Woolfolk, A. (2002). *Pedagoška psihologija*. Ljubljana: Educy.

IZZIVI E-IZOBRAŽEVANJA

dr. Viktorija Florjančič
Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper,
viktorija.florjancic@fm-kp.si

Izvleček

Na področju e-izobraževanja se pojavlja kar nekaj različnih pojmov, ki jim je skupna uporaba IKT. Razlike med njimi predstavljam v uvodu prispevka. V nadaljevanju predstavljam trende zadnjih 15.-ih let – od virtualnih univerz do spletnega masovnega izobraževanja (MOOC). Uvajanje IKT v poslovanje, tako v podjetjih, kot v izobraževanju, zahteva prenovu procesov. V izobraževanju IKT spreminja način podajanja snovi, način učenja ter tudi načine preverjanja in ocenjevanja znanja. Največja prednost uporabe IKT v izobraževanju je vidna na področju komunikacije in sodelovanja, ki sta osnovi uspešnega učenja. Spletna orodja olajšajo sodelovanje študentov (prek asinhronega ali/in sinhronega način komunikacije), izvedbo skupinskega dela študentov, spremljanje dela študentov in spremljanje njihovega napredovanja. Uporaba IKT v poučevanju nas postavlja pred številne izzive, tako tiste, ki so povezani z možnostjo zlorab kot pred tiste, ki so povezani z nedelovanjem/odpovedjo sistema. Ravno zaradi tega se je e-izobraževanja potrebno lotiti celovito. Nekaj priporočil predstavljam v zaključnem delu prispevka.

Ključne besede: e-izobraževanje, spletna orodja, Moodle, MOOC

1 UVOD

Za uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) v izobraževanju uporabljamo različno terminologijo – najpogostejše je v uporabi pojem e-izobraževanje, podobno kot je za uporabo IKT v poslovanju v uporabi pojem e-poslovanje. Poleg e-izobraževanja pa v praksi srečamo tudi pojme, kot so: e-učenje, online učenje, spletno učenje. Vsi ti pojmi označujejo večjo ali manjšo vključenost IKT v proces učenja. Učenje lahko tako poteka kjer koli in kadar koli. Učenje je dejavnost učenca, medtem ko je poučevanje dejavnost učitelja. Nadrejeni pojem, ki združuje oba procesa, izobraževanje, predstavlja organizirano obliko, kjer sodelujeta učitelj in učenec. E-izobraževanje tako predstavlja organiziran izobraževalni proces, pri katerem se učne vsebine do učenca posredujejo s pomočjo IKT. V zadnjih letih se za posredovanje vsebin uporablja predvsem splet, zaradi česar sta v uporabi tudi pojma spletno učeno ali spletno izobraževanje, pa tudi e-študij. E-študij je v uporabi predvsem na področju terciarnega izobraževanja, kjer označuje študij prek spleta. Pojem se uporablja tako za organizirano obliko študija, kot tudi za samostojno pridobivanje znanja.

V terciarnem izobraževanju namesto e-študija srečamo tudi pojem študij na daljavo, ki ga Keegan (1991, str. 44) označuje kot študij, kjer sta študent in učitelj prostorsko in časovno ločena, študij organizira izobraževalna institucija, med študentom in učiteljem pa poteka dvosmerna komunikacija. Takšna opredelitev študija na daljavo (Sulčič, 2008, str. 22) se razlikuje od klasičnega študija, ko sta študent in učitelj ob istem času v

istem prostoru (v učilnici) in od samoizobraževanja, saj učencu gradivo in navodila za študij posreduje izobraževalna institucija, učenec pa ni omejen le na interakcijo z gradivom, saj mu je omogočena dvosmerna komunikacija s sošolci in z učiteljem. Prepletanje uporabe pojma študija na daljavo in e-studija je razvidna tudi iz razpisa za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe za študijsko leto 2014/2015 (MIZS, 2014), ko je razpisanih čez 900 vpisnih mest za študij na daljavo ali za e-studij.

Študij na daljavo je bil pred več kot 200 leti (povzeto po Holmberg, 1995) poznan kot dopisno izobraževanje (tudi dopisna šola). Kljub kasnejši uporabi različnih tehnologij (radio, televizija, računalnik) se je študij na daljavo še vedno povezoval z dopisnim izobraževanjem, ki naj ne bi zagotavljalo kakovostnih rezultatov, zaradi česar so bile diplome pridobljene na ta način pogosto obravnavane kot diplome sumljivega izvora.

Naj pri tem omenim še kombinirano izobraževanje (angl. blended learning), pod katerim se skriva kombinacija klasično izvedenega pedagoškega procesa in izvajanja določenih dejavnosti prek spleta.

V prispevku uporabljam generičen pojem e-izobraževanje, pri katerem imam v mislih najširšo rabo IKT v izobraževalne namene. E-izobraževanje, tako kot e-poslovanje, pri uvajanju IKT v procese zahteva prenovu teh procesov (pri e-izobraževanju drugačne metode poučevanja) in podporo managementa (Shackelford, 2002, str. 5).

Zaradi omejitve dolžine prispevka se bom v prispevku omejila le na prikaz trendov s področja e-izobraževanja in na prikaz lastnih izkušenj in izzivov, s katerimi se srečujem ob uvajanju IKT v pedagoško prakso.

2 OD VIRTUALNIH UNIVERZ DO MASOVNEGA IZOBRAŽEVANJA

V uvodu sem predstavila, da se e-izobraževanje pogosto povezuje s študijem na daljavo, predvsem zaradi prostorske in časovne ločenosti učenca in učitelja. Razvoj IKT se je pokazal kot sredstvo, ki to ločenost lahko odpravi. V 20.-ih letih prejšnjega stoletja je to počela radijska tehnologija, v 50.-ih letih pa televizija (Sulčič, 2008, str. 23). Razvoj računalnikov in omrežij, predvsem pa svetovnega spleta, področju izobraževanja daje osnovo za vpeljavo novih poslovnih modelov. V začetku 21. stoletja so začele nastajati t. i. **virtualne univerze**, ki so izziv videle v vključevanju velikega števila študentov, kar bi vplivalo na zniževanje stroškov na študenta. Žal so virtualne univerze, tako kot pred njimi številna podjetja, doživela propad, saj se napovedani visoki dobički niso uresničili. Pojav je v poslovnem svetu poznan pod razpočenim »com mehurčkom« (Laudon in Laudon, 2007, str. 392). Propad virtualnih univerz je pokazal, da IKT mogoče le ni ključni dejavnik uspešnega e-izobraževanja.

Zadnji dve leti smo priča novemu pojavu, t. i. **masovno odprto spletno izobraževanje** (angl. Massive Open Online Courses – MOOC). Podobno kot virtualne univerze pred več kot 10.-imi leti, tudi MOOC tečaji omogočajo vključitev velika števila udeležencev iz celega sveta. Prvi MOOC tečaji so se pojavili leta 2012, čeprav je sam pojem nastal že 4 leta prej. V javnosti so poznani predvsem Udacity, edX in Coursera. Prek omenjenih platform se pojavljajo univerze, kot so Stanford, Harvard in MIT inštitut. Prek Coursere več kot 100 univerz ponuja 532 tečajev, kar predstavlja 47-odstotni tržni delež MOOCa (Cusack, 2014). MOOC tečaji, s filozofijo »odprtega« izobraževanja, nedvomno delajo premik v visokošolskem izobraževanju, saj omogočajo odprt dostop do znanja uglednih univerz velikemu številu ljudi iz celega sveta. Pa ne samo študentom. Tudi posameznikom, ki so študij končali pred leti in želijo pridobiti nova, sodobna, znanja.

Število udeležencev v MOOC tečajih je zelo veliko, vendar pa je delež tistih, ki MOOC tudi uspešno zaključijo nizek, pod 10 % (Knowledge@Warton, 2013). Visok delež usipa ne zmanjšuje vrednost MOOC tečajev, saj njihov namen ni nadomeščanje klasičnega formalnega izobraževanja, temveč odpiranje univerzitetnega znanja širši javnosti in vsem tistim, ki nimajo dostopa do tega znanja omogočiti dostop do njega. Thrun (2014), eden od ustanoviteljev Udacity-ja, v MOOC vidi priložnost za realizacijo konceptov vseživljenjskega učenja. MOOC tečajev se namreč udeležujejo tako ljudje, ki želijo pridobi osnovna znanja in jih kasneje mogoče uveljaviti v sistemu formalnega izobraževanja (za pridobitev diplome), kot tudi diplomanti, ki bi pridobljena znanja radi posodobili. In ravno slednji MOOC tečaju ne sledijo dosledno. V MOOC tečaju pogledajo vsebine, ki jih zanimajo, brez želje po zaključku tečaja.

3 E-IZOBRAŽEVANJE V PRAKSI

3.1 Od prvih korakov do množične uporabe

S prvimi poskusi uvajanje e-izobraževanja na Univerzi na Primorskem, Fakulteti za management (UP FM) smo začeli v študijskem letu 2003/2004, ko smo predmet e-poslovanje¹ želeli podpreti s spletnim učnim okoljem. Ker je šlo za eksperiment, za podporo izvedbe predmeta nismo mogli uporabiti komercialne različice sistema za upravljanje učenja (angl. Learning management system – LMS), saj za to ni bilo sredstev. Po naključju smo naleteli na odprto-kodni LMS, imenovan Moodle (angl. Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment).² Takratna različica 1.4 še ni imela slovenskega uporabniškega vmesnika, vendar je bila skrb o morebitni težavni uporabi e-učilnice, kot smo Moodle poimenovali, povsem odveč. Študentje so e-učilnico sprejeli z navdušenjem. Pred implementacijo prvega LMS v pedagoški proces, smo izvedbo predmeta podpirali s spletno stranjo, prek katere so študentje prejeli vse informacije o predmetu, študijska gradiva in navodila za vaje, kot tudi obvestila in kontaktni e-poštni naslov izvajalcev predmeta. Žal pa spletna stran ni omogočala dvosmerne komunikacije, kot jo omogoča e-učilnica. Komunikacija prek foruma, kljub rednim organiziranim oblikam dela v klasični e-učilnici, je predstavljala velik premik v poučevanju. Prek foruma so študentje lahko vzdrževali medsebojne stike in bili v stalnem stiku z učiteljem.

Naslednje leto smo izvedbo predmeta ponovili za študente izrednega študija. Ker je bilo na seznamu 105 študentov iz cele Slovenije, smo se odločili, da bomo predmet izvedli na kombiniran način – 2 srečanja v živo (prvo in zadnje srečanje) in s tedenskimi dejavnostmi prek e-učilnice. Zaradi večjega števila udeležencev se je postavilo vprašanje kakovosti izvedbe. Tako smo boljše študente e-poslovanja, ki so predmet opravili v preteklem študijskem letu, povabili na 14-dnevno spletno usposabljanje za mentorja e-izobraževanja. Usposabljanje je bilo usmerjeno predvsem na razvijanje veščin mentoriranja in spletnega komuniciranja. Študentje/mentorji so spremljali delo študentov, odgovarjali na vprašanja študentov, jih vzpodbujali pri zaključevanju nalog in učitelju posredovali vsa vprašanja, na katera sami niso poznali odgovora.

Prvo preizkušanje uporabe e-učilnice je povzročilo, da so študentje e-učilnico pričakovali tudi pri drugih predmetih, kar je pri stanovskih kolegih vzpodbudilo zanimanje zanje. Po predstavitvi načina dela, smo razvili lastni sistem usposabljanja učiteljev in mentorjev e-izobraževanja. Usposabljanje se, z izjemo 2 srečanj v živo, izvede online. Učitelji se v 4-tedenskem usposabljanju, prek različnih vlog (od vloge

¹ Izbirni predmet dodiplomskega študijskega programa je izbralo 37 študentov.

² Več o Moodlu na <https://moodle.org/>.

udeleženca-študenta, do vloge učitelja in mentorja) usposobijo za samostojno pripravo in izvedbo predmeta v e-učilnici.

Od študijskem letu 2007/2008 z e-učilnico podpiramo vse predmete, na vseh nivojih študija. V ta namen smo določili minimalne standarde podpore in pripravili predlogo predmeta, ki je učitelju olajšala delo. Vsak učitelj je v e-učilnici moral napisati pozdravni nagovor za študente, naložiti načrt izvedbe predmeta, objaviti seznam obvezne in priporočene literature ter odpreti forum za dvosmerno komunikacijo. V načrtu izvedbe predmeta je učitelj predstavil časovni načrt izvedbe predmeta, seznam izvajalcev, predstavil obveznosti študentov ter načine in kriterije preverjanja in ocenjevanja znanja.

E-učilnica se poleg za podporo pedagoškega dela uporablja tudi za podporo sodelovalnega in projektnega dela visokošolskih učiteljev in sodelavcev. Učitelji e-učilnico uporabljamo različno intenzivno. Nekateri jo uporabljajo na začetnem nivoju, ko študentom, prek e-učilnice, posredujejo le študijska gradiva in osnovne napotke za študij, drugi pa e-učilnico uporabljamo za izvedbo e-študija. E-izvedba predmeta se izvaja z minimalnim obsegom kontaktnih ur – običajno na začetku in na koncu izvedbe predmeta, in številnimi dejavnostmi študentov prek spleta. Dejavnosti študentov so podprte z različnimi spletnimi orodji, ki omogočajo spremljanje dejavnosti študentov.

3.2 Poučevanje v e-učilnici in izven nje

Prenos študijskih obveznosti v e-učilnico je zahteval spremembo poučevanja, pa tudi spremenjen – prilagojen način preverjanja in ocenjevanja znanja. Že pred uvedbo e-učilnice, smo pri predmetih s področja poslovne informatike in e-poslovanja, začeli uvajati tedenske naloge študentov, ki so jih študentje delali doma in kasneje predstavili v šoli, ali pa prek e-pošte posredovali učitelju. Večina nalog je potekala skupinsko in, kot je bilo s strani študentov neformalno potoženo, je bilo skupinsko delo pogosto delo le manjšega dela skupine. Neaktivnost študentov je pogosto uspešno zakrila za delom aktivnih študentov skupine. Uvedba e-učilnice in nekaterih drugih spletnih orodij je učitelju pomagala razlikovati aktivne od neaktivnih študentov.

Skupinsko delo je pogosta oblika dela pri večini predmetov, saj je sposobnost dela v skupini kompetenca, ki je opredeljena s študijskim programom. Razdeljevanje študentov v skupine, kot tudi izbiro tem za različne naloge enostavno izpeljemo prek Moodleove dejavnosti *Možnosti*.

Ko se študentje razporedijo v skupine, jih učitelj še fizično razdeli in, glede na načrt izvedbe, posamezne dejavnosti v e-učilnici določi kot individualne, skupinske z ločenimi skupinami ali kot skupinske, vendar pa so dejavnosti posameznih skupin vidne tudi članom drugih skupin. Pri svojem delu uporabljam vse možnosti. Če želim, da je na primer diskusija med skupinami vidna le članom skupine, forum nastavim na ločene skupine, v nasprotnem primeru pa v nastavitve vnesem vidne skupine. V tem primeru bodo diskusije vidne vsem študentom, v diskusiji pa bodo sodelovali le študentje skupine. *Forum* namreč ne služi le obveščanju študentov (Forum novic), temveč podpira skupinsko delo in tudi ocenjevanje dela študentov. Študentje tako prek foruma vodijo razpravo na določeno temo, ki jo učitelj spremlja ter se, po potrebi, vanjo vključuje. Na koncu obdobja predvidenega za diskusijo učitelj oceni le študentje, ki diskusijo sodelovali. Prispevka, kot je na primer »se strinam z vsem povedanim« ne upoštevam kot dejavno sodelovanje v diskusiji in ga zato ocenim z 0 točkami. Tak način skupinskega dela omogoča, da nedejavne študente izločim, oziroma jih, prek nagrajevanja, motiviram za delo.

Skupinsko delo odlično podpira *Moodle wiki*, ki prav tako omogoča slednje dejavnosti posameznega študenta in preprečuje skrivanje nedejavnih študentom za delom drugih.

Orodje wiki je možno uporabiti tudi za individualno delo, ali pa za posredovanje učnih vsebin študentom (Sulčič, 2010). Slabost wikija je nezmožnost sočasnega urejanja več uporabnikov hkrati, zaradi česar zadnja leta pogosto uporabljam *Google Dokumente*. Uporaba Google aplikacij je pogojena s posedovanjem Google računa (Gmail račun), kar običajno ni ovira, saj večina študentov uporablja vsaj enega. Vsaka skupina odpre svoj Google dokument (ali razpredelnico) in vanjo povabijo člane skupine in mene. Študente vzpodbujam, da na nalogi začnejo delati čim prej. To doženem na način, da njihovo delo spremljam – vsaj enkrat ali dvakrat v tednu, in jim, v primeru, da se naloga ne odvija v pravi smeri, podam usmeritve. Dva dni pred rokom za zaključek naloge, njihovega dela ne spremljam več. Moje sodelovanje pri nastajanju naloge je pri študentih dobro sprejeto. Pri klasičnem delu učitelj namreč vidi le končni izdelek. Prednost Google dokumentov je še v tem, da omogočajo slednje prispevku vsakega posameznika. Študentje sicer končni izdelek oddajo v e-učilnico, kjer prejmejo tudi oceno. Nalogo oddajo pod Moodle dejavnost *Naloga*.

Dejavnost Naloga je bila ena izmed prvi dejavnosti, ki smo jo, takoj za forumom, uvedli pri izvedbi predmeta prek e-učilnice. Z Nalogo se je odpravilo pošiljanje seminarskih nalog prek e-pošte in odprava vseh pomanjkljivosti, ki so povezane s tem. Ko študentje oddajo nalogo v e-učilnici, je le-ta vidna vsem izvajalcem predmeta. Učitelj, ki nalogo oceno, v komentar vnese pripombe, vidnem vse izvajalcem predmeta. Pred vpeljavo e-učilnice se je namreč dogajalo, da je nalogo poslal enemu od izvajalcev predmeta,³ ki je nalogo pogledal in jo študentu vrnil v popraviljanje. Namesto, da bi študent nalogo popravil, jo je poslal drugemu učitelju in, če jo je ta zavrnil, tretjemu, itn. Z uvedbo oddaje naloge prek e-učilnice, je učitelj k nalogi, ki jo je prevzel v ocenjevanje, v polje za komentar napisal opombo, da je naloga v pregledu. Po pregledu, so bile študentu, prek komentarja vpisane tudi pripombe, ki so bile vidne vsem izvajalcem predmeta. Na ta način smo pri predmetu uvedli več reda in študenta prisilili, da je nalogo ustrezno dopolnil in izboljšal, ne pa iskal priložnost, kako neustrezno nalogo spraviti skozi sistem.

Nalogo je možno uporabiti tudi za vpis ocen dejavnosti, ki se izvajajo izven e-učilnice – na primer predstavitev izdelkov, nastop ali terenske vaje. Beleženje ocen na enem mestu – v redovalnici, naredi predmet bolj pregleden. Tako za študenta kot za učitelja.

Pri e-izobraževanju znanje študentov pogosto preverjamo prek testov znanja, ki jih v e-učilnici izvajamo prek dejavnosti *Kviz*. Učitelj pripravi nabor vprašanj, za katera določi, pod kakšnimi pogoji naj se vključijo v testno polo. Na ta način sistem vsakemu študentu pripravi drugačno testno (izpitno) polo. Vprašanja na testu so večinoma zaprtega tipa (študent izbere enega ali več možnih odgovorov ali poveže ustrezne pojme), lahko pa vprašanje zahteva vnos števil, pojmov, ali tudi daljšega besedila (esej). V primeru vnosa daljšega besedila mora učitelj odgovore prebrati in jih oceniti. Prednost vprašanj zaprtega tipa je v samodejnem ocenjevanju, slabost pa v nivojih znanja, ki jih na ta način lahko preverjamo. Teste znanja lahko uporabimo za preverjanje znanja, ali tudi za ocenjevanje znanja. V primeru preverjanja oziroma samopreverjanja znanja, lahko študentu omogočimo, da test rešuje večkrat in s tem znanje utrjuje. Pri uporabi tetov znanja za ocenjevanje bi pa rada opozorila na možnosti zlorab – študentje lahko test rešujejo v skupini (eden rešuje, drugi pa mu pri tem pomagajo), ali pa eden rešuje teste pod različnimi uporabniškimi imeni (zamenjava identitete). Zato v primeru, da se Moodle kvizi uporabljajo za ocenjevanje znanja svetujem reševanje testov v računalniški učilnici, pod nadzorom učitelja.

³ Predmet je izvajalo več izvajalcev.

Za izvedbo individualnih dejavnosti študentov lahko pripravimo *Lekcijo*, ki je sestavljenega iz različnih vsebine (tekst, slike, video ali audio vsebina) in nalog za preverjanje razumevanja vsebin. Lekcijo lahko nastavimo tako, da študentu omogočimo izbiro poti po kateri želi iti, ali pa se študent pomika zaporedno in mu opravljena določena naloga odpre pot na naslednjo stran, oziroma ga neopravljena naloga vrne nazaj na vsebino, ki jo mora študent ponovno prebrati. Lekcija vključuje tudi ocenjevanje in podobno kot kviz, jo lahko nastavimo za enkratno opravljanje (študent lahko to dejavnost opravi le enkrat), ali pa študent dejavnost lahko opravi večkrat. V tem primeru določimo način oblikovanja ocene – upošteva se lahko zadnja ali prva ocena, najnižja ali najvišja ocena, povprečje ocen ipd.

Pri poučevanju jezikov, pa tudi pri strokovnih predmetih, študentje lahko ustvarjajo slovar pojmov, oziroma slovar strokovnih izrazov, ki jih prek dejavnosti *Slovar* lahko tudi ocenjujemo. Podobno dejavnost omogoča tudi *Podatkovna zbirka*, kjer na primer študentje podajo mnenja in oceno o prebranem članku v strokovni reviji, ali komentirajo kakšne druge podatke (knjige, ocenjujejo spletne strani, zbirajo podatke o programski in drugi opremi).

Omenila sem, da pri svojem delu uporabljam tudi *spletna orodja izven e-učilnice*. Poleg že omenjenih Google dokumentov, na podiplomskem študiju, študentje pišejo spletne dnevnike (blog). Spletne dnevnike uporabljam kot podporo raziskovalnemu delu študentov. V ta namen uporabljamo blogger.com, ki omogoča odpiranje zasebnih spletnih dnevnikov, katerih dostop se omeji le določenemu krogu ljudi – skupini in učitelju.⁴

Forum v e-učilnici omogoča *asinhroni način komunikacije* (udeleženci diskutirajo, ko to njim odgovarja). Pogosto se pojavi potreba po *sinhronem načinu komunikacije*, ki pa zahteva sočasno prisotnost vseh udeležencev. V e-učilnici takšen način podpira t. i. *Klepet*, sistem neposrednega sporočanja. Veliko bolj učinkovita pa so orodja, ki so prosto dostopna na spletu in omogočajo sočasno avdio in video komunikacijo, na primer *Skype*, *Google Hangout* ali Arnesov video-konferenčni sistem *VOX*. V svoji praksi sem uporabila že vse tri sisteme. Najboljšo izkušnjo pa imam z uporabo *Hangout-a*. Prosto dostopna različica sicer omogoča vključitev le do 10 udeležencev naenkrat, kar je v preteklem študijskem letu zadostovalo za predstavitev projektnih nalog. Študentje so delali v skupinah, ki so štele po 4 člane. Zaradi skupinskega dela, ki se je izvajal prek Google dokumentov so vsi študentje že imeli ustvarjene Google račune, ki je potreben za vključitev storitve Google+. Na Google+ sem ustvarila krog »prijateljev« ter vanj povabila vse študente predmeta. Naredila sem časovni raspored predstavitev na način, da sta bili v istem terminu prisotni po 2 skupini. Ko je ena skupina zaključila predstavitev, sem vključila naslednjo skupino. Tako so predstavitve potekale tako, da je bila ena skupina dejavna, druga pa je predstavljala občinstvo, ki je po zaključeni predstavitvi postavilo dodatna vprašanja. Možnost predstavljanja nalog od doma je bil med študenti dobro sprejeta. Pri izvedbi predmeta, ki se ravnokar zaključuje, smo na ta način izvedli pogovorne ure. Za marsikaterega študenta je bila to prijetna in zanimiva izkušnja. Glede na to, da živimo v družbi, kjer so digitalne kompetence ključne kompetence za enakopravno delovanje v informacijski družbi, je razvoj teh kompetenc še kako pomemben. Njihov razvoj lahko enostavno vključimo v izvedbo različnih predmetov, kjer je prek lastne izkušnje vidna njihova uporabnost.

⁴ Več o uporabi spletnih dnevnikov v terciarnem izobraževanju na <http://www.scribd.com/doc/8476324/Blogging-in-tertiary-education>.

4 SKLEPNA RAZMIŠLJANJA

Uporaba IKT v poučevanju je nujna posledica razvoja tehnologije in družbe. Ne vključevanje IKT v izobraževanje za šolo predstavlja izgubo tržnega deleža. Ne glede na to, ali gre za javno ali zasebno šolo. Vključevanje IKT v izobraževanje, tako kot v podjetjih, zahteva zavedanje, da vključevanje IKT zahteva drugačne metode poučevanja (prenova procesov) in podporo managementa. Lastne izkušnje to samo še potrjujejo.

IKT podpira uporabo številnih aktivnih metod poučevanja, kot tudi medsebojno komunikacijo, ki je osnova uspešnega učenja. Pri klasičnem pouku, zaradi velikega števila študentov in časovne omejitve, tako intenzivne in obsežne komunikacije pogosto ne moremo izvesti. Uporaba IKT v izobraževanju omogoča poglobljeno spremljanje dela študentov, zasledovanje njihove (ne)aktivnosti, uvedbo medvrstniškega ocenjevanja (angl. Peer-to-peer), predvsem pa omogoča sprotno delo študentov, katerega rezultat je poglobljeni študij. Študentje se prek e-izobraževanja naučijo uporabljati številne tehnologije, razvijejo pisno sporočanje ter se naučijo »učiti se učiti«, kar je dobra popotnica za vseživljenjsko učenje.

Na osnovi izkušenj pri uporabi IKT v poučevanju, kot tudi pri strokovnem-razvojnem delu v projektih s področja e-izobraževanja, bi opozorila na:

- potrebo po sistematičnem usposabljanju učiteljev in mentorjev e-izobraževanja,
- pri določitvi minimalnih standardov, s katerimi zagotavljamo kakovost izvedbe e-izobraževanja. Zavedati se moramo, da je doseganje učnih izidov neodvisno od načina izvedbe predmeta.
- Vpeljati mehanizme, da ne prihaja do zlorab, predvsem na področju zamenjave identitete študentov. IKT olajša tudi kršitev avtorskih pravic (plagijatorstvo), na katero moramo biti pozorni tako pri klasično izvedenem pedagoškem delu, kot pri e-izvedbi.
- Učiteljem in študentom je potrebno nuditi ustrezno tehnično in administrativno pomoč, učiteljem pa še dodatno didaktično pomoč pri pripravi gradiv in osmišljanju študijskih dejavnosti.
- Vzpostavitev sistema spremljanja in izboljševanja izvajanja e-izobraževanja, pri čemer je potrebno upoštevati novosti na področju IKT in na področju poučevanja in učenja.

Pri svojem delu uporabljam tehnologijo tudi izven e-učilnice. Za potrebe pedagoškega dela imam za uporabo Google storitev ustvarjen ločen Gmail račun, ki mi omogoča, da se številni dokumenti ne mešajo z dokumenti na področju mojega strokovnega in znanstvenega delovanja. Podobno bi svetovala tudi v primeru uporabe Skype-a. Izkazalo se je, da je pri intenzivni rabi IKT v poučevanju, ločevanje računov za pedagoško delo in zasebne namene nujno.

LITERATURA IN VIRI

1. Cuzack, A.. *MOOC INFOGRAPHICS*. MOOCs – *Think Massively* (online). 2014. (citirano 9. 2. 2014). Dostopno na naslovu: <http://moocs.com/index.php/category/mooc-infographics/>.
2. Holmberg, B. The evolution of the character and practice of distance education. *Open Learning*, 1995, št. 10 (2), str. 47–53.
3. Keegan, D. *Foundations of distance education*. 2. Izd. London in New York: Routledge. 1991. ISBN 0-415-13909-0.

4. Knowledge@Wharton. *MOOCs on the Move: How Coursera Is Disrupting the Traditional Classroom* (online). 2013. (citirano 20. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <http://knowledge.wharton.upenn.edu/article/moocs-on-the-move-how-coursera-is-disrupting-the-traditional-classroom/>.
5. Laudon C. K. in Laudon J. P. *Management Information Systems, Managing the digital firm*, 10. izd. New Jersey: Pearson, Prentice Hall. 2007. ISBN 0-13-230461-9.
6. MIZS – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. *Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe v študijskem letu 2014/2015* (online). 2014. (citirano 22. 2. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Visoko_solstvo/Razpis_2014/Dodiplomski/Javni/Razpis_2014_2015.pdf.
7. Shackelford, B.. *Project Managing E-Learning*. ASTD Press. 2002. ISBN: 1-56286-329-0.
8. Sulčič, V.. *Moodle Wiki v izobraževanju* (online). Koper: UP Fakulteta za management Koper. 2010. (citirano 20. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-067-3.htm>.
9. SURS – Statistični urad Republike Slovenije. *Informacijska družba – Uporaba IKT po posameznikih, 10–74 let, Slovenija* (online). 2013. (citirano 24. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.stat.si/tema_ekonomsko_infdruzba_informacijsko.asp.
10. Thrun, S.. Self-Driving Education. *The Huffington Post* (online). 2013. (citirano 4. 2. 2014). Objavljeno na naslovu: http://www.huffingtonpost.com/sebastian-thrun/selfdriving-education_b_4676484.html.

UPORABNA VREDNOST ELEKTRONSKEGA IZOBRAŽEVANJA SLOVENSKE VOJSKE

Dr. Darko Ščavničar
Center vojaških šol/Slovenska vojska

Uporaba elektronskega izobraževanja v Slovenski vojski

Danes elektronsko izobraževanje (EI) v informacijski družbi ter s tem tudi v Slovenski vojski (SV) in Ministrstvu za obrambo (MORS) omogoča pridobivanje znanja preko spleta, spodbuja inovativnost in kreativnost udeležencev, hkrati pa omogoča večjo odzivnost in prilagodljivost usposabljanja glede na kraj, čas in vsebine, ki se lahko prilagodijo posamezniku.

Osnovni cilj uvedbe EI v SV/MORS je bil vzpostaviti virtualno učilnico, ki bo omogočala izmenjavo znanja na daljavo ter bo dostopna vsem pripadnikom obrambnega sistema, doma in v tujini, ki imajo interes za dostop do vsebin, ki jih EI ponuja.

Pretežen del elektronskega izobraževanja se danes v vojaškem izobraževalnem sistemu izvaja kot kombinirano izobraževanje, kjer informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT) služi zgolj kot pomoč pri tradicionalnem izobraževanju, za dostavo učnih gradiv in za komunikacijo med udeleženci in izvajalci.

Samoizobraževanje je izvedba elektronskih tečajev (e-tečaji) brez mentorja oziroma učitelja. Uporabniki sami izbirajo kraj in čas opravljanja študijskih obveznosti, in sicer v službi, doma ali tujini. Tak način izobraževanja je zelo primeren za celotni obrambni sistem, saj sta uporaba in dostop do e-tečajev zelo preprosta na spletni strani CEI (<http://cei.mors.si>).

Ključne besede: Elektronsko izobraževanje, samoizobraževanje, elektronska učilnica, e-tečaji, Oddelek za elektronsko izobraževanje.

1 UVEDBA E-IZOBRAŽEVANJA V SLOVENSKO VOJSKO

Danes elektronsko izobraževanje (EI) v informacijski družbi, ter s tem tudi v Slovenski vojski (SV), omogoča pridobivanje znanja preko spleta, spodbuja inovativnost in kreativnost udeležencev, hkrati pa omogoča večjo odzivnost in prilagodljivost usposabljanja glede na kraj, čas in vsebine, ki se lahko prilagodijo posamezniku.

Elektronsko izobraževanje je bilo v SV/MORS uvedeno na podlagi izvedenega ciljnega raziskovalnega projekta »*Sistemi e-izobraževanja in usposabljanja Slovenske vojske (SV) ter raziskave in možnosti uvedbe daljinskega izobraževanja*«. Financiran je bil s strani Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in Agencije za raziskovalno dejavnost.

Osnovni cilj uvedbe EI v SV je bil vzpostaviti virtualno učilnico, ki bo omogočala izmenjavo znanja na daljavo ter bo dostopna vsem pripadnikom obrambnega sistema, doma in v tujini, ki imajo interes za dostop do vsebin, ki jih EI ponuja.

Prednosti EI so naslednje:

- obogatitev in večja privlačnost procesa izobraževanja in usposabljanja,
- omogočiti učiteljem in inštruktorjem pripravo gradiva za potrebe izobraževanj in usposabljanj, ki bo dosegljivo ciljni skupini ves čas izobraževanja in usposabljanja,
- zmanjšanje odsotnosti z delovnega mesta,
- zmanjšanje stroškov.

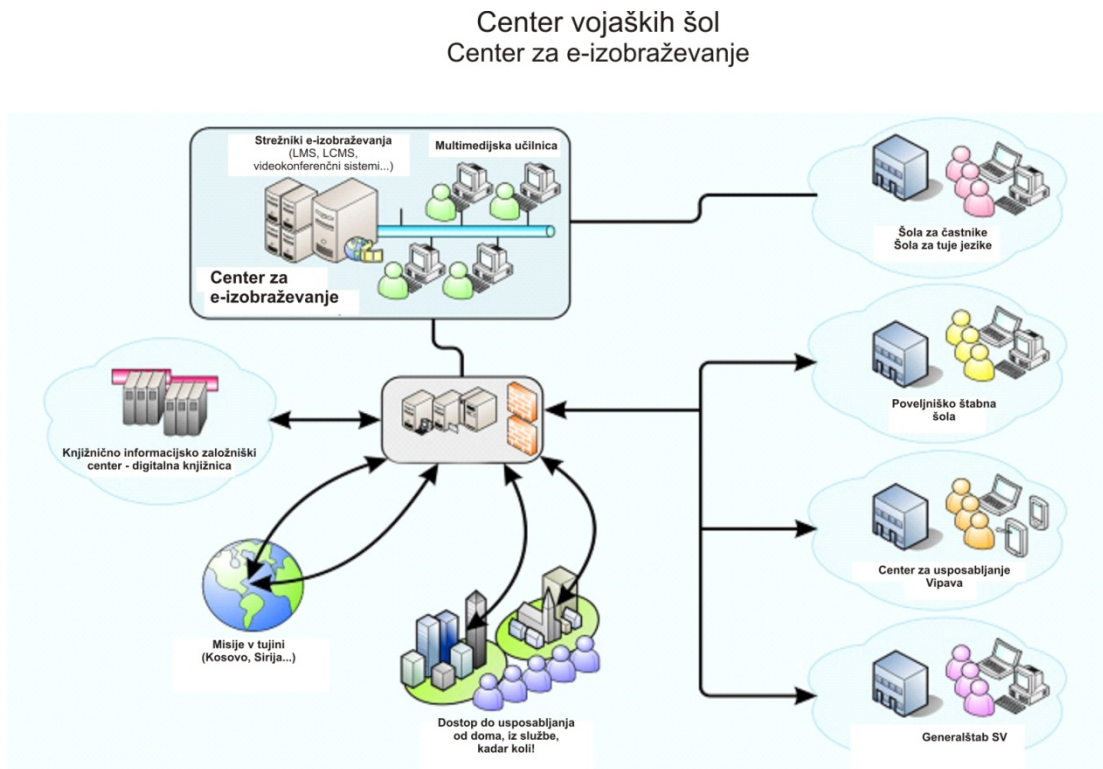
Projekt uvedbe EI v SV/MORS je potekal v treh časovnih fazah, ki so obsegale naslednje dejavnosti:

- priprava koncepta uvedbe in izvedbe EI v SV in MORS,
- priprava in izvedba usposabljanj kadrov, ki sodelujejo pri izvedbi EI v SV in MORS,
- razvoj ter vključitev obstoječih vsebin v sistem EI SV in MORS.

Pri izboru in razvoju sistema za EI smo upoštevali sledeče:

- sistem za EI predstavlja le potreben pogoj (orodje) za izvedbo izobraževanja na daljavo,
- sistem EI mora ustrezati zastavljenim kriterijem in mora biti enostaven za uporabo,
- stalna pripravljenost na uvedbo novih sistemov – uporabniki ne smejo čutiti razlike.

Slika 1: Organizacija EI v SV

2 TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI

Glede na zahteve pri izboru smo se v SV odločili za delovanje e-učilnice v odprtokodnem okolju Moodle – malenkostno prilagojenem za potrebe SV. Prilagoditve so bile predvsem oblikovne narave in na področju omejevanja pravic uporabnikov. Aplikativni del e-učilnice deluje na virtualiziranem okolju Windows 2003 Server. Baza je MySQL.

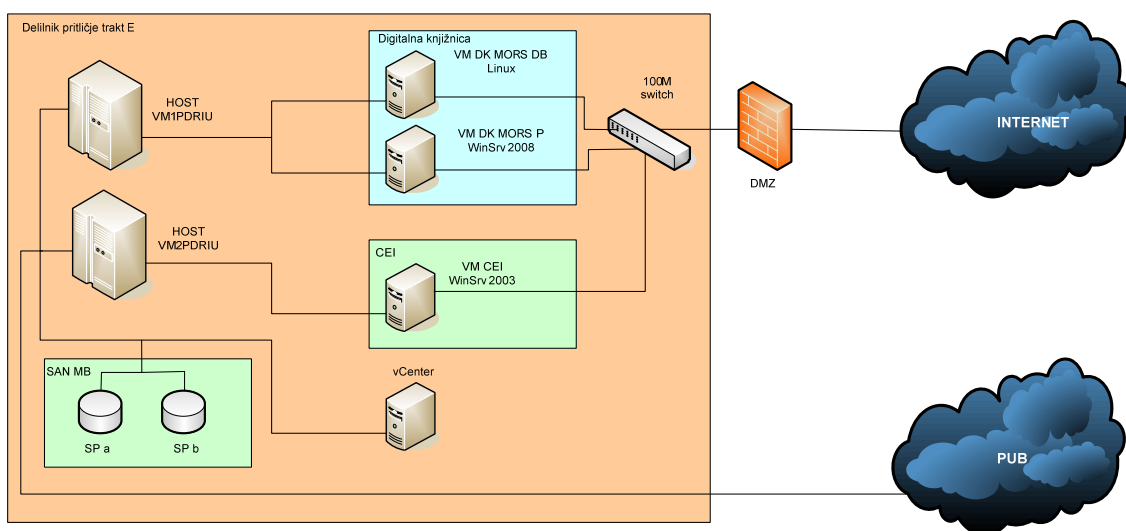
Strežniška farma VOK je sestavljena iz 2 host serverjev IBM System 3650 s skupno 60 GB RAM in SAN 2-procesorske storage enote VNX 5300 s skupno 2,3 TB prostora na RAID-5 (trenutno – možnost razširitve).

Host-a sta postavljena na platformi VmWare ESXi 5.0 in nista dostopna iz zunanjega omrežja. Zagotovljena je popolna live redundančnost obeh host-ov. Upravljanje in nadzor celotnega clustra je mogoče samo iz notranjega omrežja, preko V-Center serverja.

Tabela 1: Tehnične karakteristike sistema

Host	IBM System 3650
RAM	24 GB
CPU	8 x 2,992 GHz Intel Xeon CPU 5450 @ 3 GHz
OS	ESXi 5.0.0.- 496512 Standard

Slika 2: Shema postavitve

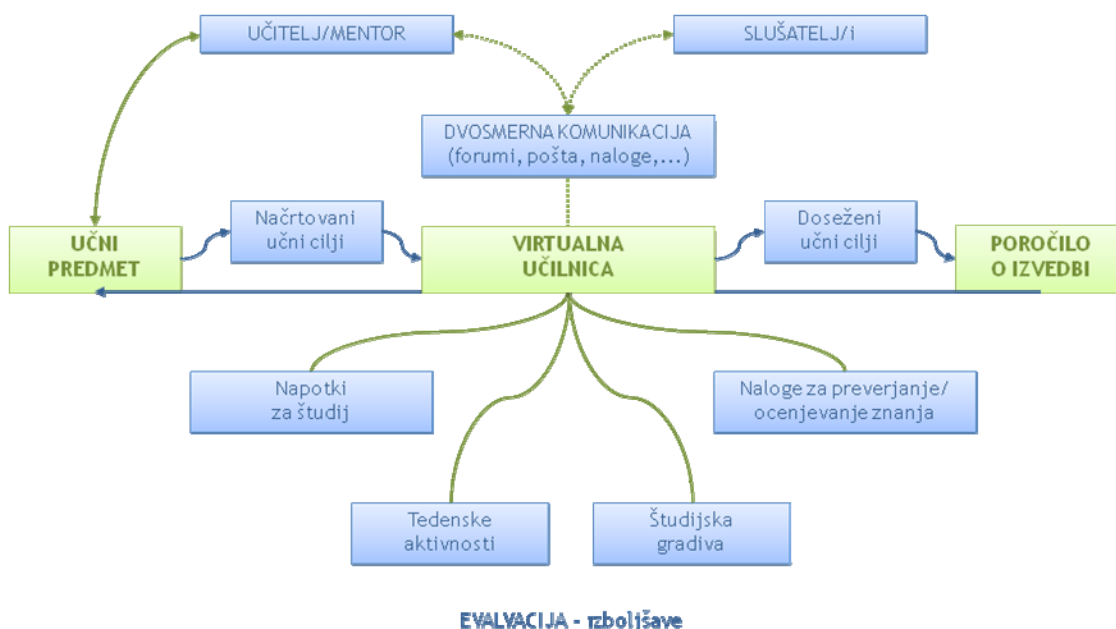
3 VIDIK

Pretežen del elektronskega izobraževanja se danes v vojaškem izobraževalnem sistemu izvaja kot kombinirano izobraževanje, kjer informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT) služi zgolj kot pomoč pri tradicionalnem izobraževanju, za dostavo učnih gradiv in za komunikacijo med udeleženci in izvajalci.

3.1 Kombinirano učenje

Učne vsebine za kombinirano učenje, ki so v elektronski učilnici Centra za elektronsko izobraževanje (CEI), pripravljajo izvajalci vojaškega izobraževanja in usposabljanja (VIU). To so večinoma učitelji in mentorji iz organizacijskih enot Centra vojaških šol, delno pa tudi drugi pripadniki SV in zaposleni MORS ter zunanji učitelji, ki poučujejo v sistemu VIU. Kombinirano učenje v nasprotju s tečaji za samostojno učenje zahteva aktivno udeležbo učitelja skozi celotni čas IU.

Slika 3: Organizacija EI – shema postavitve

3.2 Samoizobraževanje

Samoizobraževanje je izvedba elektronskih tečajev (e-tečaji) brez mentorja oziroma učitelja. Uporabniki sami izbirajo kraj in čas opravljanja študijskih obveznosti, in sicer v službi, doma ali tujini. Tak način izobraževanja je zelo primeren za celotni obrambni sistem, saj sta uporaba in dostop do e-tečajev zelo preprosta na spletni strani CEI (<http://cei.mors.si>).

Slika 4: CEI – E-učilnica

www portal in e-učilnica: <http://cei.mors.si>

Nadalje je storitev EI namenjena v procesih usposabljanja posameznikov na delovnem mestu (UPnD), kjer se posameznik preko informacijskih sredstev seznani z določenimi vsebinami iz posameznih področij UPnD, kakor tudi opravi test zahtevanega znanja, ter dostopa do elektronskih učnih virov na daljavo preko spletnih povezav. Glede na dosedanje izkušnje pri uvajanju e izobraževanja v obrambni sistem lahko rečemo, da je bila uvedba e-izobraževanja v SV ne le smiselna, temveč nujna. Potrebe in zahteve uporabnikov s katerimi se srečujemo in posebnosti ciljnega okolja kar kličejo po uvedbi sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij in multimedije v proces vojaškega izobraževanja in usposabljanja.

Na podlagi doseženih uspehov smo se odločili za implementacijo izvedbe usposabljanj uporabnikov informacijskih rešitev s ciljem zvišanja stopnje usposobljenosti, učinkovite rabe informacijskih rešitev ter posledično dolgoročno izboljšanimi podatki, saj bomo dodeljevanje dostopov v prihodnosti pogojevali z uspešno opravljenim e-izobraževanjem.

S ciljem širše implementacije e-izobraževanja CEI zagotavlja stalno usposabljanje učiteljev, posodabljanje svoje programske opreme in širjenje vedenja o tem, kaj orodja, ki jih ima na razpolago, omogočajo vojski in drugim zainteresiranim. Usposabljanje učiteljev oz. izvajalcev traja 14 dni v kombinirani obliki. Uvodno in zaključno srečanje poteka v živo, ostalo je delo v e-učilnici.

Vsebina usposabljanja zajema:

- splošno o e-izobraževanju in e-učilnici,
- postopki učitelja pri pripravi predmeta,
- uporaba in izdelava posameznih študijskih virov in dejavnosti,
- načini ocenjevanja,
- organizacija dela v skupinah.

3.3 Razvoj vsebin

Koncept razvoja vsebin za potrebe e-izobraževanja v SV upošteva specifične ciljne okolje. Največji poudarek je na razvoju lastnih vsebin za specifične vojaške potrebe usposabljanja, kar omogoča njihovo izmenljivost in uporabo v različnih okoljih. Tako pripravljene tečaji samostojnega e-izobraževanja (običajno pripravljene v skladu s standardom SCORM¹) so zaprte celote. SCORM je sestavljen iz več gradnikov – SCO-jev. SCO (Sharable Content Object) je skupina vezanih resursov, ki predstavljajo popolno enoto z učno vsebino in je osnovni gradnik tečaja. Lahko predstavlja eno lekcijo, eno poglavje, eno stran ...

Uporabniki se samostojno prijavijo na tečaj, neodvisno od kraja in časa, opravijo vse predpisane obveznosti in prejmejo potrdilo o opravljenem tečaju. Omenjena vrsta e-izobraževanja je zelo primerna za izvedbo vsebin, kjer morajo udeleženci periodično obnavljati svoja znanja. E-tečaje se pripravlja v okviru dostopnih programskih orodij v SV in človeških resursov, vendar ne brez vsebinskega nosilca.

Slika 5: Struktura tečaja SCO (Sharable Content Object)

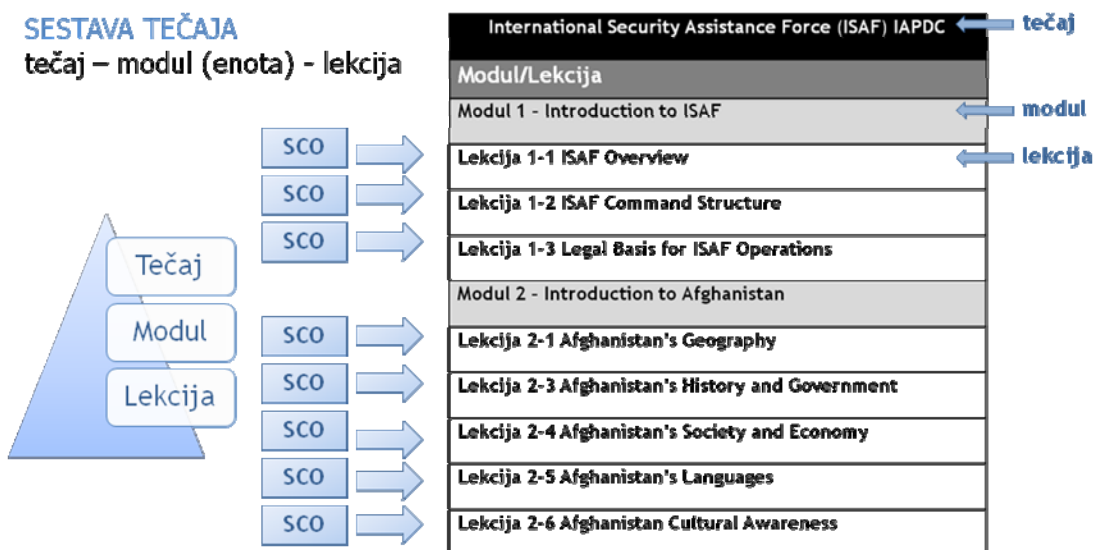
Kako uporabljamo SCO?

- En SCO = 1 lekcija.
- Več SCO-jev = tečaj.

¹ SCORM (Sharable Content Object Reference Model) je zbirka standardov in navodil za spletno e-učenje. SCORM tudi definira kako je lahko vsebina zapakirana v ZIP datoteki. SCORM je razvil Advance Distributed Learning - ADL na pobudo Ministrstva za obrambo ZDA.

Slika 6: Struktura tečaja

V procesu načrtovanja e- tečaja je potrebno upoštevati sedem ključnih točk, in sicer jasne zahteve ter želje učitelja oziroma naročnika, razpoložljivost vsebinskega nosilca za strokovno vodstvo, pregled tečaja vsebinskega nosilca in vodstvenega kadra, testiranje, ugotavljanje ciljnih uporabnikov in dostavo tečaja, vgrajeno poročanje (povratna informacija o uspešnosti) in evalvacijo. Ekipa za izdelavo e-tečajev je za vsebinskega nosilca samo sredstvo za doseg cilja.

Slika 7: Razvoj/cikel tečaja za E-izobraževanje

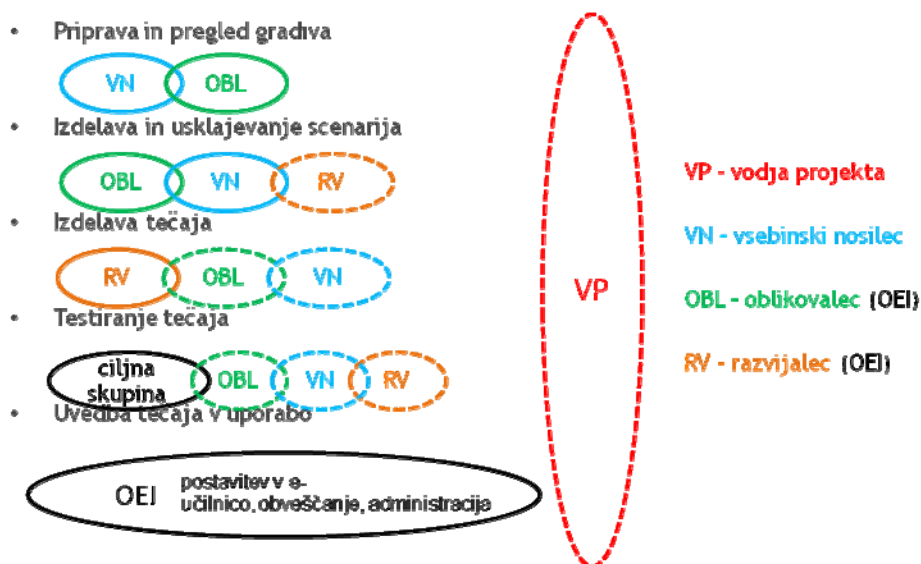
Ključne točke razvoja:

- Jasne zahteve in želje s strani učitelja.
- Razpoložljivost vsebinskega vodje (SME- Subject matter expert) za strokovno vodstvo.
- Pregled tečaja s strani SME in vodstvenega kadra.
- Testiranje.
- Ugotovitev ciljnih uporabnikov in dostava tečaja.
- Poročanje (feedback) in evalvacija.

Slika 8: Razvoj tečaja z vsemi sodelujočimi

Vedno se izvaja po enakem zaporedju z vsemi navedenimi sodelujočimi.

3.4 Elektronska učilnica

Elektronska učilnica CEI ne omogoča samoprijave. Vse sodelujoče se vpiše individualno. Omogočena pa je samoprijava v predmete (po vpisu uporabnika v e-učilnico). Pravico vpisovanja uporabnike v e-učilnico imata le dve osebi (administratorja e-učilnice). Po vpisu v e-učilnico imajo uporabniki dostop le do tistih predmetov za katere so izrazili željo in/ali so na voljo vsem uporabnikom SV oz. MORS.

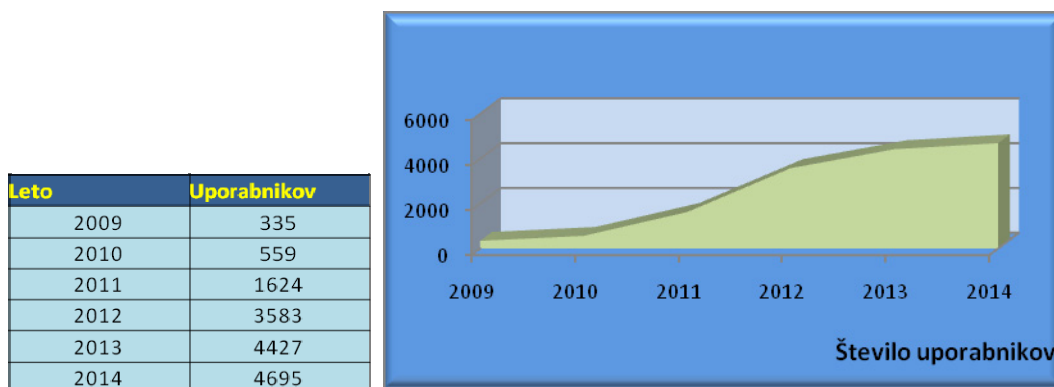
Eden od pogojev za vpis uporabnika je tudi ID MORS. Nekateri predmeti imajo možnosti dostopa »gosta«. V tem primeru lahko uporabnik do predmeta prosto dostopa, vendar sistem ne beleži njegovega napredka.

Slušatelji vojaških šol dobijo dostop le do tistih predmetov, ki jih zahteva njihov predmetnik in do predmetov, ki so na voljo vsem zaposlenim v SV oz. MORS.

Uporabniki, ki niso del SV oz. MORS imajo ravno tako možnost dostopa, vendar mora biti podpisan sporazum o sodelovanju. Po vpisu v e-učilnico za njih veljajo enake pravice, pravila in omejitve, kot za uporabnike SV in MORS - dostop imajo le do določenih predmetov.

Rezultati dela in uporabe EI v SV v zadnjih treh letih potrjujejo dobro delo in uporabno vrednost uvedbe e-učilnice CEI za potrebe obrambnega sistema in v zadnjem času tudi širše v javni upravi. V letu 2010 je bilo v sistem vpisanih 224 novih uporabnikov. Do maja 2014 leta pa je v e-učilnico CEI skupno vpisanih že 4695 uporabnikov.

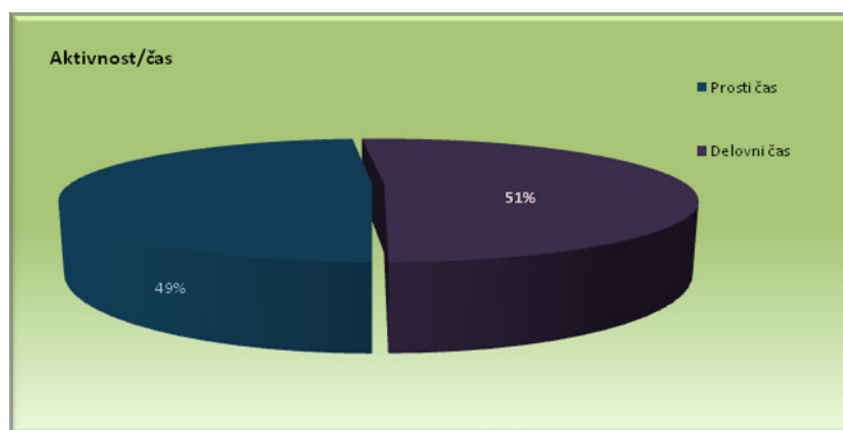
Slika 9: Analiza števila uporabnikov

Slika 10: Aktivnosti glede na čas

Prikazano je razmerje med dostopanjem uporabnikov v e-učilnico glede na čas – v rednem delovnem času (pon.-pet. 7:00 – 15:00) in v prostem času uporabnikov.

	Dostopi
Prosti čas	49%
Delovni čas	51%

4 ZAKLJUČEK / POT NAPREJ

Oddelek za elektronsko izobraževanje Centra vojaških šol SV zagotavlja uporabo programov za izobraževanje na daljavo, oblikovanje in razvoj posameznih tečajev ter usposabljanje vsebinskih nosilcev za uporabo aplikacije in izvedbo posameznih e-izobraževanj (tečajev) tako znotraj obrambnega sistema kot tudi širše, za potrebe celotne javne uprave. Tako aktivno sodeluje s Slovensko policijo oz. Policijsko akademijo predvsem na področju uvajanja kombiniranega izobraževanja, Ministrstvom za zunanje zadeve na področju uvajanja in izdelave e-vsebin, s Slovensko obveščevalno varnostno agencijo na področju usposabljanja mentorjev e-izobraževanja, z Zavodom za zaposlovanje RS in Ministrstvom za pravosodje na področju izdelave e-tečajev za potrebe Centra za izobraževanje v pravosodju. Trenutno smo v fazi dogovarjanja o sodelovanju med Ministrstvom za notranje zadeve – Upravno akademijo in Ministrstvom za finance.

Nadaljnji razvoj bo usmerjen predvsem v izdelavo tako lastnih, standardiziranih, vojaških in nevojaških vsebin e-izobraževanja ter tudi v izdelavo e-vsebin za potrebe

celotne javne uprave. Pomemben premik smo dosegli na področju usposabljanja uporabe informacijske podpore, saj se ugotavlja pomanjkljivo znanje z vidika učinkovite rabe ponujenih informacijskih rešitev. S takšnim načinom izobraževanja se bodo tako stroški kot tudi čas izvedbe posameznih izobraževanj bistveno zmanjšali. Tako pripravljene posamezne vsebine bodo ne nazadnje pridobile na kakovosti, istočasno pa se ne bodo podvajale.

E-UČENJE V POLICIJI VČERAJ, DANES IN JUTRI

Reimond Jeršin
Generalna policijska uprava, Policijska akademija,
Center za raziskovanje in socialne veščine

Izvleček

»E-učilnica je ogledalo učitelja. Je kot izvir modrosti, iz katere učeči zajemajo znanje.
Dobre izvire si zapomnimo za vse življenje.«

Policija je uvedla e-učenje leta 2010, leta 2013 pa je v e-učilnicah uspešno zaključilo usposabljanja 38.092 udeležencev, kar je velik uspeh. Policija močno poudarja vseživljenjsko učenje in zato je e-učenje postalo sestavni del policije. V e-učilnicah se lahko usposabljaajo vsi delavci v policiji, ne glede na kraj, čas ali druge pogoje, e-učenje je dosegljivo 365 dni na leto, 24 ur na dan. Policija je e-učenje tudi integrirala v svoje informacijsko okolje. V e-učilnice policije se vključujejo tudi drugi delavci Ministrstva za notranje zadeve in vsi občinski redarji.

Po uvedbi e-učenja je bilo pričakovati upad klasičnih oblik usposabljanj v policiji, vendar nam pregled usposabljanj pove ravno obratno. Pregled stroškov pa nam pokaže, da so se bistveno znižali. Zavedati se moramo tega, da e-učenje ne poteka brez finančnih posledic in da povzroča dodatne obremenitve policistov. V ta namen mora policija umno upravljati z e-učilnicami in vedno pretehtati vse možne posledice odprtja posameznih e-učilnic.

Pri e-učenju je bistveni element kakovost e-učilnic in e-gradiv. Policija mora upoštevati določene omejitve, saj morajo biti učilnice prilagojene potrebam informacijsko pisnemu uporabniku z minimalno programsko opremo.

Z uvedbo e-učilnic policija ni zaključila zgodbe o razvoju e-učenja. V pripravi so nova informacijska orodja, ki bodo plod znanja delavcev Urada za informatiko in telekomunikacije, ki se razvijajo v sodelovanju vseh enot policije in bodo bistveno olajšala delo policije in dvignila nivo strokovnih znanj delavcev policije.

Ključne besede: policija, e-učenje, e-učilnica, e-usposabljanje, EIDA, EIDAZ.

1 UVOD

Na področju izobraževanja svojih uslužbencev policija predstavlja posebnost znotraj državne uprave. Poleg svoje posebne funkcije osrednjega varnostnega subjekta notranje nacionalne varnosti ima svoj enovit izobraževalni sistem, ki je močno povezan z aktivno politiko upravljanja s kadrovskimi viri. Vsekakor ne smemo zanemariti drugih državnih organov, ki se trudijo pri izobraževanju svojih zaposlenih, vendar ima samo policija urejeno izobraževanje vse od tako imenovanega formalnega izobraževanja (višješolski program policist) do kariernih usposabljanj in poklicnih izpopolnjevanj, ki so usklajena z nacionalnimi poklicnimi kvalifikacijami.

2 IZOBRAŽEVANJE V POLICIJI

Policijska akademija (PA) je v Sloveniji osrednja izobraževalna institucija na področju policijskih znanj. Vedno bolj pa postaja osrednja izobraževalna institucija za širjenje varnostnih znanj v slovenskem prostoru. V zadnjih letih se opaža, da se v programe usposabljanj in izpopolnjevanj PA vključujejo zaposlene iz vseh ministrstev, vladnih služb, Državnega zbora, tožilstev, sodišč, lokalne samouprave, pravnih oseb iz področja zasebnega varovanja ter drugih koncesionarjev.

2.1 Izobraževanja

Zaradi specifičnosti in različnih normativnih področij policija loči področja izobraževanj od usposabljanj in izpopolnjevanj. Izobraževanje v policiji poteka izključno v Višji policijski šoli. Leta 2012 je bil sprejet nov izobraževalni program v policiji, in sicer študijski program »Policist«. Omenjeni program je nastal na podlagi novega poklicnega standarda za policista, ki je prinesel dvig zahtevnosti znanj, zato je program izobraževanja uvrščen v 6/1 stopnjo ravni visokošolske izobrazbe.

2.2 Usposabljanje in izpopolnjevanje

Policija močno poudarja vseživljenjsko učenje zaposlenih. Področje usposabljanj in izpopolnjevanj v policiji ureja Center za izpopolnjevanje in usposabljanje (CIU), ki deluje kot notranja organizacijska enota Policijske akademije. V procese dela CIU spada tudi izvajanje vseh programov usposabljanj za zunanje udeležence. CIU ažurno vodi Katalog programov izobraževanj in usposabljanj (Katalog), v katerem je trenutno 198 »aktualnih« programov, preklicanih pa je že preko 200 programov usposabljanj. Vsi programi so verificirani na Programskem svetu PA.

Na podlagi Zakona o javnih uslužbencih (Ur. l. RS 63/2007 s spremembami in dopolnitvami) ima vsak javni uslužbenec pravico in dolžnost usposablјati se na delovnem mestu in izpopolnjevati svoje strokovno znanje po določenem programu in po napotitvi nadrejenega.

Delavci policije to uresničujejo tako, da na letnih razgovorih predlagajo in uskladijo svoje želje po usposablјanjih z vodjo enote. Vodje enot usklajene potrebe po usposablјanjih in na podlagi Kataloga zavedejo v Informacijskem sistemu CIU (ISCIU). Vsako leto na začetku julija CIU posreduje zbrane potrebe po usposablјanjih na pristojne NOE GPU (npr.: kriminalistična usposablјanja na UKP, itn.). Do oktobra NOE GPU pripravijo predloge za načrt usposablјanj za naslednje leto, ki temelji na zbranih potrebah in tudi na predpisih (strategije, načrtih, itn.). Iz tega nastane Načrt izpopolnjevanj in usposablјanj v policiji za naslednje leto, ki ga podpiše Generalni direktor policije.

3 E-UČENJE V POLICIJI

Idejo o e-učenju v policiji srečamo že daljnega 1990, ko se je v policiji vzpostavila prva elektronska pošta, znana tudi kot EPONZ pošta, po namestitvi osebnih računalnikov na policijskih postajah. Mnogi med nami se še spominjamo prve baze podatkov za neposredno delo policistov (1992–1994), med katerimi so se pojavile še danes znane aplikacije Fonetični indeks oseb (FIO), Informacijski sistem policijske postaje (ISPP) in kot posebnost tudi e-knjžnica kuharskih receptov. Zаметke e-učenja srečamo tudi v aplikaciji interni predpisi in nato z uvedbo Lotus Notes-a z nastankom oglasnih desk.

Prvi sistemski koraki na področju e-učenja v policiji so bili strojeni v letu 2008, ko se je o tem resno razmišljalo znotraj PA. Prišlo je tudi do povezovanja a Slovensko vojsko, ki je na tem področju že uspešno vzpostavila e-okolja. Marca 2010 je Generalni direktor policije s sklepom imenoval delovno skupino za pripravo okolja za učenje na daljavo v policiji (delovna skupina). Delovna skupina je že maja 2010 postavila prvo e-okolje v Moodle s prvo e-učilnico z naslovom »Dodatno usposabljanje za obravnavo in varovanje tajnih podatkov«. Že avgusta 2010 so bili na prvo e-učenje napoteni vsi delavci policije. Delavci policije so pri tem izkazali svojo visoko informacijsko pismenost, saj za potrebe e-učenja ni bilo potrebnih dodatnih usposabljanj. Do konca leta 2010 se je uspešno usposobilo 7.812 delavcev policije.

3.1 EIDA in EIDAZ

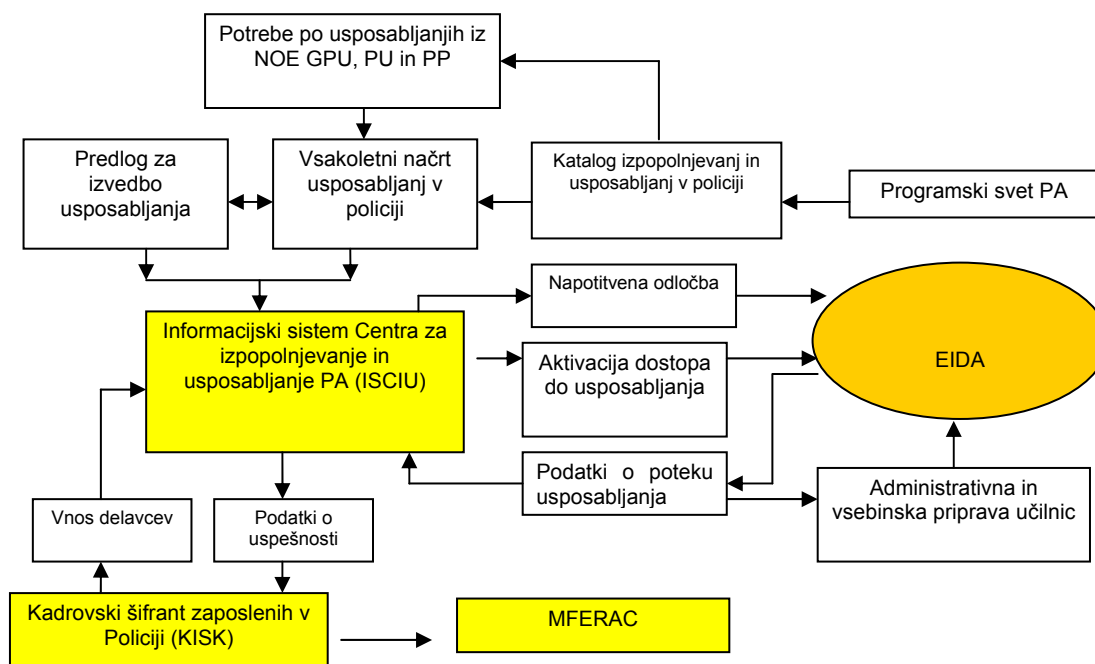
Zaradi varstva osebnih podatkov delavcev policije in specifičnosti strokovnih vsebin se je delovna skupina odločila, da bo policija imela dve ločini e-učilnici, in sicer E-izobraževanje na daljavo (EIDA), do katere se lahko dostopa samo znotraj Informacijsko-telekomunikacijskega sistema policije (ITSP) in E-izobraževanje na daljavo – zunanja (EIDAZ), do katere se lahko dostopa od vsepovsod. Danes, po štirih letih vidimo, da se EIDA izključno uporablja za usposabljanje delavcev policije. EIDAZ je namenjen za izobraževalne programe Višje šole za policiste, usposabljanje delavcev Ministrstva za notranje zadeve, občinskih redarjev in drugih subjektov, ki se usposabljaajo po programih policije.

3.2 Integracija EIDA v ITSP

Delovna skupina je EIDA integrirala v obstoječi sistem upravljanja z usposabljanji in izpopolnjevanji.

Spodnja Slika 1 nam pokaže, da se E-usposabljanje v policiji začne že med pripravo programov usposabljanj in verifikacije na Programskem svetu PA. Odprtje e-učilnice v EIDA je možno samo preko ISCIU, kjer se pripravi odločba in iz kadrovskega šifrant vnesse udeležence. Po zaključku e-usposabljanja se prenesejo podatki o usposabljanju nazaj v ISCIU, kjer se izdela zaključno poročilo in se udeležencem izdajo e-potrdila. Sistem celotnega upravljanja z e-usposabljanjem je skoraj popolnoma samodejen, razen v tistih korakih, kjer policijo kot upravljavca evidenc zavezujejo omejitve Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 94/07).

Slika 1: Proces e-usposabljanja v policiji

3.3 Statistični pregled

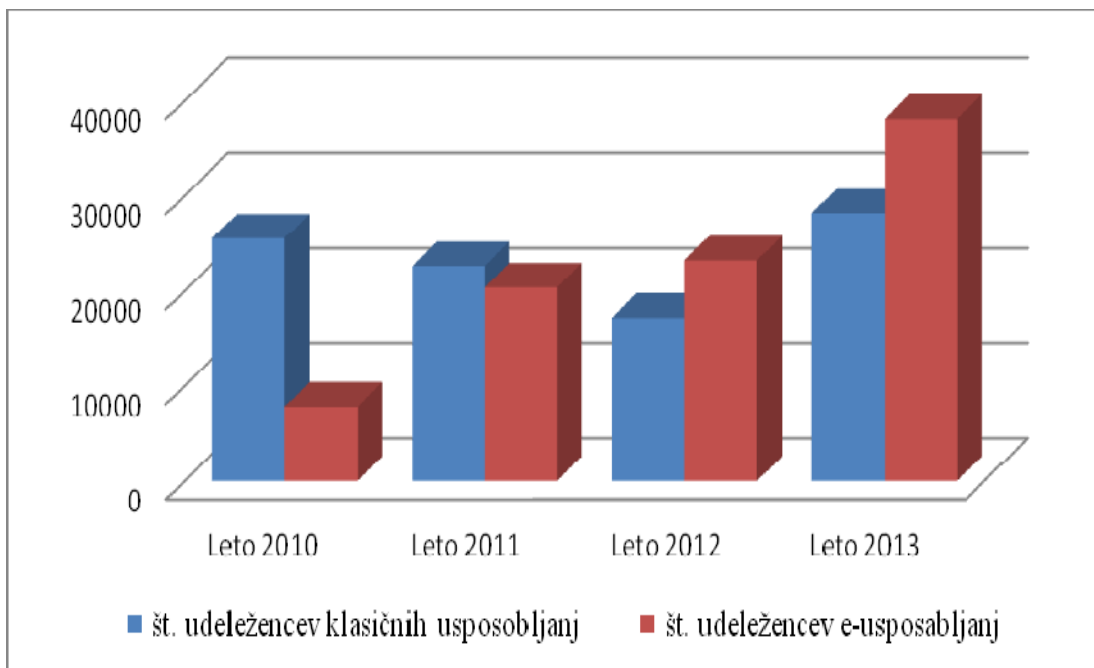
Ugotovili smo, da policija izvaja izobraževanje in usposabljanja in izpopolnjevanja. Pri nadaljnjem pregledu e-učenja v policiji bomo izpustili področje izobraževanj, ker po število udeležencev predstavlja izobraževanje samo 0,2 odstotka celotne opazovane skupine.

Tabela 1: Pregled števila udeležencev klasičnih in e-usposabljanj v policiji od leta 2010 do 2013

Oblika usposabljanja	I. 2010	I. 2011	I. 2012	I. 2013
Klasično usposabljanje	25.517	22.610	17.182	28.148
E-usposabljanje	7.812	20.361	23.219	38.092
SKUPAJ	33.329	42.971	40.401	66.240

Vir: Poročilo o delu policije za 2010, številka: 0101-6/2011/69 (2061-01), 28. 2. 2011;
 Poročilo o delu policije za 2011, številka: 0101-5/2012/113 (2061-01), 12. 3. 2012;
 Poročilo o delu policije za 2012, številka: 0101-15/2013/115 (2061-01), 18. 2. 2013;
 Poročilo o delu policije za 2013, številka: 0101-7/2014/384 (2061-01), 28. 3. 2014.

Graf 1: Grafični pregled števila udeležencev klasičnih in e-usposabljanj v policiji od leta 2010 do 2013

Vir: Tabela 1

Tabela 1 in Graf 1 nam prikazeta rast števila udeležencev usposabljanj v obdobju od 2010 do 2013. Podatki nam ponujajo prikaz, ki je v nasprotju s pričakovanji. Po uvedbi e-usposabljanja je bilo pričakovati upad klasičnih usposabljanj, vendar se to ni zgodilo.

Leta 2012 so upadla klasičnih usposabljanja za 24 odstotnih točk glede na leto 2011, vendar že v letu 2013 beležimo 39 odstotnih točk rasti udeležencev pri klasičnem usposabljanju glede na leto 2012.

Celotno opazovano obdobje od 2010 do 2013 pa nam kaže trend rasti klasičnih usposabljanj in e-usposabljanj, saj zaznavamo porast vseh usposabljanj v tem obdobju za 50 odstotnih točk. Če povemo drugače, po uvedbi e-učenja v policiji se je povečalo število udeležencev skupaj na usposabljanjih za 50 odstotnih točk.

3.4 Stroški e-usposabljanj

Delovna skupina pri uvedbi e-učenja ni razpolagala s finančnimi sredstvi, zato uvedba e-učenje v policiji ni povzročila finančnih posledic. Izhajala je iz pregleda opremljenosti delovnih postaj v policiji, kar je pokazalo, da so bile opremljene najmanj z Microsoft licenčno opremo (Word, Excel, ...), zato se je tudi delovna skupina odločila, da bodo vsa učna gradiva najmanj izdelana v Wordu, Excelu, Power Pointu ter v Adobe Reader-ju (pdf formatu).

Izvajalci usposabljanj v policiji pripravljajo strokovna gradiva in e-učilnice v svojem službenem času, zato razen stroškov dela tu ne nastajajo dodatni stroški.

Graf 2: Pregled finančnih sredstev za usposabljanja v policiji od leta 2010 do 2013

Vir: Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2010, številka: 007-208/2012/12, 5.11.2009;
Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2011, številka: 603-150/2010/15, 10.12.2010;
Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2012, številka: 604-680/2011/27, 20.12.2011
Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2013, številka: 604-1023/2012/18, 7.12.2012;

Ugotovili smo, da se je število udeležencev usposabljanj po uvedbi e-učenja v policiji povečalo skoraj za polovico. Graf 2 pa nam pokaže, da je v tem času do 53 odstotnih točk padca porabljenih finančnih sredstev za usposabljanja v policiji. Primerjava nas ponovno preseneti, saj policiji uspe prepoloviti stroške usposabljanj s tem, da polovico povečajo število udeležencev na usposabljanjih.

3.4.1 Stroški e-usposabljanja na e-učilnico

Uvedba e-usposabljanja je prinesla tudi velika pričakovanja v policiji pri zmanjševanju stroškov. Če pogledamo celotno sliko, lahko povemo, da je policija bistveno privarčevala na prevoznih stroških in odpravi »mrtvega« časa (čas porabljen na poti). Pred uvedbo e-usposabljanj so se morali policisti organizirati in se iz različnih enot pripeljati na mesto usposabljanja. Tega pri e-učenju ni več, saj se policisti sedaj usposabljujejo na svojih delovnih mestih. S tem se je povečala prisotnost policistov v enotah.

E-usposabljanja kljub vsemu povzročajo stroške in dodatno obremenjujejo policiste. Za ta namen mora policija umno upravljati z e-učilnicami ter vedno pretehtati vse možne in posledice odprtja vsake e-učilnice posebej.

Navodili o izobraževanju, usposabljanju in izpopolnjevanju javnih uslužbencev policije (številka:092-901/2012/10, 20.11.2012) predpisuje, da se za skupne oblike usposabljanj lahko štejejo samo usposabljanja, ki trajajo najmanj 8 ur. Če od tega odštejemo »mrtvi« čas in za izračun stroškov vzamemo samo 4 ure za posamezno e-usposabljanje ter pri tem upoštevamo najnižjo ceno urne postavke delavca policije (15,65 €/uro) iz Cenika storitev in blaga lastne dejavnosti MNZ (številka: 410-69/2013/17, 24. 6. 2013) pridemo do ugotovitev predstavljenih v Tabeli 2.

Tabela 2: Stroški dela 4 urnega e-usposabljanja glede na skupino udeležencev iz policije

Št. udeležencev	Št. delovnih ur	Stroški dela
20	80	1.252,00 €
100	400	6.260,00 €
1.000	4.000	62.600,00 €
8.000	32.000	500.800,00 €

Iz tabele 2 vidimo, da 4 urno e-usposabljanje s skupino 20 udeležencev zajema 80 delovnih ur in povzroči za 1.252,00 € stroškov iz naslova dela. Če v nadaljevanju nekoliko poenostavimo, lahko rečemo, da strošek za policijsko postajo znaša cca. 6.260,00 € in odvzem 400 delovnih ur, za policijsko upravo cca. 62.600,00 € in odvzem 4.000 delovnih ur, za celotno policijo pa znaša cca. 500.800,00 € stroškov dela in odvzame 32.000 delovnih ur.

Pri omenjeni analizi nismo upoštevali še psihične obremenitve delavcev. Vsa e-usposabljanja v policiji se zaključujejo s testi (preverjanje znanj). Nekateri testi so glede na materijo tudi zelo zahtevni, tako da policisti potrebujejo tudi nekaj poskusov, da uspešno zaključijo usposabljanja. Testi so praviloma časovno omejeni. Vse to predstavlja delavcem policije določeno dodatno obremenitev .

4 VSEBINA E-UČILNIC V POLICIJI

Policija se zaveda, da v znanju in izkušnjah svojih zaposlenih poseduje neprecenljivo bogastvo. Znanje si delavci medsebojno izmenjujejo in dopolnjujejo. Uvedba e-usposabljanj je prinesla na tem področju novo vrednost, in sicer stalno dosegljivost tega specifičnega znanja v obliki e-gradiv ali e-učilnicah.

Pri pripravi e-učilnic in e-gradiv mora policija upoštevati principe andragoškega dela in zakonitost ter omejitev informacijskih okolij. Policija ima licenčna Microsoftova orodja, pri tem uporabljamo tudi pdf format, in to je minimalno ter obvezno izhodišče vseh e-učilnic v policiji. Policija se zaveda, da objava zakona ali strategija v Wordu ali pdf v e-učilnici ni učno gradivo, lahko je samo dopolnitev. Tudi gradivo, pripravljeno v Power Point, ne more biti samostojno učno gradivo, lahko pa je dodatek ali pripomoček.

Ideje o gamifikaciji e-učilnic v policiji so zaradi ogromnih finančnih stroškov nerealne. Kot primer si lahko ogledamo evropsko agencijo FRONTEX, ki je začela e-učenje graditi na principu gamifikacije, pa zaradi finančnih posledic ni prišla dalje, kot do ideje. Danes FRONTEX uvaja e-okolje v Moodle.

Pri izdelavi e-učilnice moramo pripravljavci vedno izhajati iz zornega kota uporabnika in sicer uporabnika, ki je najmanj informacijsko pismen, ki mora na najlažji način priti do učnih vsebin. E-učilnica mora biti s čim manj motečimi elementi, nepotrebni dodatni pojasnili, barvnimi okrasitvami in drugimi učinki in dodatki, ki »polepšajo« e-učilnico, vendar nehoti zmedejo uporabnika. Pri izdelavi e-učilnic je velika odgovornost učitelja, saj je neuspešnost udeležencev na e-usposabljanju zaradi tehnične prezahtevnosti e-učilnice na ramenih učitelja in ne udeležencev.

Policija je prav zato, da bi se izognila tem težavam, sprejela Navodila za e-učenje v policiji (številka: 604-240/2013/14 (263-08), 27. 5. 2013), ki so postavila jasna minimalna merila za e-učilnice v policiji, glede na opremo in informacijske aplikacije v policiji.

5 ZAKLJUČEK

Danes, po štirih letih od uvedbe e-učenja v policiji, lahko ugotovimo, da je policija vodilna inštitucija po številu udeležencev usposabljanj v Sloveniji in tudi v vseh primerjalnih evropskih državah. Integracija EIDA v ITSP predstavlja inovativno izboljšavo tako, da so danes e-učilnice v policiji del celotnega sistema.

Vesel sem, ker sem zaposlen v policiji, saj je to organizacija, ki zelo spodbuja samoiniciativnost zaposlenih in podpira dobre prakse. E-učenje v policiji je že samoumevno, zato počasi prehajamo na drugo stopnjo, in sicer na e-učenje z delom v informacijskih okoljih. Eden izmed prvih korakov na tem področju je uvedba e-policista, drugi korak pa predstavlja ustanovitev delovne skupine za pripravo celotnega pregleda predpisov za delo policije in policijskih pooblastil. Od delovne skupine lahko pričakujemo bistveno poenostavitev policijskih postopkov in posledično tudi drugačen pristop do e-učenja v policiji.

LITERATURA IN VIRI

1. Zakon o organizaciji in nalogah v policiji (Ur. l. RS, št. 15/2013) (ZODPol),
2. Zakona o javnih uslužbencih (Ur. l. RS 63/2007 s spremembami in dopolnitvami),
3. Pravil policije, številka: 007-259/2008/25 (29-02), 1. 10. 2012,
4. Navodili o izobraževanju, usposabljanju in izpopolnjevanju javnih uslužbencev policije številka: 092-901/2012/10, 20. 11. 2012,
5. Navodila za e-učenje v policiji, številka: 604-240/2013/14 (263-08), 27. 5. 2013;
6. Cenika storitev in blaga lastne dejavnosti MNZ, številka: 410-69/2013/17, 24. 6. 2013,
7. Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2010, številka: 007-208/2012/12, 5. 11. 2009;
8. Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2011, številka: 603-150/2010/15, 10. 12. 2010;
9. Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2012, številka: 604-680/2011/27, 20. 12. 2011;
10. Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2013, številka: 604-1023/2012/18, 7. 12. 2012;
11. Poročilo o delu policije za 2010, številka: 0101-6/2011/69 (2061-01), 28. 2. 2011;
12. Poročilo o delu policije za 2011, številka: 0101-5/2012/113 (2061-01), 12. 3. 2012;
13. Poročilo o delu policije za 2012, številka: 0101-15/2013/115 (2061-01), 18. 2. 2013;
14. Poročilo o delu policije za 2013, številka: 0101-7/2014/384 (2061-01), 28. 3. 2014.

KRATICE

1.	CIU	Center za izpopolnjevanje in usposabljanje PA GPU
2.	EIDA	E-izobraževanje na daljavo
3.	EIDAZ	E-izobraževanje na daljavo -zunanja
4.	EU	Evropska unija
5.	FIO	Fonetični indeks oseb
6.	FRONTEX	Agencija za vodenje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah Evropske unije
7.	GPU	Generalna policijska uprava
8.	ISCIU	Informacijski sistem Centra za izpopolnjevanje in usposabljanje
9.	ISPP	Informacijski sistem policijske postaje
10.	ITSP	Informacijsko-telekomunikacijskega sistema policije
11.	NOE	Notranja organizacijska enota
12.	PA	Policijska akademija
13.	UKP	Uprava kriminalistične policije
14.	ZODPol	Zakon o organizaciji in nalogah v policiji (Ur. l. RS št. 15/2013)

mag. Reimond Jeršin zaposlen v Centru za raziskovanje in socialne veščine, Policijska akademija, Generalna policijska uprava. Z sklepom generalnega direktorja policije bil leta 2010 imenovan za vodjo Delovne skupine za pripravo okolja za učenje na daljavo v policiji.

UVEDBA E-UČENJA V SLOVENSKI POLICIJI

Miha Ristič

Policijska uprava Ljubljana, Operativno-komunikacijski center

Izvleček

Članek opisuje opiše razloge za vzpostavitev e-učenja v slovenski policiji. Opiše situacijo in strukturo delovanja policije na področju notranjega izobraževanja. Prikaže, kako je bilo urejeno izobraževanje pred uvedbo e-učenja, kot tudi posamezne pomanjkljivosti. V okviru e-učenja prikaže delovanje projektne skupine in tudi, kako se je sprejela odločitev za uvedbo odprtokodne rešitve. V nadaljevanju predstavi prvi predmet, ki se je v policiji izvedel in tudi njegov način nastanka.

Ključne besede: policija, Moodle, e-učenje, EIDA

1 UVOD

Za izobraževanje v slovenski policiji je zadolžena policijska akademija v Tacnu, katera je hierarhično uvrščena pod Generalno policijsko upravo (GPU). Policijska akademija (PA) lahko ponudi veliko različnih tečajev, kateri so pripravljeni za skupine in posameznike. V preteklosti je v okviru te institucije potekal tudi srednješolski program za policista, ki pa je bil v letu 2000 zaradi reorganizacije ukinjen.

Danes je PA razdeljena v Višjo šolo za policiste, Center za raziskovanje in socialne veščine, Center za izpopolnjevanje in usposabljanje in Sektor za varovanje in podporo. Višja šola za policiste je s programom namenjena vsem, ki bodo v prihodnosti opravljali delo policista ali pa so to že. Center za izpopolnjevanje in usposabljanje je namenjen uslužbencem policije, da se udeležijo obveznih obnovitvenih tečajev ali drugih naprednih tečajev.

Na spletni strani www.policija.si, je podatek da policija zaposluje 8.300 ljudi od tega 7.212 policistov. V sedanjem svetu, ko smo soočeni z neprestanimi novostmi na področju spreminjanja delovnih procesov in uvajanjem novih tehnologij, smo se prisiljeni skoraj vsak dan soočiti z nečim novim, čemur se moramo prilagoditi oz. naučiti. V policiji smo poleg vsega ostalega spreminjanja soočeni še z dodatnim izzivom in to je zakonodaja. Smo mlada država in še vedno smo v stopnji prilagajanja zakonodaje njenega prilagajanja evropski zakonodaji oz. njenim popravkom.

Vsakič, ko v parlamentu spremenijo zakon, ki vpliva na policijsko delo je potrebno o njem naučiti vse policiste, da razumejo in v zelo kratkem času tudi izvajajo zakon na terenu.

Za rešitev v tako obsežnem izobraževalnem procesu smo se v policiji odločili za uvedbo e-učenja. Za rešitev smo uporabili platformo Moodle, katera je prosto dostopna v spletu pod odprtokodnimi standardi. Za elektronska učna okolja se uporabljajo različni izrazi predvsem platforma za urejanje predmetov oz. Course Management

System (CMS) ali drugače poznan pod sistemom za urejanje predmetov po angl. Learning Management System (LMS) in tudi virtualno učno okolje oz. Virtual Learning Environment (VLE). Gre za prosto dostopno oz. zastojnsko aplikacijo, ki omogoča predavateljem, da učinkovito in hitro postavijo internetne strani z učno vsebino.

Moodle je razvil Martin Dougiamas. Diplomiral je iz računalniških znanosti v izobraževanju in tudi napisal prvo verzijo Moodla.

2 LMS

Sistem za urejanje predmetov (LMS) je programska aplikacija, ki omogoča administriranje, urejanje dokumentov, sledenje in obveščanje o tečajih in drugih dogodkih, ki se zgodijo v tečaju. Kakor je opisal Ellis mora robustni LMS omogočati sledeče:

- Centralizirano in avtomatično administriranje
- Omogočati samostojno storitev ali samostojno vodeno storitev
- hitro sestavljanje in zagotavljanje učne snovi
- pobude za utrditev treninga in prilagodljivo spletno platformo
- podporo za prenosljivosti in standarde
- vsebino prilagojeno posamezniku in omogočanje ponovno uporabo znanja

Z dobrim sistemom za učenje lahko učimo slušatelje na klasičen način iz katedre ali na daljavo. Tudi v kolikor predavatelj ni vidno ista oseba, lahko LMS prilagodimo, da imata oba predavatelja ali več ista gradiva in jih lahko predstavita na podoben način.

Prav tako omogoča istočasno poučevanje ljudi na različnih lokacijah. Prisotnost predavatelja ni zahtevana, vendar je vedno zaželena, da predavatelj lahko pojasni snov in nudi dodatna pojasnila.

Za PA je bila uvedba nekega LMS sistema želja več let. Z uvedbo e-učenja so upali na izboljšavo svojih tečajev. Z LMS bi lahko omogočili, da bi bila gradiva na voljo tudi po končanih tečajih, diskusijo ki lahko ostane v tečajih tudi po končanih treningih in si s tem omogočili tudi kasnejše povratne informacije iz terena.

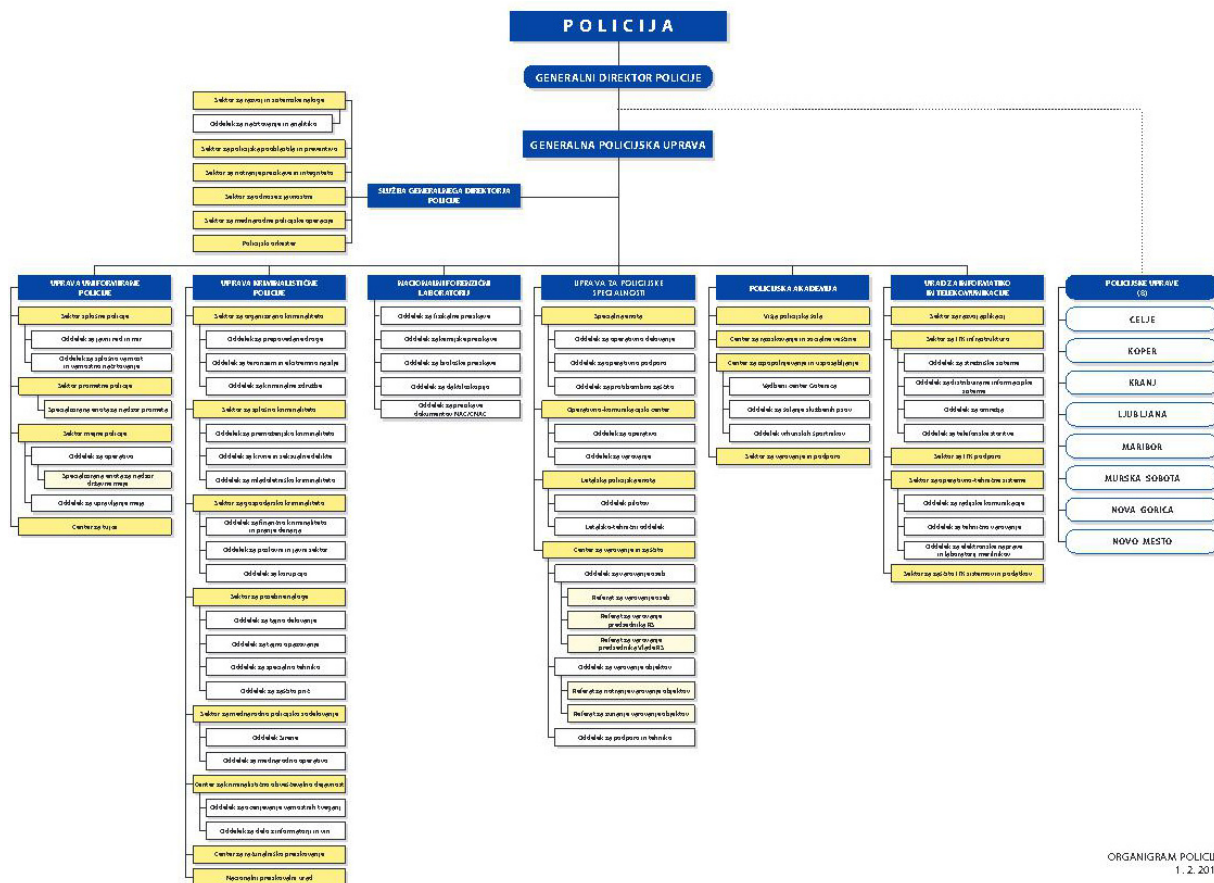
3 ORGANIZACIJA SLOVENSKE POLICIJE

Slovenska policija je enako kot druge organizirana na hierarhičen način, strukturo policije lahko vidimo na sliki 1. Policijska akademija je notranja organizacijska enota v GPU, ki skrbi za načrtovanje in izvedbo izobraževanja, kot tudi za druge treninge za policijske potrebe. Njihov cilj je zagotavljanje neprestanih profesionalnih treningov za policijske uslužbenke z namenom, da le ti lahko opravljajo svoje dolžnosti v službi in s tem zagotavljanju koristno javnosti.

Organiziranost policijskih uprav je podobna GPU (Služba direktorja, Sektor uniformirane policije, Sektor kriminalistične policije, Operativno komunikacijski center, Sektor za logistiko in policijske postaje), spremenijo se posamezna imena služb. Število policijskih postaj med policijskimi upravami je različno.

Zadnja organizacijska enota v tej verigi je policijska postaja. Na vsaki policijski postaji je komandir s pomočniki, policisti in drugimi uslužbenci policije. Glavna dolžnost komandirja policijske postaje je, da organizira delo, na tak način, da je na njihovem območju poskrbljeno za javno varnost na najboljši način.

Slika 1: Organigram slovenske policije

vir: www.policija.si

4 IZOBRAŽEVANJE V POLICIJI

Med glavnimi razlogi za izobraževanje celotne policije in v zelo kratkem času je sigurno sprememba zakonodaje. Včasih je potrebno le v nekaj tednih pripraviti vse policiste, da se seznaniijo z novo zakonodajo in, da jo bodo znali tudi izvajati na terenu.

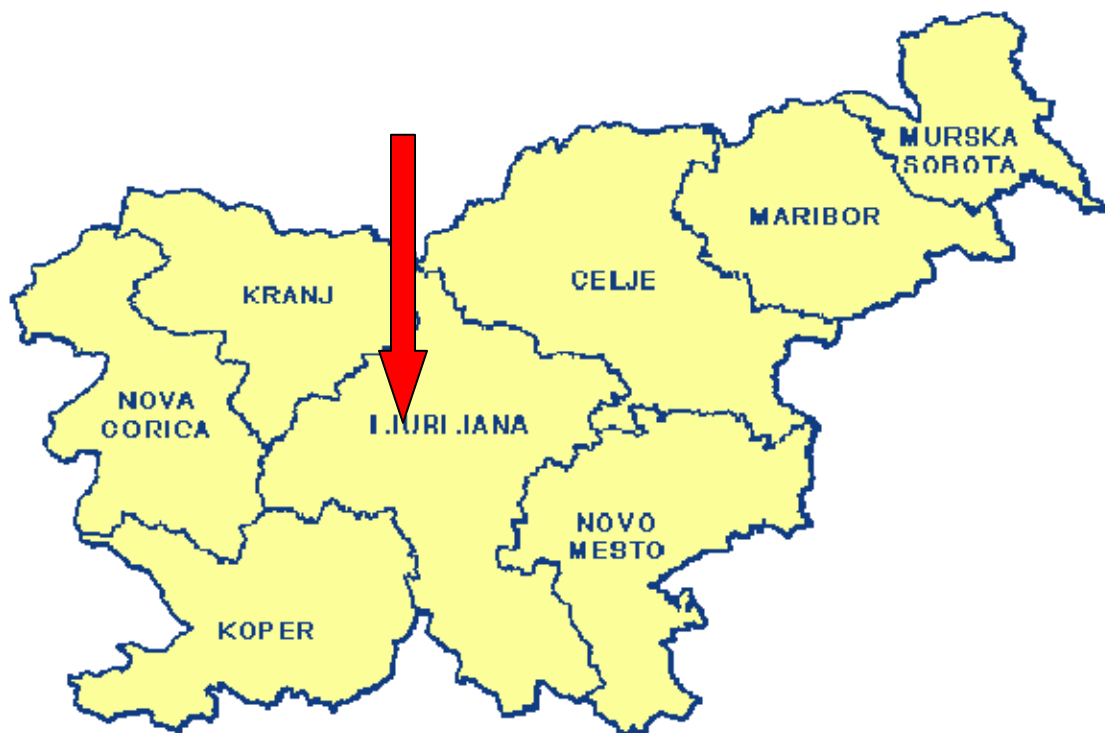
Velikokrat je zaradi kratkega roka nemogoče vse policiste napotiti na izobraževanje v PA. Policisti svoje naloge opravljajo na terenu. Njihovo primarno delo je zagotavljanje javne varnosti, v sedanjem času se država sooča z recesijo, pomanjkanjem sredstev in tudi kadra. Zato so to tudi dodatne omejitve, zakaj se ne vse more policiste napotiti na izobraževanje v kratkem času.

Iz prej naštetih razlogov je nemogoče napotiti vse policiste na usposabljanje. V teh primerih se v policiji poleg sistema depeš in usmeritev poslužujemo tudi tega, da se na izobraževanje napoti le posameznike iz posamezne PU, ki kasneje prenesejo znanje na druge.

Npr. v primeru, da se je spremenila zakonodaja na področju prometne ureditve. Na izobraževanje v PA se napoti policijskega inšpektorja iz PU, katerega naloga je po usposabljanju v PA, da znanje prenese na druge. To stori z organizacijo več izobraževanj po posameznih policijskih postajah. Ta način izobraževanja imenujemo izobraževanje preko »multiplikatorjev«.

Zaradi vseh predstavljenih omejitev je jasno, da je nemogoče izobraževati vse v prostorih PA. Na policijski postaji se mora kljub vsem predstavljenim omejitvam izvrševati redne naloge.

Slika 2: Geografski prikaz PA v R Sloveniji vir: www.policija.si

vir: www.policija.si

Na sliki 2 vidimo, da geografsko razdelitev R Slovenije z policijskimi upravami. V policiji imamo sedaj osem policijskih uprav in eno PA, katera je locirana v Tacnu pri Ljubljani. PA omogoča okoli sto različnih tečajev. Policisti opravljajo svojo službo, čez dan, ponoči ob praznikih in vikendih. Zaradi organizacije dela se lahko pripeti, da policist tudi po več dni ne vidi komandirja svoje policijske postaje, ker se njune službe ne prekrijejo z urami.

Enako je tudi z predavatelji v PA, večina policistov ni v službi v času ko so na voljo predavatelji, saj imajo zaradi različnih urnikov prosto dopoldne. PA s svojimi tečaji izobražuje vse policiste v RS. Kadar se treningi odvijajo v prostorih PA, morajo policisti priti v Tacen, da se lahko udeležijo treninga. Prevozni stroški so v teh primerih veliki, včasih morajo slušatelji tudi ostati v PA po več dni dokler tečaj ni zaključen.

Pri uporabi multiplikatorjev, se lahko strinjamo, da niso vsi multiplikatorji enako dobri predavatelji, kot so trenerji in učitelji iz PA, ki jim je to osnovno delo, vendar sistem deluje. Pri tem je potrebno tudi poudariti, da multiplikatorji izobraževanje po policijskih postajah opravijo v okviru svojega dela in se od njih pričakuje, da bo narejeno tudi njihovo redno delo.

Poleg izobraževanja preko multiplikatorjev in programov PA imamo tudi redno usposabljanje za izvajanje pooblastil s praktičnih postopkom in samoobrambo, katerega program določa Služba generalnega direktorja policije in poteka po mesečnem programu. Program izvajajo policijski inšpektorji posamezne policijske uprave.

Določen del izobraževanj morajo policisti opraviti vsako leto, kar je predpisano z zakonom npr. Zakon o tajnih podatkih.

5 ODLOČITEV ZA LMS

V policiji je bila v namen vzpostavitve e-učenja ustanovljena projektna skupina s sklepom generalnega direktorja št.: 314-1/2010/1 z dne 3. 2. 2010. V projektni skupini smo se seznanili z rešitvami, ki so jih uporabile druge policije kot Anglija, Romunija, Baden-Württemberg... Po pregledu rešitev drugih policij se je delovna skupina odločila za uporabo odprtokodne rešitve imenovane Moodle.

Za Moodle smo se odločili iz naslednjih razlogov:

- najbolj pogosto uporabljena rešitev v šolah v RS
- je odprtokodna rešitev
- na internetu je dostopna odlična podpora
- aplikacija je napisana v programskih jezikih, ki ga razume naš IT
- podpira format SCORM, kot tudi druge datoteke
- preko <https://moodle.org/stats/> smo se lahko prepričali o velikosti posameznih rešitev
- nima dodatnih zahtev za računalnike, ki so že v uporabi
- posamezniki iz projektne skupine so že imeli izkušnjo z platformo in so lahko znanje prenesli na druge
- je enostaven za postavitev in se lahko hitro prične uporabljati

5.1 Odločitev za odprtokodno rešitev

Odločitev, da se za rešitev uporabi odprtokodno rešitev ni bila enostavna, kot se mogoče zdi. Vendar projekta skupina za vzpostavitev e-učenja ni imela nikakršnih sredstev za nakup komercialne rešitve. Iz člankov o Norwegian Mapping Authority in The Swedish National Police: How to avoid locking yourself in, while saving money je razvidno, da so izračunali, da bi v primerih vzpostavitve komercialnih rešitev porabili 40 milijonov € za licence, vendar v kolikor uporabijo odprtokodne rešitve, bi lahko prihranili 50% denarja.

Naša policija ne porabi 40 milijonov za licence, vendar je kljub temu znesek velik. Vendar tudi komercialni sistemi niso vedno najboljša odločitev. Javna uprava mora opravljati nakupe preko sistema javnih naročil, velikokrat se izkaže, da se na razpise prijavljajo podjetja, za katere bo to prvi večji projekt, ali pa imajo izkušnje, vendar ne ravno iz tega področja, ampak podobnega ali njihova rešitev ne omogoča ravno ene zahteve, ki pa jo mi ravno ne potrebujemo tako nujno.

Ko želite v komercialni različici imeti določene popravke se soočite z naslednjimi dilemami:

- ali podjetje sploh še obstaja
- veliki stroški posodobitve, ker je potrebno spremeniti celotno kodo
- število licenc
- ponavadi vsak popravek prinese neko slabost, za prejšnjo še stabilno različico in nikoli ne veš, kaj po novi posodobitve ne bo več delalo
- noben drug uporabnik sistema ne želi posodobitve, ker z njim nimajo težav
- za podjetje iz javnega razpisa je to bil samostojna rešitev, ki jo razvijajo samo na tvojo zahtevo

Pri odprtokodni rešitvami se soočamo s podobnimi težavami:

- samo en avtor je razvil aplikacijo, kateremu pa se kasneje ne da več ukvarjati s tem projektom
- učenje uporabnikov je prepuščeno tistemu, ki se je odločil za ta sistem
- tehnične podpore ponavadi ni
- ni kompatibilno z že obstoječimi rešitvami in je potrebno nekaj spremeniti

Za Moodle smo ugotovili, da konkretni LMS tudi priporočajo s strani centra odprte kode Slovenije <http://www.coks.si/>, ki je nacionalni spodbujevalec razvoja, uporabe in znanja o odprtokodnih tehnologijah in rešitvah. Moodle uporabljajo tudi v šolstvu in sicer od osnovnih šol do fakultet. Uporabljen je tudi s strani prepoznanih tujih šol in institucij.

Zato razvoj LMS-ja ni omejen le na enega avtorja, po internetu se lahko najde veliko podjetij, ki razvijajo dodatke za Moodle. Nima posebnih zahtev in je enostaven za uporabo.

6 EIDA

V projektni skupini smo imeli zelo hiter urnik, projekta skupina je bila ustanovljena v mesecu marcu in zastavljen cilj je bil, da se 1. junija prične izvajati tečaj. Do meseca maja je bilo potrebno pripraviti platformo in grafično podobo, ter večji del predmeta za Dodatno usposabljanje in obdelavo tajnih podatkov.

Zastavljene cilje smo dosegli do meseca, maja. Vendar ne bi bili javna uprava v kolikor ne bi se neke stvari zakomplicirale. Tako smo se bili prisiljeni v zadnjih tednih pred rokom pogajati glede oblike in same izvedbe prvega predmeta in na koncu v pravem trenutku tudi dobili soglasje s strani Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov, da se lahko policisti izobražujejo po našem programu.

Z našo strokovno službo iz Urada za informatiko in telekomunikacije smo umestili Moodle v naš že obstoječi informacijski sistem. Platformo Moodle pa smo krstili z imenom EIDA, kar pomeni Elektronsko Izobraževanje na Daljavo.

Po odobritvi našega predmeta, smo v mesecu maju izvedli tudi test učilnice s strani zaposlenih v PA (cca. 150 ljudi), ki so bili prvi udeleženci usposabljanja in so nam tudi podali pripombe. Po uspešno končani testi fazi, pa smo prešli v produkcijo in odprli učilnico za Dodatno usposabljanje in obdelavo tajnih podatkov od meseca junija do oktobra. V tem času so se skozi učilnico zvrstili vsi zaposleni policije, kar je v letu 2010 pomenilo približno 9.300 ljudi.

6.1 Pomembnost EIDE za slovensko policijo

Usposabljanje za tajne podatke, je eden izmed tečajev, ki jih morajo policisti opraviti vsako leto. Odločitev, da je bil predmet odprt skoraj pol leta je iz razloga, da ljudje v poletnih mesecih odidejo na dopust in so odstotni tudi po več tednov. Poleg dopustov, so tudi bolniške in druge odsotnosti. Z daljšo odprtostjo predmeta smo se izognili vsem težavam, ki bi lahko zaradi tega nastale. Poleg tega je bil želja, da čim večje število zaposlenih opravi tečaj.

Med drugimi razlogi je bila daljša odprtost učilnice tudi iz razlogov, da policisti nimajo vsak svojega računalnika. Oprema na policijskih postajah je tudi bolj dotrajana kot drugje. Z daljšo odprtostjo učilnice smo si tudi kupili čas, da v primeru znanih in

nepredvidenih težav, lahko težave rešimo in bodo udeleženci še vedno lahko imeli čas opraviti izobraževanje.

Na veliko presenečenje v času izvedbe prvega predmeta nismo zaznali nobenih večjih težav. Za predavatelje smo pripravili tudi gradiva za pripravo učilnic in jim nudili dodatno izobraževanje, vendar za končne uporabnike nismo pripravili ničesar.

Vsak zaposleni je opravil izobraževanje iz svojega delovnega mesta, tako da s tem nismo povzročili nobenih dodatnih stroškov za prevoz ali nastanitev. Snov je skržena na bistvo in je prilagojena za elektronsko učenje. Predmet je vseboval video in power point predstavitev. Za slušatelja je bilo predvideno približno 40 minut video predstavitve v kateri je bila razložena celotna snov. Za dodatne informacije smo dodali posamezne povezave in dodatna gradiva.

Za potrditev udeležbe tečaja je slušatelj moral na koncu opraviti kratek elektronski test s katerim smo se prepričali, da je dejansko predelal snov in jo tudi razumel.

V klasičnem načinu izobraževanja z multipikatorji je bilo za izobraževanje predvideno 6 – 8 ur predavanj s snovjo, ki se je vsako leto ponavljala. Sedaj je program skrčen na približno 2 uri. Gre za predavanje, katerega se morajo policisti udeležiti vsako leto.

Program smo skrajšali in omogočili, da se ga udeleženci udeležijo iz svojih delovnih mest. S tem smo dosegli, da je odsotnost iz terena zmanjšana na minimum. Policistom se v okviru izobraževanja pove bistvo in ne celotne snovi vsako leto znova. Predmet je na voljo 24/7 in se lahko uporabniki vsakič, ko so pred problemom vrnejo v učilnico in pogledajo pravilni postopek. V okviru izobraževanja ne nastanejo nobeni stroški s prevozom ali z opremo, saj gre za klasično delovno mesto kjer policisti opravljajo svoj normalni delovnik.

Samo z zmanjšanjem odsotnosti policistov iz terena je bilo doseženo veliko, saj lahko komandirji policijskih postaj malo lažje planirajo delo.

7 ZAKLJUČEK

Po končanem prvem usposabljanju je projektna skupina ocenila, da smo na podlagi izvedbe predmeta prihranili približno 600.000 €, samo iz tega vidika, da so policisti opravili izobraževanje iz svojega delovnega mesta. V nadaljevanju so predstavniki PA zelo tesno sodelovali s predstavniki Slovenske vojske, ki imajo malo daljšo zgodovino na področju e-izobraževanja in so nam pomagali pri usposabljanju predavateljev za uporabo naše EIDE.

EIDA omogoča, da se policisti udeležijo usposabljanja ne samo v naši državi, kot tudi v misijah na tujem. V tem delu je potrebno izpostaviti trud Inšp. Grudnik-a in inšp. Klobas-e, ki poskušata v okviru EIDE in mirovni misij vzpostaviti Forum mirovnikov, ki bi omogočal v kontroliranem okolju komunikacijo med mirovniki, ki so v tujini in mirovniki, ki so se vrnili iz nje, kar bi omogočilo edinstveno izmenjavo mnenj in komunikacijo znotraj policije.

EIDA je slovensko policijo postavila ob bok ostalim evropskim policijam na področju elektronskega izobraževanja. Trenutna situacija na področju e-učenja v policiji sloni in predvsem deluje po zaslugi entuziastov, ki poleg rednega dela opravljajo še delo z e-učenjem in postavljanjem posameznih učilnic.

Ideja o odprti kodi ne pomeni, da je neka aplikacija prosto dostopna na spletu in jo lahko vsak uporabi v kolikor želimo, da se ideja in tudi aplikacija razvija naprej je potrebno investirati v aplikacijo v idejo, to pomeni, da denar, ki se prihrani se vrne v obliki vložka v programerje ali dodatni razvoj.

Na področju e-učenja v naši policiji je bilo narejeno veliko, vendar je kljub temu potrebno narediti še veliko, urediti je potrebno sistematično pripravo gradiv. Potrebuje se elektronsko knjižnico za gradiva in druge multimedijske vsebine, kot tudi ustanoviti oddelek in mu dodeliti sredstva, da se bo lahko skrbelo za področje e-učenja, saj je področje preveliko in prezahtevno, da bi slonelo na posameznikih.

LITERATURA IN VIRI

1. Ellis, Ryann K. Field Guide to Learning Management Systems, ASTD Learning Circuits, 2009. (Citirano: 27. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://cgkit.nutn.edu.tw:8080/cgkit/PaperDL/hclin_091027163029.PDF.
2. Uradna stran slovenske policije (Citirano: 27. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.policija.si>.
3. Uradna stran EIDE (Citirano: 27. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <https://eidaz.policija.si>.
4. uradna stran skupnosti Moodle (Citirano: 27. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <http://moodle.org>
5. A: Gregor Bierhals, UNU-MERIT. Norwegian Mapping Authority. 2010.(Citirano: 27. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/studies/IDABC-case-study-Norwegian%20Mapping%20Authority-final-version.pdf>
6. Gregor Bierhals, UNU-MERIT. The Swedish National Police: How to avoid locking yourself in while saving money. 2009. (Citirano: 27. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <https://joinup.ec.europa.eu/software/page/swedish-national-police>

Miha Ristič, zaposlen v Operativno komunikacijskem centru PU Ljubljana. S sklepom generalnega direktorja policije bil leta 2010 član projektne skupine za pripravo okolja za učenje na daljavo v policiji.

NAVODILO O E-UČENJU V POLICIJI

Borut Rozman

Generalna policijska uprava, Policijska akademija, Sektor za varovanje in podporo,
borut.rozman@policija.si

Izvleček

Kolegij Generalnega direktorja policije je januarja 2013 sprejel sklep o pripravi Navodil o e-učenju v policiji. Delovna skupina je pripravila navodila v prvi polovici leta 2013. V veljavnost so stopila 1. 6. 2013. Navodilo celovito ureja upravljanje e-učenja v Policiji. Uporabljena bo deskriptivna metoda ter v zaključku razprava, doseči želim predvsem točno predstavitev navodil ter njihovo razumevanje.

Ključne besede: e-učenje, navodilo, pravila, EIDA, EIDAZ, ITSP

1 UVOD

V letu 2013 je stopilo v veljavo navodilo, ki ureja vsebino in odgovornosti iz naslova e-učenja v slovenski policiji.

Slovenska policija se je že dolgo pripravljala za uvedbo e-učenja, vendar je do prvega pravega prototipa oziroma e-učilnice prišla leta 2010. Od takrat naprej se uporaba večja, število učilnic z uporabniki pa strmo narašča. Z večjo uporabo e-učilnic je prišlo do potrebe reguliranja izgleda in minimalne vsebine učilnic, za kar je bila imenovana delovna skupina za pripravo Navodil o e-učenju. Razlogov je bilo več, predvsem pa je prevladal razlog, da je izgled učilnic v okoljih EIDA in EIDAZ potrebno poenotiti, ter zahtevati v okoljih minimalno vsebino učilnic. Predvsem je bil tu moto, da bo uporabnik točno vedel, kaj od vsake e-učilnice lahko pričakuje, saj bo izgled in njena postavitve v vsaki učilnici, če ne enaka, pa vsaj podobna in bo sledila nekemu vzoru. Ravno tako je bil eden od ključnih pomembnih podatkov podatek, ki smo ga zasledili v Poročilu o delu policije z leta 2010 (zadnji uraden podatek) o številu delovnih postaj, v okolju ITSP 4750 računalnikov, na katerih je nameščen Windows XP, in na njem teče različica 8 verzija Internet explorerja, ki na žalost ne podpira najnovejših tehnologij. Zato je bila regulacija nujna, da lahko uporabnik nemoteno opravlja izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

2 RAZDELITEV NAVODIL O E-UČENJU

Navodila so urejena na način, da uporabnikom e-učenja, predvsem pa vodjem usposabljanja in učiteljem točno predpisujejo kako dobijo možnost postavitve navidezne učilnice v sistemu za postavitve učilnic.

Navodilo ureja:

- Administriranje sistemov za postavitev e-učilnic
- Obdelavo osebnih podatkov in drugih podatkov
- Naloge administratorjev, nadzornikov, izvajalcev in udeležencev
- Upravljanje e-učilnic izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj
- Obvezne sestavine¹

2.1 Pojmi uporabljeni v navodilu

V 2. členu navodila predstavijo osnovne pojme, ki jih morajo poznati uporabniki. Izpostavil bom samo tiste, ki so pomembni za izvajalce, ostale pojmi bodo razloženi v dodatku. Za izvajalce so predvsem pomembni pojmi kot so:

- Izvajalec
- Nadzornik
- Administrator²

Izvajalci so osebe, ki pripravljajo učne vsebine in izvajajo izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje v učilnicah.

Nadzorniki so osebe, ki opravljajo strokovni nadzor nad e-učilnicami.

Administratorji so osebe, ki opravljajo s sistemom, obdelujejo podatke in nudijo tehnično pomoč udeležencem, izvajalcem in nadzornikom.

2.2 Administriranje sistemov za postavitev e-učilnic

V 4. členu imamo določene pravice in določnosti administratorjev sistemov. Ločimo jih na :

- administratorje UIT GPU
- administratorje PA GPU

Razlika med administratorji je predvsem v tem, da se administratorji UIT predvsem ukvarjajo z delovanjem samega sistema, upravljanjem gesel uporabnikov in njihovih podatkov, posodabljanjem sistema, upravljanjem prometnih podatkov ter zaščito podatkov, administratorji PA pa se ukvarjajo z odpiranjem in zapiranjem e-učilnic, obdelavo podatkov uporabnikov, nadzornikov in izvajalcev usposabljanja s tehnično pomočjo izvajalcem pri izdelavi in pravi vsebin v e-učilnicah.

Poudariti je treba, da za pomoč uporabnikom obstajata 2 email naslova. Z enim email naslovom upravlja Storitveni center UIT – pomoc@policija.si in na tem naslovu dobite vso potrebno pomoč v zvezi gesel za okolje EIDA, ter ostalih pristojnosti v okviru administriranja UIT. Drugi email naslov pa je eida@policija.si. Ta pripada administratorjem PA in se uporablja za tehnično pomoč glede obeh virtualnih okolij, torej EIDA in EIDAZ, ter pripravo uporabniških imen in gesel za okolje EIDAZ.

¹ 1. člen navodil o e-učenju

² 2. člen navodil o e-učenju

2.3 Udeleženci, izvajalci, nadzorniki

Pri pripravi navodil je bilo potrebno določiti točne relacije uporabnikov v okolju, te so določene v 5. členu navodil. V tem členu se poudari pravila katera je potrebno uporabljati pri izdelavi in uporabi učilnic. Poudarjena sta predpisa Informacijska varnostna politika ter Navodila o izobraževanju, usposabljanju in izpopolnjevanju javnih uslužbencev v policiji.

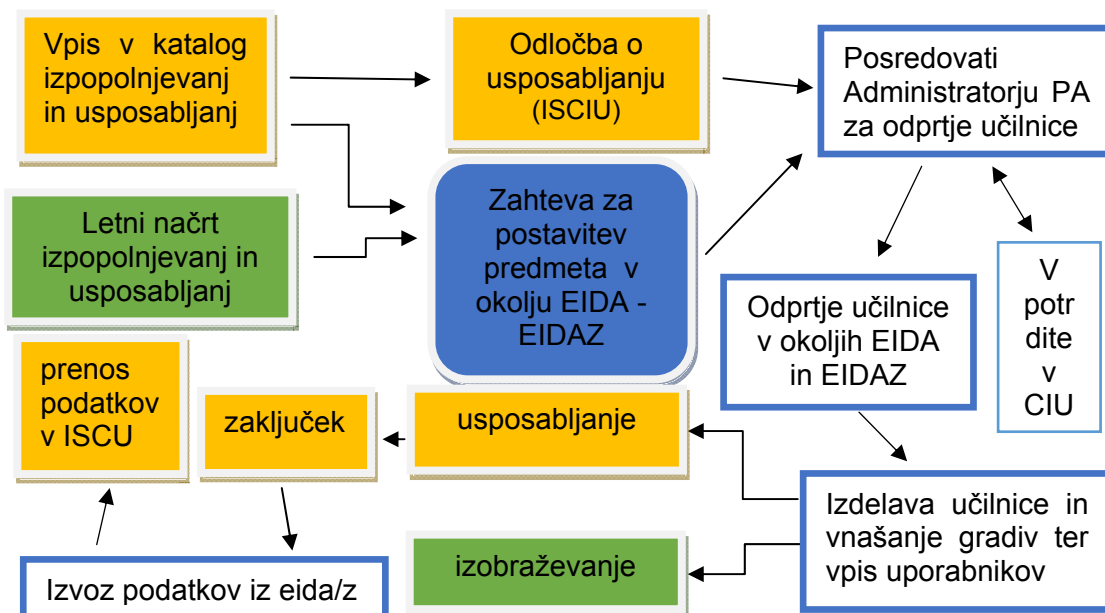
Na tem mestu je treba povedati, da so vsi izvajalci v policiji skladno s tem pravilom upravičeni do e-učilnic.

Za vsebino učilnic ter kulturo komunikacije v učilnicah zadolženi izvajalci, udeleženci pa so dolžni izpolnjevati vse obveznosti v e-učilnicah v skladu s programom izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj.

2.4 Upravljanje z e-učilnicami

Ker prihaja do motenj v komunikacijah, je treba posvetiti temu delu navodil posebno skrb. To navodilo v tem členu predpiše na kakšen način se pride do e-učilnice ali v okolju EIDA ali v okolju EIDAZ. Ker je izpopolnjevanje in usposabljanje prek e-učenje enako kot pri »fizičnem« izpopolnjevanju in usposabljanju, je potrebno poskrbeti za vse korake kot pri takem izpopolnjevanju in usposabljanju. Izobraževanje je v Policiji predvsem vezano na Višjo policijsko šolo, zato so tam merila malce drugačna in enostavnejša.

Slika 1: Potek izdelave e-učilnice

Za izpopolnjevanje in usposabljanje je potrebno imeti vpisano izpopolnjevanje in usposabljanje v Katalogu izpopolnjevanj in usposabljanj in v letnem načrtu izpopolnjevanj in usposabljanj v policiji. Na podlagi tega NOE ali vodja usposabljanja izpolni Zahtevek za odprtje predmeta v okolju EIDA / EIDAZ³, ter ga pošlje pristojni službi (CIU), katera zahtevek preuči in na podlagi tega zahtevka administrator PA

³ Priloga 1

pripravi in odpre učilnico za izvajalce. Le ti nato vnesejo potrebne vsebine ki so podrobneje obrazloženi v 8. členu pravil. Učilnica, ki je pripravljena po enotni grafični podobi mora imeti najmanj uvod, učna poglavja ter zaključek. Po uspešno opravljenem izpolnjevanju ali usposabljanju, je izvajalec dolžan pripraviti poročilo, ki se ga vnese v ISCIU, do podatkov o uspešno opravljenih kvizih, zaprosi administratorja PA da pripravi izvoz, katerega se uporabi v poročilu ter uvozi v okolje ISCU. Omenjeni podatki so podlaga za izdajo potrdil o uspešno opravljenem izpopolnjevanju in usposabljanju, zato so ključnega pomena.

2.5 Obvezne vsebine e-učilnic za izpopolnjevanje in usposabljanje

2.5.1 Uvod

Predvideva osnovne gradnike:

- Uvodne besede – pozdrav, predstavitev izvajalcev, ciljev in načina izvedbe programa,
- Zakonodajo predmetnega področja in/ali do spletnih strani z zakonodajo,
- Po možnosti tudi internet predpise z obrazci (npr. navodila, priporočila, plačilne naloge, uradne zaznamke).

2.5.2 Učna poglavja

- Teh je lahko več, vendar ne manj kot dve,
- Vsako poglavje mora vsebovati vsebovati učno gradivo, pripravljeno v Wordu ali PDF,
- Dodajanje gradiv v drugačnih formatih datotek je dovoljeno šele takrat, ko je zadoščeno prejšnji alineji

Policija trenutno razpolaga z več ali manj delovnimi postajami z nameščenim operacijskim sistemom WindowsXP, Internet explorerjem 8 ter programskim paketom Office 2003: Temu primerno je potrebno pripraviti učna gradiva. Zaradi tehnični omejitev je uporaba naprednejših tehnologij kot SCORM ali HTML5 skoraj nemogoče.

V tem delu izvajalci, v kolikor gre za preverjanje znanja, pripravijo tudi poglavje, kjer je jasno označeno, da gre za zaključni test, katerega mora opraviti pod pogoji, navedenimi v opisu.

2.5.3 Zaključek

Zaključek mora vsebovati vsaj:

- zaključni nagovor izvajalca oz. pohvalo udeležencem za uspešno opravljeno izobraževanje, ipopolnjevanje in usposabljanje,
- seznanitev s posledicami uspešno ali neuspešno opravljenega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanje

2.6 GRADIVO ZA E-UČILNICE

Glede gradiva je bilo vedno dovolj govora, na tem mestu je potrebno povedati, da bi moralo biti kot tudi za vsako drugo izobraževanje, izpopolnjevanje ali usposabljanje gradivo predpripravljeno za e-učenje in bi se moralo razlikovati od tistih, ki jih pripravljajo izvajalci za klasične metode podajanja znanja. Seveda je potrebno poskrbeti, da so gradiva pripravljena v skladu z zakonom, ki ureja avtorske in sorodne pravice in so izdelane v formatih, ki jih podpirajo programi standardnih namestitev delovnih postaj v ITSP. Za ostale formate, je potrebno pred odprtjem e-učilnice pridobiti soglasja strokovnega aktiva za informatiko v PA GPU in UIT GPU.

2.7 Kršitve pravil

V 10. členu Navodil, se jasno predpiše kršitve pravil tako za udeležence kot izvajalce, kjer se daje pooblastilo administratorjem PA GPU in UIT GPU za :

- Izločitev izvajalca ali udeleženca, če ne izpolnjuje predpisanih navodil ali kako drugače krši pravila dela ali varnost e-učilnice
- Določi rok, ki ne sme biti daljši od 7 dni za odpravo napak
- Po tem roku izloči izvajalca ali udeleženca in v 24 urah napiše poročilo o izločitvi iz e-okolja in ga preda vodji izključenega uslužbenca

V omenjenem členu za zaprtje e-učilnice dobijo pooblastilo tudi nadzorniki, vodje NOE ter vodstvo GPU, da prihaja do tehničnih ali vsebinskih napak, lahko administratorju PA odredijo zaprtje e-učilnice.

Ravno tako je administrator PA GPU takoj dolžan umakniti vsa gradiva, ki so v nasprotju z določbami tega navodila

3 ZAKLJUČEK

Kot vidimo je bila potreba po reguliranju e-učenja nuja, s samim Navodilom so bile eksplicitno določene relacije med administratorji – nadzorniki – izvajalci ter udeleženci, tako da prihaja pri procesih izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja do čim manjših težav.

LITERATURA IN VIRI

7. Navodila za e-učenje v policiji, številka: 604-240/2013/14 (263-08), 27. 5. 2013;
8. Načrt izpopolnjevanj izpopolnjevanju in usposabljanju v policiji za leto 2013, številka: 604-1023/2012/18, 7. 12. 2012;
9. Navodili o izobraževanju, usposabljanju in izpopolnjevanju javnih uslužbencev policije številka: 092-901/2012/10, 20. 11. 2012,

KRATICE

CIU	Center za izpopolnjevanje in usposabljanje PA GPU
EIDA	E-izobraževanje na daljavo
EIDAZ	E-izobraževanje na daljavo -zunanja
GPU	Generalna policijska uprava
ISCIU	Informacijski sistem Centra za izpopolnjevanje in usposabljanje
ITSP	Informacijsko-telekomunikacijskega sistema policije
NOE	Notranja organizacijska enota
PA	Policijska akademija
Moodle	Okolje za e-učenje - LCMS
LCMS	Learning Content Management System

PRILOGE

Priloga1: Zahteva za postavitve predmeta

Zahteva za postavitve predmeta Elektronsko izobraževanje na daljavo - EIDA / EIDAZ (skladno s 6. členom navodil o e-učenju v policiji 604-240/2013/14 – upravljanje z e-učilnicami)	
Naslov predmeta	→ Vnesi natančen naslov predmeta
Oznaka usposabljanja (enolično določena šifra vezana na katalog verificiranih programov)	→ Vnesi oznako usposabljanja, vezano na katalog izpopolnjevanj in usposabljanj - številko programa, tečaja, seminarja, posveta iz kataloga verificiranih programov, primer: DA002-2013 ali BA099-1-2013 (kjer -1- pomeni številko izvedbe, 2013 pa leto izvedbe)
Vodja usposabljanja (vodja usposabljanja/izobraževanja se mora seznaniti z navodili o e-učenju v policiji)	→ Ime in priimek, email, gsm
Izvajalec usposabljanja	→ Ime in priimek, email, gsm
Ostali izvajalci predmeta (izvajalci se morajo seznaniti z navodili o e-učenju v policiji)	→ Ime in priimek, email, gsm – navedi vse, ki bodo v predmetu imeli pravice izvajalca predmeta
Izvajalec usposabljanja brez pravic urejanja	→ Ime in priimek, email, gsm
Datum začetka predmeta	→ Datum, ko bo predmet odprt za udeležence
Končni datum predmeta	→ Končni datum zaprtja predmeta, dostopnega udeležencem, datum, ko se pripravijo končna poročila
Število ur elektronske oblike izvajanja programa	→ Navedi koliko časa se bo predmet izvajal v elektronski obliki
Opombe	→ Vaše opombe administratorju za izvedbo predmeta

Seznam udeležencev vezati na oznako usposabljanja (kratka oznaka predmeta v EIDI in EIDIZ)! Za kreiranje uporabniških imen potrebujemo zgolj podatke: ime, priimek, elektronska pošta.

Zahtevo posredovati na pa@policija.si v soglasje na CIU PA.

Kontaktna oseba: Marko Fric, PA SVP.

Številka zadeve:

Datum:

Pripravi:

Borut Rozman, zaposlen v Sektorju za varovanje in podporo, Policijska Akademija, Generalna policijska uprava, na delovnem mestu višji policist, v EIDI in EIDIZ deluje kot administrator PA in je zadolžen za upravljanje z obema okolji. Na Višji policijski šoli v Policijski akademiji je v letu 2011 diplomiral z delom E-izobraževanje v policiji.

UČENJE NA DALJAVO POLICISTOV – KANDIDATOV ZA DELO V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH

Aleš Grudnik

Sektor za mednarodne policijske operacije, ales.grudnik@policija.si

Izvleček

Namen prispevka (angl. e-learning) o učenju na daljavo policistov – mirovnikov je predstavitev prednosti tovrstnega usposabljanja oz. izobraževanja na področju mednarodnih civilnih misij (MCM), osnovnega usposabljanja policistov – kandidatov za delo v MCM, prednapotitvenega usposabljanja, družbenega omrežja in reintegracije). Prednosti učenja na daljavo so prihranek časa, znižanje stroškov usposabljanja in možnost obnavljanja že pridobljenih teoretičnih znanj ter veščin za strokovnejše, varnejše in učinkovitejše delo v MCM.

Učenje na daljavo predstavlja izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje s pomočjo sodobne informacijsko komunikacijske tehnologije oziroma interneta. Pri tej vrsti izobraževanja sta učenec in učitelj praviloma krajevno in časovno ločena, vendar med njima obstaja neka komunikacija. Pravi pomen je e-izobraževanje dobilo prav z vzpostavitvijo učinkovitih načinov komunikacije prek interneta. Najpogostejša oblika e-izobraževanja se pojavlja v kombinaciji s tradicionalno obliko poučevanja, to je kombinirano izobraževanje, kamor sodi tudi kombinirano učenje (<http://sl.wikipedia.org/wiki/E-izobra%C5%BEEvanje>).

Ključne besede: učenje na daljavo usposabljanje policistov – kandidatov za delo v MCM, kombinirano učenje.

1 NAMEN

Namen učenja na daljavo je, da policisti – kandidati za delo v MCM (v svojem prostem času ali na delovnem mestu), še pred samo izvedbo usposabljanja v VC Gotenici, pridobijo teoretična znanja ter različne veščine za strokovnejše, varnejše in učinkovitejše delo v MCM.

V zadnjih letih zaradi različnih razlogov (varčevalni ukrepi v policiji) nismo organizirali nobenih oblik usposabljanja oz. izobraževanja. Iskali smo nove izzive, načine in rešitve, da bi zmanjšali stroške za usposabljanje, prihranili čas in istočasno dvignili nivo našega izobraževanja.

V SMPO smo se na podlagi izkušenj iz tujine (Švedska policija – Pingpong, Kanadska policija - Canadian Police Knowledge Network.) in lastnih izkušenj sodelovanja z drugimi organizacijami (CEP MZZ), ki že uporabljajo učenje na daljavo dvignili nivo izobraževanja policistov – kandidatov za delo v MCM na višjo stopnjo.

V tem času je policija skupaj z Centrom za Evropsko perspektivo MZZ v VC Gotenici izvedla dve usposabljanji z uporabo nove metode učenja na daljavo za civilne strokovnjake, ki so ali pa bodo napoteni v MCM. Na obeh usposabljanjih so sodelovali

tako tuji inštruktorji, kot tudi tuji slušatelji, ki so pred začetkom usposabljanja dostopali do gradiva preko računalnika (učenje na daljavo).

Slika 1: predstavitev učenja na daljavo predstavnikov švedske policije

Vir: <https://phs.pingpong.net/courseId/43043/content.do?id=23322689>

VT-14 IPOC II

Welcome to International Police Officers Course (IPOC)

You have been selected to undergo the pre-deployment training in preparation for a mission in a Peacekeeping operation. The content of this course has been developed and issued by the Department of Peace Keeping Operations (DPKO) in accordance to the General Assembly resolution A/RES/49/37.

The aim of the course is to prepare the participant for a Peacekeeping Operation so he/she can work effectively with the outlined objectives according to United Nations Security Council Resolutions mandate in a Peacekeeping Operation.

During the training we will do our best to facilitate a creative learning environment where theory and exercises will be mixed. Your task is to take the responsibility for your own learning and actively participate by for example sharing thoughts, experience and reflections. As the course has international participants, the course will be held in English, which means that you will have an excellent opportunity to practice the English language if you don't have it as your native tongue.

Learning outcomes:

After the course the participant will be able to :

- describe vital characteristics and requirements of a police advisor as well as considerations he/she need to make when supporting capacity building of host state police agencies in line with principles of democratic policing
- explain why the outlined conduct and discipline are seen as essential elements for the UN mission to be successful in the host country.

The content of the pre-deployment training is wide but the learning outcomes sums up the essential topics so we know that you are adequately prepared with the knowledge and skills needed for a Peacekeeping and Peacebuilding operation. The content of the course is divided into five themes.

Slika 2: predstavitev učenja na daljavo predstavnikov kanadske policije

Vir: <http://learn.cpkn.ca/ipob//default.aspx?xparam=5Sz13Dyvw4DyAx39enYNlr4qyotzl5yTO3RZMN0Xlu7YT03527CYtazG%2bbLkZNzP&xid=423a578b0f564110ae1aeb3a8db1a9f3>

IPOB - PEACE OPERATIONS LEARNING PORTAL
SDMPI - PORTAIL DE FORMATION, MISSIONS DE PAIX

Friday, May 16, 2014 Welcome Alex Grudnik | IPOB - Peace Operations Learning Portal | Logoff

Navigation/ navigation
e-Learning Courses
My Profile

Course Catalog

Registered	Completed	Catalogues	Transcript	Certificates
Display: Go!				
Title- Click for Description			Launch	Complete
A Strategic Level Overview of Peacekeeping			Launch	Complete
Effective Mandate Implementation			Launch	Complete
Establishment and Functioning of Peace Operations			Launch	Complete
Standards, Values, and Core Business			Launch	Complete
1				

Portal News
Welcome
Welcome to the Peace Operations Learning Portal.

Slika 3: predstavitev učenja na daljavo predstavnikov CEP MZZ

Vir: <https://eidaz.policija.si/moodle/course/view.php?id=31>

The screenshot shows a Moodle course interface. At the top, the course title is 'Core Course for civil servants to be seconded to the international organizations and missions'. Below the title, there are logos for CEP, CMC, and other organizations. The main content area is titled 'Subject 1: Concepts and Strategies for Crisis Prevention and Management'. It includes a list of topics (Topic 1 to Topic 13) and a list of pre-reading materials (Must read, Nice to read, Test, MUST READ, subject 1). The page also features a navigation menu on the left with options like 'Home', 'My home', 'Site pages', 'My profile', 'My courses', and 'Courses'.

2 CILJNA SKUPINA

Policisti kandidati, ki se prijavijo na razpis za delo v MCM, izpolnjujejo pogoje in opravijo vse predhodne obveznosti po Pravilniku o napotitvi javnih uslužbencev Ministrstva za notranje zadeve in organov v sestavi v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije (dokument, št. 007-152/2008/1, 13. 5. 2008).

2.1 Osnovno usposabljanje policistov - kandidatov za delo v mednarodnih civilnih misijah

Namen te delavnice je, da udeleženci pridobijo teoretična in praktična znanja ter veščine za strokovnejše, varnejše in učinkovitejše delo v mednarodnih civilnih misijah (MCM).

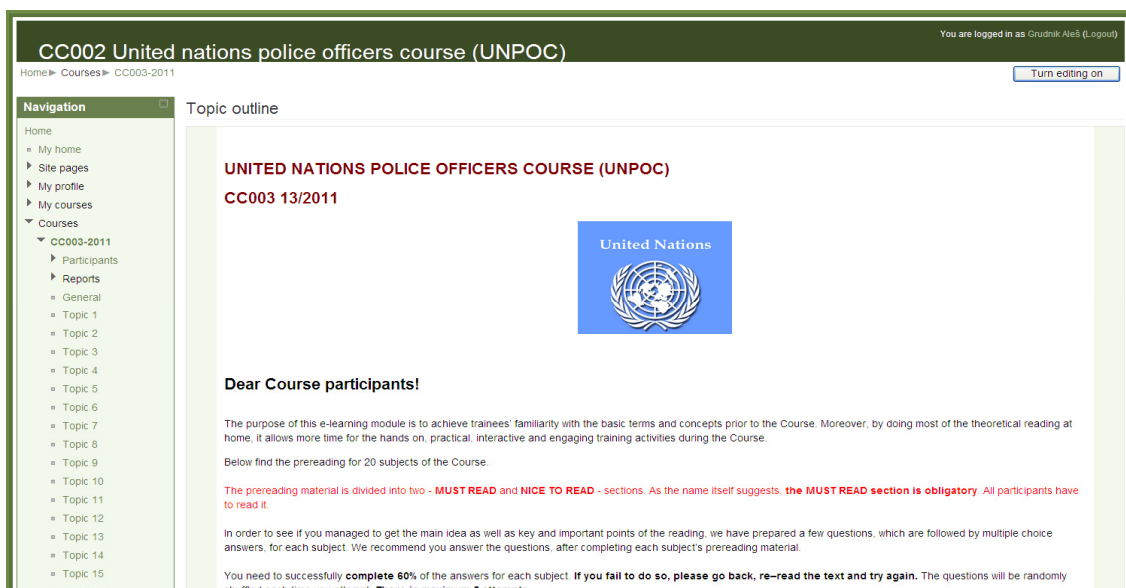
Ciljna skupina so policisti – kandidati za delo v MCM, ki so že opravili prvi del selekcije (testiranje tujega jezika, preverjanje psihofizičnih zmogljivosti in razgovor z izbirno komisijo).

Tečaj za največ 20 udeležencev bi v prvi fazi potekal v obliki elektronske učilnice, drugi del teoretičnega in praktičnega dela pa bi izvedli v VC Gotenica.

Pred tečajem bi izvedli še selekcijski postopek (testiranje tujega jezika, telesnih zmogljivosti in zdravstveni pregled).

Slika 4: osnovno usposabljanje policistov – kandidatov za delo v mednarodnih civilnih misijah

Vir: <https://eidaz.policija.si/moodle/course/view.php?id=24>

CC002 United Nations police officers course (UNPOC)

Home » Courses » CC003-2011

You are logged in as Grudnik Aleš (Logout)

Turn editing on

Navigation

- Home
- My home
- Site pages
- My profile
- My courses
- Courses
 - CC003-2011
 - Participants
 - Reports
 - General
 - Topic 1
 - Topic 2
 - Topic 3
 - Topic 4
 - Topic 5
 - Topic 6
 - Topic 7
 - Topic 8
 - Topic 9
 - Topic 10
 - Topic 11
 - Topic 12
 - Topic 13
 - Topic 14
 - Topic 15
 - Topic 16

Topic outline

UNITED NATIONS POLICE OFFICERS COURSE (UNPOC)
CC003 13/2011

Dear Course participants!

The purpose of this e-learning module is to achieve trainees' familiarity with the basic terms and concepts prior to the Course. Moreover, by doing most of the theoretical reading at home, it allows more time for the hands on, practical, interactive and engaging training activities during the Course.

Below find the pre-reading for 20 subjects of the Course.

The pre-reading material is divided into two - **MUST READ** and **NICE TO READ** - sections. As the name itself suggests, the **MUST READ section is obligatory**. All participants have to read it.

In order to see if you managed to get the main idea as well as key and important points of the reading, we have prepared a few questions, which are followed by multiple choice answers, for each subject. We recommend you answer the questions, after completing each subject's pre-reading material.

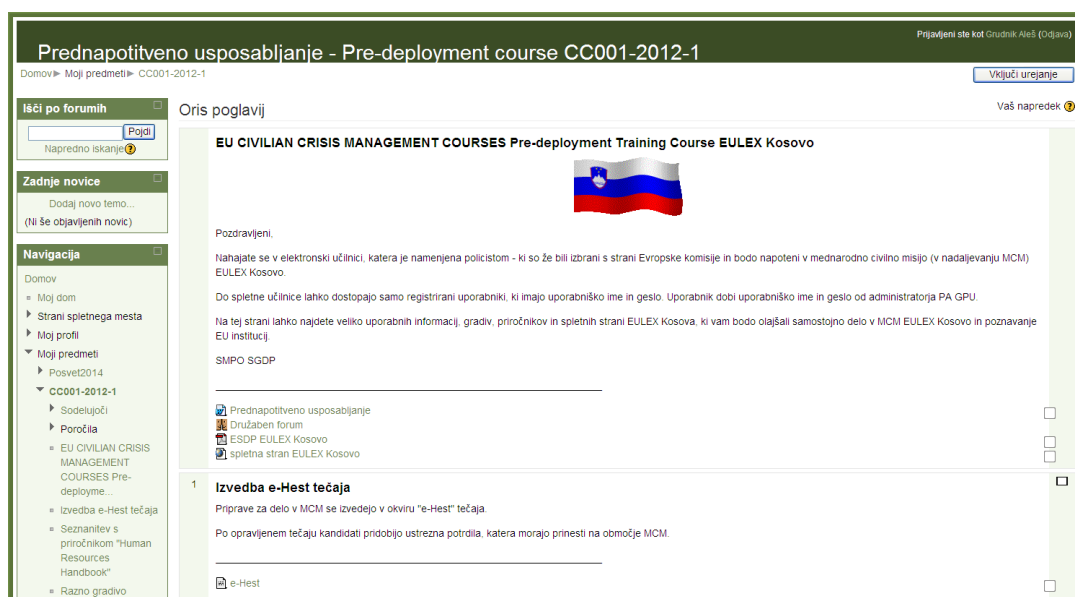
You need to successfully **complete 60%** of the answers for each subject. If you fail to do so, please go back, re-read the text and try again. The questions will be randomly shuffled each time you attempt. **There is maximum 5 attempts.**

2.2 Prednapotitveno usposabljanje policistov – kandidatov za delo v MCM

Elektronska učilnica je namenjena policistom - ki so že bili izbrani s strani Evropske komisije in bodo napoteni v mednarodno civilno misijo (v nadaljevanju MCM) EULEX Kosovo.

Slika 5: prednapotitveno usposabljanje policistov za delo v MCM EULEX Kosovo

<https://eidaz.policija.si/moodle/course/view.php?id=181>

Prednapotitveno usposabljanje - Pre-deployment course CC001-2012-1

Domov » Moj predmeti » CC001-2012-1

Prijavljen ste kot Grudnik Aleš (Odjava)

Vključi urejanje

Vaš napredek

Išči po forumih

Pojdi

Napredno iskanje

Zadnje novice

Dodaj novo temo.

(Ni še objavljenih novic)

Navigacija

- Domov
- Moj dom
- Strani spletnega mesta
- Moj profil
- Moj predmeti
 - Posveti2014
 - CC001-2012-1
 - Sodelujoči
 - Poročila
 - EU CIVILIAN CRISIS MANAGEMENT COURSES Pre-deploye...
 - Izvedba e-Hest tečaja
 - Seznanitev s priročnikom "Human Resources Handbook"
 - Razno gradivo

Oris poglavij

EU CIVILIAN CRISIS MANAGEMENT COURSES Pre-deployment Training Course EULEX Kosovo

Pozdravljeni,

Nahajate se v elektronski učilnici, katera je namenjena policistom - ki so že bili izbrani s strani Evropske komisije in bodo napoteni v mednarodno civilno misijo (v nadaljevanju MCM) EULEX Kosovo.

Do spletne učilnice lahko dostopajo samo registrirani uporabniki, ki imajo uporabniško ime in geslo. Uporabnik dobi uporabniško ime in geslo od administratorja PA GPU.

Na tej strani lahko najdete veliko uporabnih informacij, gradiv, priročnikov in spletnih strani EULEX Kosova, ki vam bodo olajšali samostojno delo v MCM EULEX Kosovo in poznavanje EU institucij.

SMPO SGDP

 Prednapotitveno usposabljanje

 Družben forum

 ESDP EULEX Kosovo

 spletna stran EULEX Kosovo

1 Izvedba e-Hest tečaja

Priprave za delo v MCM se izvedejo v okviru "e-Hest" tečaja.

Po opravljenem tečaju kandidati pridobijo ustrezna potrdila, katera morajo prineseti na območje MCM.

 e-Hest

Do spletne učilnice lahko dostopajo samo registrirani uporabniki, ki imajo uporabniško ime in geslo. Uporabnik dobi uporabniško ime in geslo od administratorja PA GPU. Na tej strani lahko najdete veliko uporabnih informacij, gradiv, priročnikov in spletnih strani EULEX Kosova, ki jim bodo olajšali samostojno delo v MCM EULEX Kosovo in

poznavanje EU institucij. Policisti bodo pridobili potrebna znanja za strokovnejše, varnejše in učinkovitejše delo v MCM.

2.3 Reintegracijski seminar

(v pripravi)

Delavnica je namenjena policistom, ki so bili udeleženi v (MCM) in mednarodnih organizacijah (MO). Namena seminarja je ponovna integracija policistov v osebno, bivalno in delovno okolje po vrnitvi iz misije ter izboljšanje bodočih priprav za delo policistov v mednarodnih civilnih misijah. Gre za t. i. »debriefing« oziroma komunikacijo udeležencev seminarja s strokovnjaki, ki na podlagi lastnih izkušenj kompetentno razumejo policijske mirovniške izkušnje ter prepoznajo spremembe v vedenju in ravnanju policistov. Ob načrtovanih dejavnostih udeleženci v programu postopno odpravljajo napetosti kot posledico stresa. Osnovni namen je ponuditi pomoč udeležencem pri soočanju s težavami in jih pripraviti za lažjo vrnitev v delovni kolektiv in družino.

Pristojna enota za udeležence MCM po potrebi organizira reintegracijski seminar. Tovrstnega seminarja v zadnjih letih zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ne izvajamo.

2.4 Socialno omrežje mirovnikov

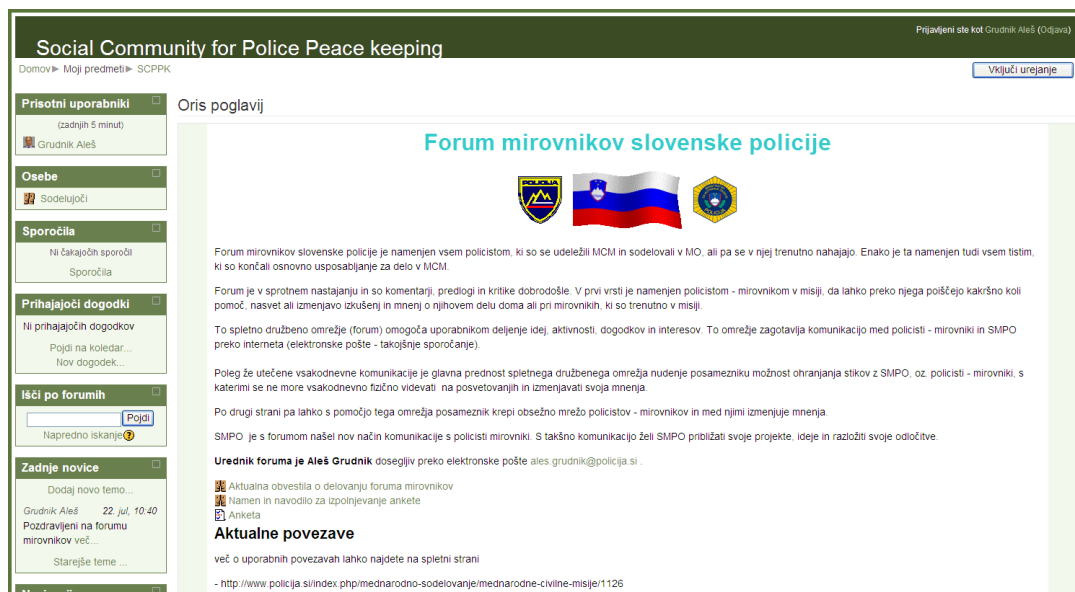
Forum mirovnikov slovenske policije je namenjen vsem policistom, ki so se udeležili MCM in sodelovali v MO, ali pa se v njej trenutno nahajajo. Namenjen je tudi vsem tistim, ki so končali osnovno usposabljanje za delo v MCM. Forum je v nastajanju in so komentarji, predlogi in kritike dobrodošli. V prvi vrsti je namenjen policistom - mirovnikom v misiji, da lahko preko njega poiščejo kakršno koli pomoč, nasvet ali pa za izmenjavo izkušenj in mnenj o njihovem delu doma ali pri mirovnikih, ki so trenutno v misiji. Poleg vsakodnevne komunikacije je prednost spletnega družbenega omrežja to, da nudi posamezniku možnost ohranjanja stikov s SMPO, oz. policisti - mirovniki, s katerimi se ne morejo vsakodnevno fizično videti na posvetovanjih in izmenjavati svoja mnenja.

SMPO je s forumom našel nov način komunikacije s policisti - mirovniki. SMPO želi s takšno komunikacijo približati svoje projekte, ideje in razložiti svoje odločitve.

Ugotovitve SMPO SGDP zakaj se policisti – mirovniki ne poslužujejo tega foruma so:

- težave pri vstopu v sistem (prepočasni službeni računalniki);
- nezainteresiranost posameznika in
- nedostopnost policistov do interneta na policijskih postajah.

Slika 6: družbeni forum mirovnikov
<https://eidaz.policija.si/moodle/course/view.php?id=25>

3 DIDAKTIČNO - METODOLOŠKI PRISTOP IN IZVEDBA

Pri učenju na daljavo smo uporabili naslednje metode in oblike dela in sicer:

- predstavitev;
- predavanje;
- študija primera;
- dialog;
- igranje vlog;
- praktično delo na terenu (simulacija) in
- skupinsko in individualno delo.

Tako teoretični del učenja na daljavo, kot praktični del usposabljanja poteka v angleškem jeziku, ki je uradni jezik v večini MCM. Teoretični del učenja na daljavo poteka preko interneta (doma ali na delovnem mestu) v obliki branja različnih gradiv, vodenega pogovora z učiteljem, udeleženci. Prednost tovrstnega pristopa je, da ima učitelj na praktičnem delu usposabljanja veliko več časa za razlago določenih specifičnih tem. Uporaba različne opreme se najprej demonstrira v predavalnici, v praktičnem delu usposabljanja pa se uporabi na terenu (praktični prikaz delovanja).

4 TRAJANJE PROGRAMA

V preteklosti je program usposabljanja trajal 175 ur, od tega 107 ur teorije (10 dni) in 68 ur (5 dni) praktičnega dela, z uporabo nove metode učenja na daljavo pa bo program trajal 80 ur (10 dni) teorije in 8 ur (1dan) praktičnega dela. Večino gradiva za teoretični del usposabljanja bodo kandidati prebrali že pred samo izvedbo praktičnega dela usposabljanja.

Vsaka nova metoda ima dve plati in e-izobraževanje pri tem ni izjema, saj tudi pri tej metodi najdemo tako prednosti kot slabosti. Poleg teh dveh plati bodo imeli kandidati tudi koristi od samega e- izobraževanja.

4.1 Prednosti učenja na daljavo

- prihranek časa;
- uporaba sodobne informacijsko komunikacijske tehnologije;
- znižanje stroškov izobraževanja;
- doslednost podajanja učne snovi;
- možnost obnavljanja pridobljenega znanja;
- povečana kakovost izobraževanja in
- prilagodljivost učnih vsebin.

4.2 Slabosti učenja na daljavo

- potrebno je več samodiscipline oz. samoiniciativnosti;
- slušatelji pričakujejo, da jim je inštruktor na voljo 24/7;
- za določena področja, kjer je potreben osebni stik, je to neprimeren način učenja, vendar je kljub temu v teh primerih učenje na daljavo uporabno za pripravo na izobraževanje in dejavnosti po njej.

4.3 Koristi tečajnikov

- enostavna dosegljivost učnih vsebin;
- uporaba sodobnih komunikacijskih orodij;
- izboljšana podpora mentorjev;
- posamezniku prilagojeno izobraževanje;
- fleksibilno izobraževanje;
- možnost nenehnega posodabljanja učnih vsebin;
- spremljanje učnega napredka;
- izločitev nekaterih stroškov in
- povečana motivacija.

LITERATURA

1. Zakon o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije (Uradni list RS, št. 20-748/2006);
2. Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol), člen 160, Ljubljana, 2013;
3. Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol), člena 38 in člen 39, Ljubljana, 2013;
4. Različni sklepi o napotitvah v konkretne MCM pa imajo podlago v posamičnih sklepih Vlade RS;
5. Pravilnik o napotitvi javnih uslužbencev Ministrstva za notranje zadeve in organov v sestavi v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije (št. 007-152/2008/1, 13. 5. 2008);
6. Sporazum o sodelovanju na področju zagotavljanja pomoči žrtvam trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji, 15. 9. 2003;
7. Različna gradivo OZN, OVSE, EU ter drugih mednarodnih organizacij in
8. Različne evropske uredbe in direktive.

Aleš Grudnik, diplomirani varstvoslovec, višji policijski inšpektor, zaposlen v Sektorju za mednarodne policijske operacije SGDP GPU, kjer se od leta 2001 ukvarja s področjem izobraževanja in usposabljanja policistov – kandidatov za delo v mednarodnih civilnih misijah. Med letom 2000 – 2001 je do prenehanja delovanja ZEU sodeloval v policijsko svetovalni misiji MAPE v Albaniji (kot inštruktor specialne enote), leta 2005 – 2006 je sodeloval kot vodja slovenskega kontingenta v JIPTC v Jordaniji (izobraževanje iraških policistov), v času predsedovanja RS EU pa je bil napoten v Stalno predstavništvo RS pri Združenih narodih v New Yorku, kot policijski svetovalec.

E-UČILNICA IN NJENE DOBRE PRAKSE PRI IZVAJANJU PROGRAMOV IZPOPOLNJEVANJ IN USPOSABLJANJ V POLICIJI

Andrej Ošlak

Generalna policijska uprava, Policijska akademija, Center za izpopolnjevanje in
usposabljanje, andrej.oslak@policija.si

Izvleček

Za strokovnost in kompetentnost zaposlenih je tudi v policiji potrebno nenehno aktualiziranje znanja in veščin, spoznavanje novih znanj na področju predpisov, pooblastil s praktičnim postopkom, delovnih procesov, sprememb zakonodaje in drugih dejavnikov, ki vplivajo na kakovost storitev. Zaradi tega se ne izvaja samo redno izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih, temveč se pri nekaterih zakonsko določenih oblikah izpopolnjevanj in usposabljanj, preverja tudi znanje. S pomočjo e-učenja z ustrezno računalniško aplikacijo in učnimi vsebinami usposabljanje izvedemo hitro in učinkovito ter se prepričamo, da posameznik vsebine ni le slišal ali prebral, temveč jo je tudi osvojil.

Namen članka je predstaviti e-učenje v sistemu izobraževanja v policiji, ki ga na spletni strani Policije in MNZ podpirata e-učilnici EIDA (elektronsko izobraževanje na daljavo) in EIDAZ (elektronsko izobraževanje na daljavo-zunanji). V prispevku bodo predstavljene tudi dobre prakse uporabe kombinirane oblike e-učenja v spletni e-učilnici/predmetu »prometna varnost«.

Ključne besede: e-učenje, e-učilnica, izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje.

1 UVOD

V času, ko sta znanje in poslovna uspešnost neprecenljivi vrednoti, se vse bolj zavedamo pomena strokovnosti in kompetentnosti zaposlenih, nenazadnje tudi v Policiji. Vseživljenjsko učenje in osebni razvoj zaposlenih je nujna za delodajalce in delojemalce. Pri tem ponuja e-učenje številne možnosti za učinkovito pridobivanje novega znanja in veščin. Beseda učinkovito se pri tem nanaša na različne dejavnike, kot so čas, dostopnost, kakovost osvojenega znanja, preverjanje znanja, evalvacija izvedbe. E-učenje na spletnih straneh Policije v procesu izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja ponuja posamezniku v sistemu številne prednosti kot so pripravnost, saj je dosegljivo kadarkoli in kjerkoli, prilagoditev času in tempu intenzivnosti učenja, možna je prilagodljivost različnim učnim stilom stilom udeležencev, ponuja razvijanje računalniškega znanja in uporabe interneta, izniči oziroma zmanjša potne stroške ter optimalno izrabo časa. E-učenje omogoča izvedbo različnih oblik usposabljanja, predvsem takšnih, ki jih v tradicionalni obliki težje izvajamo in so predraga ali pa jih je nemogoče izvesti. S tehnološko in didaktično kakovostnim in ustreznim e-gradivom lahko učinkovito in hitro prenašamo znanje in preverjamo izobraževalne učinke. Učinkovito e-učenje ali preverjanje znanja je načrtovano, premišljeno organizirano ter

strokovno vodeno in poteka ob pomoči spletne informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT), ki je zelo pomemben dejavnik kakovostne izvedbe v procesu izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V tem procesu e-učenja se pojavljajo tudi novi dejavniki, ki jih v klasičnem izobraževanem procesu ne poznamo ali jih ni bilo. Za izvajanje e-učenja potrebujemo ustrezno informacijsko komunikacijsko tehnologijo in storitve, ki jih v tradicionalnih oblikah izobraževanja nismo poznali.

Posledično so potrebne tudi nove vrste znanja deležnikov v procesu in drugačni andragoško-pedagoški pristopi.

V svetu in pri nas se postopno uvajanje e-učenja iz leta v leto povečuje in si je svoje mesto že priborilo v formalnem in neformalnem izobraževanju. Kljub temu je potrebna previdnost pri uvedbi, saj lahko s slabo izvedenim e-učenjem naredimo tudi škodo instituciji ali organizaciji, ustvarimo nezadovoljstvo udeležencev in tvegamo neupravičeno posplošitev slabega mnenja o tej obliki izobraževanja. Zavedati se je treba, da je vsaka storitev, tudi e-učenje lahko slaba ali odlična.

2 E-IZOBRAŽEVANJE IN E-UČENJE

E-izobraževanje je vsakršna oblika organizacije izobraževalnega procesa, ki vključuje uporabo informacijske tehnologije z namenom ustvarjanja okolja za e-učenje. Vse oblike e-izobraževanja, predstavljene v nadaljevanju, s pomočjo produktov informacijske tehnologije vzpodbujajo e-učenje, ki je splet kognitivnih procesov znotraj posameznika.

E-učenje pomeni izobraževanje neodvisno od časa in prostora. Obstaja več oblik e-učenja, in sicer izobraževanje preko interneta, intraneta ali zgoščenke ter kombinirano izobraževanje z uporabo sodobnih informacijskih tehnologij v kombinaciji s klasičnimi predavanji v razredu. E-učenje je interaktivno, večpredstavnostno in zabavno. Zaradi krajevnosti in časovne neodvisnosti, e-učenje predstavlja edinstven način vsem dostopnega ter vseživljenjskega izobraževanja. E-učenje bo glede na dosedanje izkušnje sčasoma močno povečalo učinkovitost sedanjega izobraževanja. Število spletnih uporabnikov raste z eksponentno hitrostjo, s tem pa tudi število udeležencev e-izobraževanj. E-učenje kot ena najučinkovitejših metod sodobnega izobraževanja postaja ključno za uspeh tako posameznikov, organizacij, kot tudi celotne družbe.

2.1 Oblike e-izobraževanja

Študij na daljavo predstavlja obliko e-izobraževanja, ki organizira izobraževalni proces na podlagi določenega formalnega izobraževalnega programa, kjer je glavni poudarek na omogočanju izvajanja študijskih aktivnosti preko interneta s strani izobraževalne organizacije.

Samostojno e-učenje pri tej obliki e-izobraževanja je glavni cilj izobraževalne organizacije, da uporabniku omogoči dostop do vnaprej pripravljene visoko kakovostne e-učne vsebine (npr. e-tečaji ali e-gradiva) za samostojno e-učenje (ang. self paced e-learning). Izobraževalne organizacije lahko za podporo k samostojnemu e-učenju omogočijo komunikacijo med uporabnikom in tutorjem, ki uporabniku svetuje ali ga motivira pri njegovem e-učenju.

Spletni seminarji ali webinarji so oblika e-izobraževanja, ki jih izobraževalna organizacija ponudi uporabnikom s pomočjo videokonferenčnih sistemov z namenom,

da s pomočjo strokovnjaka na določenem vsebinskem področju predstavi učne vsebine več uporabnikom hkrati, ki so med seboj prostorsko ločeni.

Kombinirano učenje (ang. blended learning) predstavlja izobraževalni proces, ki temelji na klasičnih oblikah poučevanja in uporabi učnih aktivnosti, ki so prisotne znotraj e-učenja.

Hitro e-izobraževanje dejansko ni samostojna oblika e-izobraževanja, temveč zaradi svojega poudarka na hitrosti in ekonomičnosti izdelave e-učne vsebine predstavlja podporo pri izvajanju drugih oblik e-izobraževanja. To pomeni, da se produkti hitrega e-izobraževanja lahko uporabljajo znotraj študija na daljavo, samostojnega e-učenja ali kombiniranega učenja (Stanič, 2011).

2.2 Kombinirano e-učenje (blended elerning)

Kombinirano učenje (angl. blended učenje, hibridno učenje, kombinirani ali mešani način učenja), je oblika e-učenja, ki se zdaj vse bolj uporablja v akademskih in poslovnih okoljih.

Kombinirano učenje je običajno opredeljeno kot delno izvajanje izobraževalnih programov on-line (s pomočjo interneta in komunikacijskih tehnologij), delno pa na tradicionalen način (face-to-face), okolje ali živo okolje. Čas, ki se običajno izvaja v razredu je močno zmanjšan, vendar pa ne popolnoma.

Cilj kombiniranih tečajev je združiti najboljše lastnosti učenja v učilnici z najboljšimi elementi spletnega učenja in tako doseči aktivno učenje udeležencev medtem ko se zmanjšuje čas, ki ga preživijo v razredu. Ta oblika učenja je priložnost, da se vključi inovativno tehnologijo, ki ponuja spletno učenje z interakcijo in komunikacijo tradicionalnega izobraževanja.

2.3 E-učenje na daljavo v Policiji

V Policiji se odgovorno zavedamo tega, da lahko le dobro strokovno usposobljeni policisti in policistke uspešno zaznavajo, sprejemajo in učinkovito odgovorijo na vse večje zahteve in pričakovanja državljanov sodobne družbe, sedaj že močno vpete v Evropsko unijo. Policijska akademija si v sodelovanju z vsemi drugimi notranjimi organizacijskimi enotami generalne policijske uprave prizadeva ustvariti raznovrsten, aktualen in kakovosten izbor programov policijskega izpopolnjevanja in usposabljanja.

Na podlagi izkušenj v šolskih okoljih pri nas in v svetu, smo se v Policiji odločili za uporabo odprtokodne rešitve za podporo pri izpeljavi elektronskega učenja. Platformo smo v Policiji poimenovali EIDA **E**lektronsko **I**zobraževanje na **D**aljavo in deluje na odprtokodni platformi Moodle (www.moodle.org).

Spletna e-učilnica **Moodle** je v slovenskem izobraževalnem okolju najbolj razširjena. Sistem je brezplačen, kar pomeni, da software (programska oprema) ne predstavlja nobenega stroška, namestitev je enostavna in ga slovenski uporabniki uporabljamo v slovenskem jeziku. E-učilnica Moodle razlikuje tri skupine uporabnikov, ki imajo različne pristojnosti:

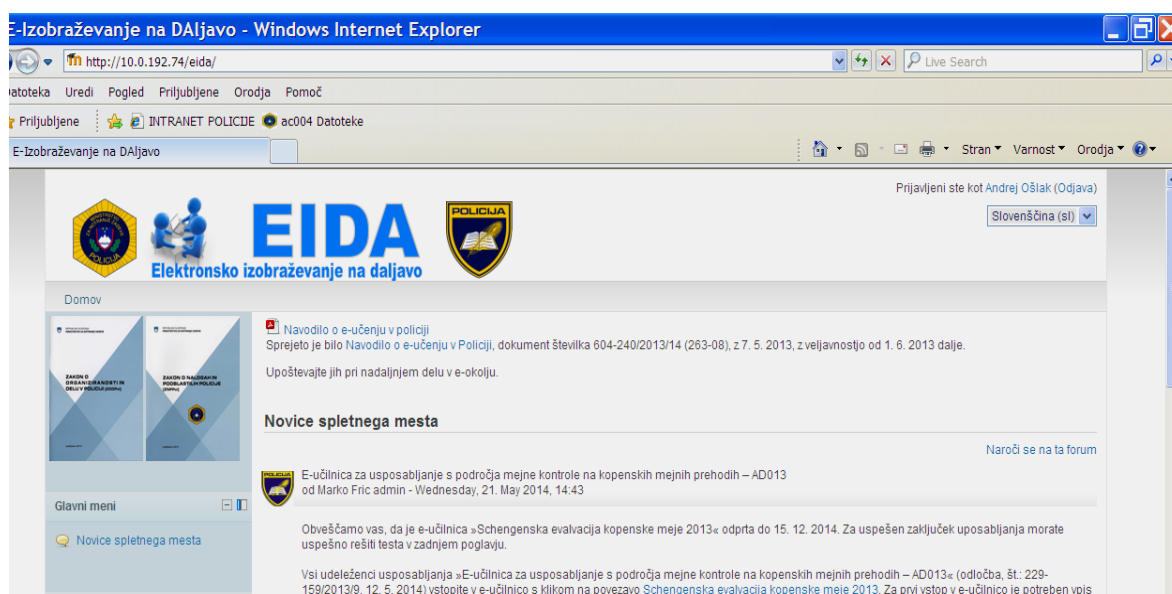
- študentje oz. učenci so v e-učilnici v vlogi učečega,
- učitelji in mentorji skrbijo za vsebino predmeta,
- administrator (ji) skrbi za vzdrževanje učnega okolja, odpiranje predmetov, vključevanje uporabnikov...

V Policiji tako e-učenje predstavlja dopolnitev klasičnih oblik izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja v policijskem izobraževalnem sistemu in sistemu izpopolnjevanj in usposabljanj MNZ.

Prednosti e-učenja:

- znižanje stroškov izobraževanja,
- zmanjšan čas odsotnosti zaposlenih na delovnem mestu,
- izvedba kompleksnih izobraževalnih projektov,
- obsežne skrbniške možnosti, hitra in enostavna distribucija učnih gradiv,
- izobraževanje med delom in na zahtevo,
- izčrpen nadzor napredka, oblikovanje lastnih učnih vsebin za zaposlene,
- enostaven in hiter dostop do znanja,
- odlično dopolnjevanje s klasičnimi izobraževalnimi programi,
- učenje brez časovnih in krajevnih omejitev,
- omogoča hitro evalvacijo znanja pred in po učenju z merljivimi rezultati...

Slika 1: Eida-spletna stran elektronskega izobraževanja na daljavo

Vir: <http://10.0.192.74/eida/>

Slika 2: Eida-Katalog programov izpopolnjevanj in usposabljanj v Policiji

Vir: <http://10.0.192.74/eida/>

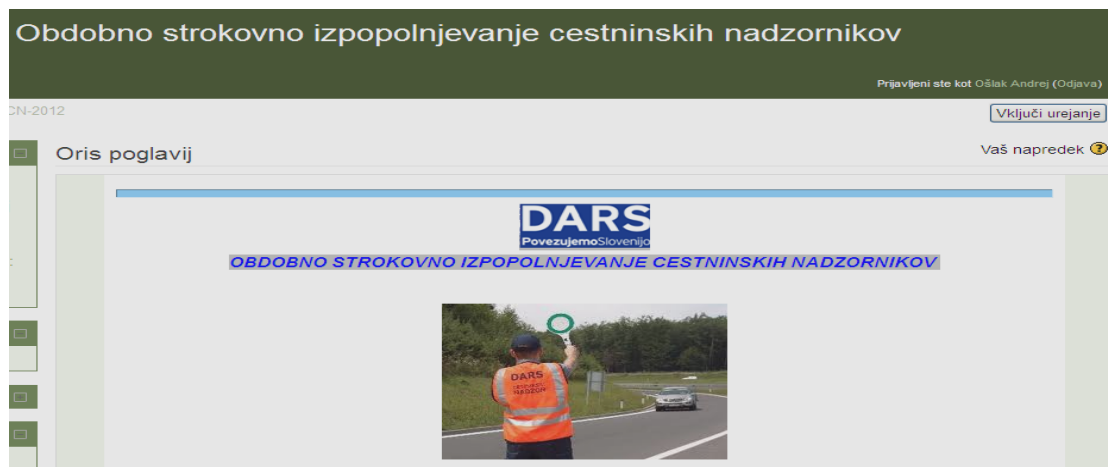
Poleg e-učilnice/Eida, sta na področju Prometne varnosti za zunanje udeležence programov usposabljanj odprta na spletnem portalu Eidaz dva predmeta, in sicer »Osnovno strokovno in obdobjno strokovno usposabljanje cestninskih nadzornikov« ter »Osnovno strokovno in obdobjno usposabljanje občinskih redarjev«, ki sta dostopna zunanjim izvajalcem in udeležencem tečajev.

Slika 3: Eidaz-spletna stran elektronskega izobraževanja na daljavo-zunanji

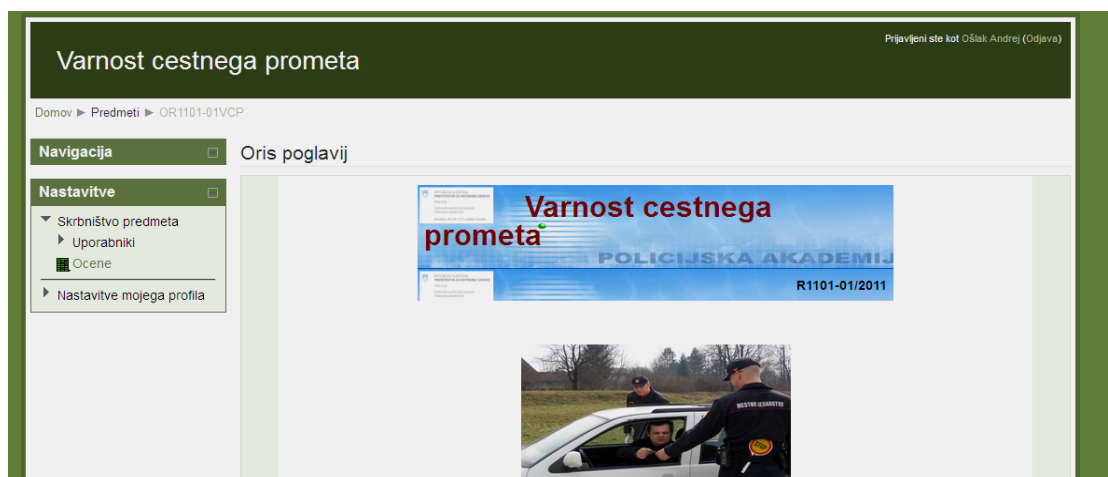
Vir: <https://eidaz.policija.si/>

Slika 4: Osnovno strokovno in obdobjno strokovno usposabljanje cestninskih nadzornikov

Vir: <https://eidaz.policija.si/moodle/course/view.php>

Slika 5: Osnovno strokovno in obdobjno usposabljanje občinskih redarjev

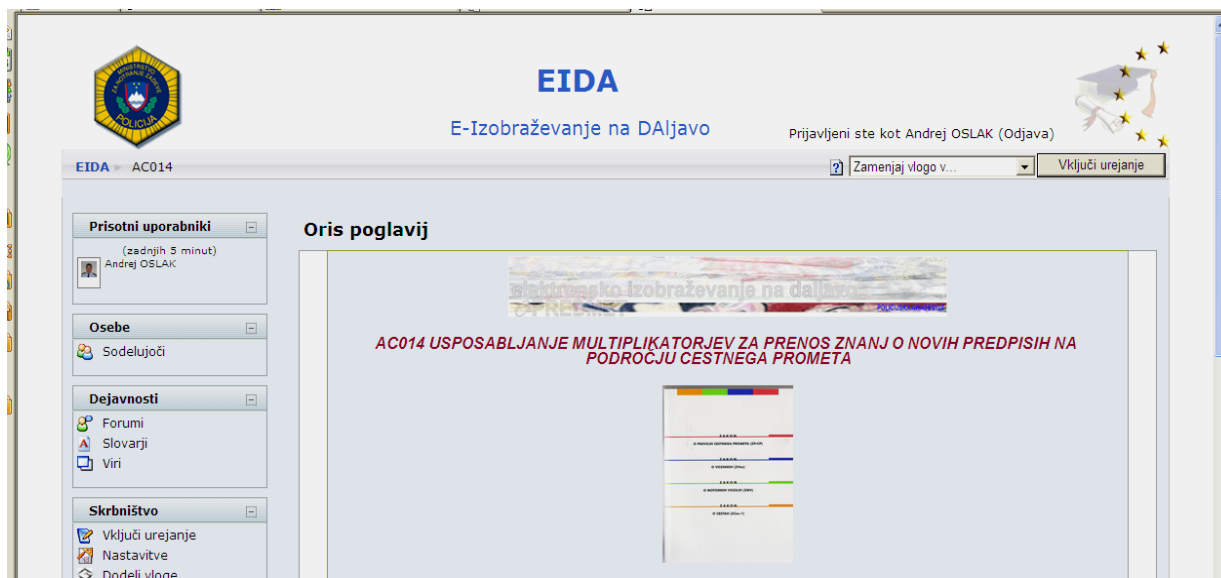
Vir: <https://eidaz.policija.si/moodle/course/view.php>

3 PRIMER DOBRE PRAKSE - E-UČILNICA/PREDMET: PROMETNA VARNOST

V letu 2011, ob spremembi nove zakonodaje na področju prometne varnosti, je bilo potrebno z novostmi štirih novih zakonov seznaniti in usposobiti vse policiste na državnem in regionalnem nivoju, ki opravljajo dela in naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa.

Zaradi velikega števila udeležencev in vsebinsko obsežnih sprememb predpisov, smo v Policijski akademiji za policiste/multiplikatorje (prenašalce znanj) pripravili uvodno tridnevno usposabljanje po programu »Usposabljanje multiplikatorjev za prenos znanj o novih predpisih na področju varnosti cestnega prometa«.

Slika 6: Usposabljanje multiplikatorjev za prenos znanj novih predpisov na področju cestnega prometa

Vir: <http://10.0.192.74/eida/>

Namen usposabljanja:

udeležence seznaniti z novo zakonodajo na področju prometne varnosti in prekrškovnega prava ter jih usposobiti za prenos novosti na druge policiste.

Cilji programa:

poznati novosti in spremembe zakonodaje in drugih predpisov, ki so pomembni za izvajanje policijskih pooblastil pri nadzoru in zagotavljanju varnosti cestnega prometa in znati pridobljeno znanje prenašati na policiste.

Glavne vsebine:

Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP), Zakon o cestah (ZCes-1), Zakon o voznikih, (ZVoz) Zakon o motornih vozilih (ZMV). Spremembe in dopolnitve Zakona o prekrških in Metodologija prenosa znanj-novosti na udeležence usposabljanj po principih izobraževanja odraslih.

Poleg predpisov so bili seznanjeni z uporabo spletne učilnice Eide/predmet »Usposabljanje multiplikatorjev za prenos znanj o novih predpisih na področju varnosti cestnega prometa«.

Pri pripravi spletne učilnice in oblikovanju vsebinsko zahtevnih gradiv in zvočnih posnetkov so poleg izvajalcev iz Policijske akademije, sodelovali še predstavniki iz Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za Infrastrukturo in prostor, Agencije za varnost cestnega prometa RS in drugi.

Slika 7: Statistični podatki uporabe e-učilnice iz dnevniški datotek

AC014 Usposabljanje multiplikatorjev za prenos znanj o novih predpisih na področju varnosti cestnega prometa

Izračunano iz dnevniških datotek od dneva torek, 11. maj 2010, 09:30.

Dejavnost	Ogledi	Zadnji dostop
forum/ ena sama preprosta razprava	226	ponedeljek, 7. maj 2012, 11:35 (2 leta 13 dni)
Forum novic	168	nedelja, 25. marec 2012, 00:24 (2 leta 56 dni)
Poglavje 1		
ZPrCP-A s popravki UUP GPU	58	sreda, 12. september 2012, 14:26 (1 leto 249 dni)
ZPrCP/prezentacija/policija	786	sreda, 12. december 2012, 16:22 (1 leto 158 dni)
ZPrCP/prezentacija/MzP	389	sreda, 12. december 2012, 16:24 (1 leto 158 dni)
ZPrCP-A	12	torek, 2. oktober 2012, 10:45 (1 leto 230 dni)
Policija/promena varnost	197	petek, 9. maj 2014, 09:00 (11 dni 4 ure)
Prvi del zvočnega posnetka /Miklavc MzP	54	petek, 9. maj 2014, 09:01 (11 dni 4 ure)
Drugi del zvočnega posnetka/Miklavc MzP	19	sreda, 21. december 2011, 14:38 (2 leta 150 dni)
Poglavje 2		
ZVoz/prezentacija/policija	4	ponedeljek, 4. marec 2013, 19:23 (1 leto 76 dni)
Zdravstveni pregledi voznikov	141	ponedeljek, 3. december 2012, 08:52 (1 leto 168 dni)
ZVoz/prezentacija/AVP in MzP	206	ponedeljek, 12. november 2012, 12:46 (1 leto 188 dni)
AVP/vozniki	79	ponedeljek, 28. maj 2012, 09:38 (1 leto 357 dni)

Vir: <http://10.0.192.74/eida/>

Vseh ogledov v leto in pol odprtem predmetu je bilo več kot 17.000.

Zelo uspešno poteka tudi uporaba kombiniranega e-učenja pri izvajanju programa »Uporaba merilnikov hitrosti in nadzorovanje cestnega prometa z video nadzornimi sistemi«. Ta učilnica je odprta že štiri leta in je namenjena tako policistom/multiplikatorjem, kot udeležencem tečajev na regionalnem nivoju.

Slika 8: Uporaba merilnikov hitrosti in nadzorovanje cestnega prometa z video nadzornimi sistemi

Prisotni uporabniki (zadnjih 5 minut): Andrej OSLAK

Osebe: Sodelujoči

Dejavnosti: Forumi, Kvizi, Viri

Skrbnišтво: Vključi urejanje, Nastavitve, Dodeli vloge, Ocene, Skupine, Varnostna kopija, Obnovi, Uvozi, Ponastavi, Poročila, Vprašanja

Oris poglavij

elektronsko izobraževanje na daljavo

UPREDMET

Uporaba merilnikov hitrosti in nadzorovanje cestnega prometa z videonadzornimi sistemi AC017/2013

Forum novic

1 **Način dela in izvedba usposabljanja**

Program usposabljanja
Letna odločba 2013

2 **Delovanje in uporaba laserskih merilnikov za nadzor hitrosti v cestnem prometu znamke Traffipatrol in Ultralyte Compact**

Vir: <http://10.0.192.74/eida/>

Spletno učilnico v Eidi uporabljajo policisti/multiplikatorji, ki na enodnevnih programih usposablja policiste za delo z merilniki hitrosti in video nadzornimi sistemi v cestnem prometu.

4 ZAKLJUČNE MISLI

E-učenje in kombinirano učenje (e-learning in blended learning) sta moderna, kakovostna in predvsem stroškovno ugodna načina usposabljanja sodelavcev v podjetjih in institucijah, ki zavestno in dolgoročno vlagajo v usposabljanje in razvoj kadrov. Kakovost e-učenja temelji, tako kot pri ostalih vrstah učenja, na vsebini in načinu podajanja snovi. Pri e-učenju prav tako lahko naletimo na dolgočasne lekcije, monotone govore in malo priložnosti za interakcije. E-učenje postane mikavno takrat, ko je lekcija pripravljena v učinkovitem učnem okolju tako, da nas pritegne k učenju.

Z e-učenjem ni mogoče nadomestiti nekaterih praktičnih vaj (na primer pooblastila s praktičnim postopkom, vadba psihofizičnih sposobnosti ipd.). Za to so vsekakor potrebna psihofizična, ročna in praktična znanja, ki jih e-učenje, vezano na računalnik, ni sposobno nuditi. Računalniško podprto učenje, ki se lahko odvija v delovnem ali domačem okolju, za organizacije predstavlja prihodnost na področju izobraževanja in usposabljanja zaposlenih.

Ovire pri uveljavljanju e-izobraževanja ne predstavlja IKT tehnologija, pač pa ustrezno pripravljene e-vsebine, usposobljenost tutorja/mentorja, skratka učinkovitost in upravičenost e-učenja, ki pa v prihodnosti nikakor ne bo izpodrinilo klasičnega načina učilnica/predavatelj. Glavni cilj je čim boljše dopolnjevanje in kombiniranje obeh načinov, odvisno od učnih vsebin in potreb po učenju. Torej ne gre za izpodrivanje ene oblike na račun druge. Dejstvo je, da je kombinacija obeh načinov veliko bolj učinkovita. E-oblike učenja morajo združevati dovolj visok nivo kvalitete, pri tem pa je zelo pomembna evalvacija, ki mora biti vključena v celoten proces razvoja, uvajanja in izvajanja e-izobraževanja.

LITERATURA IN VIRI

1. Anderlič, Staš., Antlej. Simona., Duraković, Jasmina. Učenje na daljavo. 2008. Diplomsko delo. Poslovno komercialna šola Celje.
2. Lapuh Bele, Julija., Jarc Boštjan., Škulj, Aleš. E- izobraževanje v praksi. 2010. Dostopno na naslovu: www.tutoria.si.
3. Blended learning: What works? 2007. Dostopno na naslovu: www.e-arningguru.com/wpapers/blended_bersin.doc
4. Berk, Jean. Learning Measurement - It's Not How Much You Train, But How Well. The elearning developers' journal. 2003.
5. Blažič, Mitja. Uporaba E-učenja v računalniškem izobraževanju odraslih. 2007. Diplomsko delo. Poslovno-tehniška fakulteta. Univerza v Novi Gorici.
6. Elektronsko izobraževanje na daljavo (EIDA). 2011. Dostopno na naslovu: <http://10.0.33.228/eida/>
7. Elektronsko izobraževanje na daljavo-zunanje (EIDAZ). 2014. Dostopno na naslovu: <https://eidaz.policija.si/moodle/>
8. E-learning. 2007. Dostopno na naslovu: <http://computer.howstuffworks.com/elearning.htm>

9. E-eLearning Papers (Portal Evropske komisije). 2007. Dostopno na naslovu: <http://www.openeducationeuropa.eu/>
 10. Gerlič, Ivan. Načrtovanje in priprava gradiv za izobraževanje na daljavo. 2002. Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v Mariboru.
 11. Stanič, Marija., Macedoni Klavdija. Kako evalvirati e-izobraževanje? Dostopno na naslovu: <http://www.inter-es.si/sl/images/eizobrazevanje/clanki-v-medijih/evalvacija.pdf>.
 12. Stanič, Tadej. Pojavne oblike e-izobraževanja. 2011. Dostopno na naslovu: <http://www.eizobrazevanje.net/pojavne-oblike-e-izobrazevanja/>
 13. Računalniške novice. 2013. Dostopno na naslovu: <http://www.racunalniske-novice.com/novice/piano/vsi-ne-moremo-bit-prodajalci-1.html>.
-

V policiji zaposlen od leta 1984 kot prometni policist pridobival izkušnje na Mestni prometni policiji in Policijski postaji Center v Ljubljani. Po pridobitvi visoke strokovne izobrazbe sem bil leta 1997 premeščen v Policijsko akademijo v Tacen, kjer v Centru za izpopolnjevanje in usposabljanje opravljam naloge višjega policijskega inšpektorja odgovornega za usposabljanje na področju prometne varnosti. Med letom 2004 in 2008 sem v NOE PA opravljal tudi naloge vodje Avtošole CIU PA. Prav tako sodelujem pri izobraževanju in usposabljanju cestninskih nadzornikov, carinikov, občinskih redarjev, prometnih inšpektorjev in pripadnikov Vojaške policije MORS SV.

VLOGA FORUMA PRI E-UČENJU

Silva Weiss Janžek
Višja policijska šola, Policijska akademija, Generalna policijska uprava,
silva.weiss@policija.si

Izvleček

“Good teaching may overcome a poor choice of technology but technology will never save bad teaching”

Tony Bates

Študij na daljavo je predhodnik e-izobraževanja. Začetki segajo v devetnajsto stoletje, v Ameriko, kjer so izvedli prvo izobraževanje na daljavo in sicer v dopisni obliki. Z razvojem avdio in video tehnologij so se spreminjale tudi oblike izobraževanja na daljavo. Z razvojem informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) in internetom so se možnosti za izobraževanje širših množic še povečale. Hkrati se je spremenil tudi koncept učenja; danes učitelj ni več edini 'lastnik' znanja, temveč je to znanje globalno porazdeljeno. Udeleženec postane partner izobraževanja, učitelj pa moderator in svetovalec. Zato je potrebno v e-učilnico pripeljati aktivnosti, ki bodo udeležence spodbujale k aktivnemu delu, medsebojni komunikaciji in sodelovalnem učenju.

Ključne besede: IKT, e-učenje, e-predmet, odrasli udeleženci, DTPI, CEI.

1 VSEŽIVLJENSKO UČENJE

Znanje postaja danes pomemben dejavnik kakovosti življenja. Tradicionalne metode in koncepti izobraževanja ne zadoščajo več. Zaradi hitrega tehnološkega razvoja se povečuje obseg znanja, hkrati pa to znanje hitro zastareva. Življenjska doba znanja se je danes razpolovila. Polovice današnjega znanja pred desetimi leti nismo poznali.

Zaradi staranja prebivalstva, podaljševanja življenjske dobe in zviševanja starostne meje upokojevanja so vedno večje potrebe po novih znanjih in vseživljenjskem učenju. Uresničitev tega koncepta ne dopušča preprostega prenosa tradicionalnih izobraževalnih modelov na odraslo prebivalstvo (Bregar, in drugi, 2010). Ravno zaradi vseh navedenih razlogov je postalo e-učenje pomemben način pridobivanja znanja.

1.1 Odrasli v vlogi učečih

Najprej je potrebno razložiti, koga v andragogiki lahko štejemo za odraslega. Andragoška definicija odraslega določa odraslega udeleženca po tem, kdaj se je vključil v izobraževanje. To je oseba, ki je prekinila redno izobraževanje, prevzela novo družbeno vlogo in se občasno še izobražuje. Ker pa gre za administrativni kriterij, je tak učenec lahko tudi mladoletnik, ki je prekinil redno šolanje in se vključuje v izredno izobraževanje.

Odraslost povezujemo z zrelostjo. Lahko govorimo o življenjski ali delovni zrelosti, zrelost je lahko psihološka, biološka, socialna ali poklicna, mentalna in emocionalna.

Do zrelosti privede proces, ki mu pravimo zorenje in traja vse življenje. V tem času si odrasli pridobijo izkušnje in prevrednotijo svoje vrednote. Učenje odraslih je lahko bolj kakovostno, saj ti svoje učenje integrirajo z izkušnjami. Pomembna je količina že pridobljenega znanja, problemov se lotevajo bolj na racionalni ravni. Včasih je lahko celo kakšna pomanjkljivost njihova prednost. Mnogokrat svoje pomanjkljivosti nadomestijo z drugimi prednostmi.

Za odrasle udeležence izobraževanja velja drugačen koncept izobraževanja, delo učitelja je prilagojeno udeležencem. Mnogi odrasli, ki se po letih ponovno vključijo v izobraževanje, skrbijo, da se bodo v času izobraževanja ponovno znašli v enaki vlogi, kakršno so imeli v mladosti. Vloga učitelja je, da ta pričakovanja ovrže in prepriča posameznika, da učenje pomeni pot k cilju.

Pri učenju je potrebno upoštevati, da so v skupini različni udeleženci. Posameznik pri učenju uporablja različne kombinacije čutov. Vedno pa obstajajo ljudje, ki uporabljajo različne prevladujoče čutne kanale (vizualni tip, avditivni tip, kinestetični tip).

“Celostno učenje temelji na sprejemanju čustveno obarvanih sporočil s pomočjo različnih čutil, celostnem delovanju možganov in razvijanju sedmih inteligenc, vse to pa poteka v sproščenem ozračju.” (Morano, 2003)

Če želimo ustvariti učinkovit učni proces, moramo spodbujati celostno delovanje možganov in aktivirati obe možganski polovici. Ljudje si v povprečju zapomnimo najmanj prebranega, več slišane in opazovanega ter videnega in največ tistega, kar naredimo sami.

To je zelo pomembno vedeti, saj bo posameznik del vsebin poslušal, del jih bo usvojil z branjem besedila, se o nekaterih vsebinah pogovarjal s člani skupine, pripravljaj strategije za reševanje problema. V skupini je to še bolj pomembno, saj bo tako posameznik lahko aktiviral tiste čute, ki so zanj najpomembnejši. Stil spoznavanja pri posamezniku odloča o načinu razmišljanja. To je ključno pri prepoznavanju stilov učenja in pridobivanja znanja.

2 E-IZOBRAŽEVANJE

E-izobraževanje se lahko odvija v tradicionalnem izobraževanju le kot podpora izobraževalnemu programu, kjer je uporaba IKT omejena le na objave predmetnikov, urnikov, objave učnih gradiv, uporaba elektronske pošte in spletnih virov. Lahko pa se e-izobraževanje obravnava tudi drugače, kot povezovalno učenje, ki omogoča iskanje, zbiranje, ažuriranje in distribucijo informacij, do končnega uporabnika pride po računalniku z uporabo standardnih internetnih tehnologij. Pri e-izobraževanju so seveda uporabljene popolnoma drugačne učne metode, ki so prilagojene takemu načinu učenja. Objavljanje gradiv na spletu ali v e-predmetu zmanjša stroške in poveča dostopnost do gradiv. Ni pa to dovolj, da se poveča aktivnost učenja. Govorimo torej o delno tehnološko podprtem izobraževanju (DPTI) in celostnem e-izobraževanju (CEI) (Bregar, in drugi, 2010) (Tabela 1).

Tabela 1: Primerjava značilnosti delno tehnološko podprtega izobraževanja in celostnega e-izobraževanja

Značilnosti	Tehnološko podprto izobraževanje	
	DTPI	CEI
Pedagoški koncepti in modeli	Tradicionalni	Sodobni, usmerjeni k udeležencu in ustvarjanju novega znanja
Uporaba IKT	Parcialna in nepovezana	Celostno integrirani izobraževalni proces
Komunikacija	Pretežno v razredu	Prostorsko neodvisna, podprta z IKT
Učna gradiva	Vsebinsko determinirana in linearna	Odprta, prožna, interaktivna

Vir: Bregar in drugi, 2010, str. 16.

Spletna učilnica je navidezno okolje, ki med seboj povezuje vse udeležence izobraževanja z vsebinami. Pomembna oprema v učilnicah so orodja, ki omogočajo komunikacijo (forumi, klepetalnice), izvajanje projektnih aktivnosti (Wiki), preverjanje in ocenjevanje znanja (SCORM paketi v obliki kvizov, vprašalnikov z različnimi načini ocenjevanja odgovorov).

Bistvo e-učilnice je taka oblika, ki je za vse uporabnike prijazna, to pa pomeni, da se morajo aktivnosti predmetov znotraj ene učilnice izvajati na podoben način, oblike naj bi bile čim bolj poenotene, da udeleženci izobraževanja čim manj časa porabijo za učenje uporabe take učilnice.

2.1 E-izobraževanje v Policijski akademiji

Na Policijski akademiji izvajamo višješolski študijski program Policist v obliki izrednega študija in vrsto usposabljanj po verificiranih programih v policiji. Višješolski program in nekatera usposabljanja se izvajajo tudi v obliki e-izobraževanja. Izvajalci izobraževanja in usposabljanj so učitelji in drugi strokovni delavci v policiji. Usposabljanja v policiji so praviloma izvedena s tradicionalnimi učnimi metodami, e-predmet pa je pogosto omejen na objave gradiv v različnih oblikah: dokumenti, elektronske prosojnice, video-gradiva, v redkih primerih tudi v obliki kvizov, namenjenih preizkusu znanja. V treh primerih do zdaj je bila e-učilnica namenjena tudi preizkusu znanja. E-učilnica za posamezno področje (e-predmet) je vsebovala dokumente in (ali) elektronske prosojnice, na koncu pa je bil obvezen preizkus znanja.

V višješolskem programu smo učitelji zaradi prilagojene izvedbe programa pripravili predmete v obliki e-predmetov. Poleg gradiv v različnih oblikah smo študentom pripravili tudi drugačne dejavnosti, ki zahtevajo od študentov aktivno sodelovanje z učiteljem in drugimi udeleženci: lekcije, kvize, oddajo prispevkov in forume. Na ta način smo želeli spodbuditi udeležence k aktivnemu delu in medsebojnemu sodelovanju.

3 FORUM

V nadaljevanju bom predstavila rabo foruma. Forum v Starem Rimu je bil 'mesto na prostem', ki je služil kot javno zbirališče. Tu so se odvijali družabni dogodki, skupščine in sodne razprave.

Danes govorimo o spletnem forumu, kjer lahko udeleženci sodelujejo v različnih razpravah in izmenjavi mnenj. Moderni forumi izvirajo iz 'oglasne deske'. Nastali so sredi 90. let. Imajo hierarhično strukturo, na vrhu so teme in pod njimi razprave na teme. Obstajajo različne vrste forumov, kjer lahko udeleženci odpirajo nove teme ali sodelujejo le v razpravi v začeti temi. Zaradi vseh teh lastnosti je ta oblika sodelovanja vgrajena tudi v okolja, v katerih so zgrajene e-učilnice.

3.1 Uporaba foruma pri predmetu PIS v višješolskem študijskem programu

V Višji policijski šoli sta trenutno vpisani 2. in 3. generacija študentov. Ker je študij organiziran kot izredni študij, so bile potrebne velike prilagoditve. Študenti imajo po programu poleg kontaktnih ur tudi ustrezno število ur namenjenih individualnemu delu. Zato je tudi učenje podprto z e-učenjem. Izobraževanje teh študentov poteka v intervalih: druga generacija je organizirana tako, da je v šoli vsak dan v tednu le ena skupina (od skupno petih), tretja generacija pa tako, da se skupine študentov izmenjujejo na 14 dni in obiskujejo predavanja en teden. Zaradi takih prilagajanj in organizacije je zelo pomemben stik s študenti. Zato je večina učiteljev v svojih e-predmetih uvedla forume kot obvezno obliko sodelovanja študenta in učitelja. Preko forumov si izmenjujejo mnenja tako študenti med seboj kakor tudi z učitelji. Učitelj lahko opiše problem in zahteva od študentov, da zapišejo svoja mnenja ali načine reševanja problemov. Preko foruma učitelj obvešča študente o aktivnostih, ki bodo sledile ob naslednjem srečanju. Preko foruma oddajajo študenti rešitve svojih nalog, ki jih učitelji pregledajo, ocenijo ali pa zahtevajo popravilo. Vsi udeleženci lahko sledijo objavam na forumih in se med seboj dopolnjujejo in delijo znanje.

Na začetku izobraževanja je dobro, da študente pripravimo na tak način dela. Ker gre za odrasle udeležence, mora učitelj s prvim stavkom, ki je lahko pozdravni, spodbuditi študente k dejavnostim.

V nadaljevanju prispevka bom predstavila aktivnosti študentov 2. generacije v posameznih forumih v e-učilnici predmeta PIS. To je skupina študentov (98), ki so redno šolanje končali v povprečju pred več kot 15 leti.

Pri predmetu Policijski informacijsko-komunikacijski sistem (PIS) sva predavateljici odprli v splošnem poglavju predmeta posebno obliko foruma, ki sva ga imenovali »kavarnica«. Namenjena je bila spoznavanju udeležencev v skupini. Vsaka skupina je imela svoj forum. Kljub spodbujanju ni zaživela pri vseh skupinah enako (Tabela 2). Pogled na poročilo o aktivnostih v predmetu pa pokaže drugačno sliko, ki govori o zadržanosti študentov pri pisanju, ne pa tudi pri pregledovanju forumov.

Tabela 2: Forum »kavarnica«

Skupina	¹ Aktivnosti v forumih	Teme	Razprave
1	108	0	0
2	757	5	20
3	276	1	3
4	289	1	3
5	560	3	14
Skupaj:	1.438	10	40

V prvem, splošnem poglavju, sva oblikovali splošni forum vprašanj in odgovorov. Namenjen je bil razpravam, povezanim z vsebinami predmeta (Tabela 3). Tam je bila udeležba podobna, je pa v njej lahko sodelovalo vseh pet skupin študentov (98). Aktivnosti v tem forumu je bilo več, kar je razvidno iz tabele (Tabela 3).

Tabela 3: Forum vprašanj in odgovorov

Skupina	Aktivnosti v forumih	Teme	Razprave
Vse skupine	3770	14	32

V istem poglavju sva oblikovali forum novic, v katerem so bila obvestila študentom, sami v tem forumu niso mogli razpravljati. Objavljenih novic je bilo 35 in 22 pojasnil k novicam. Ogled teh novic je zadovoljiv, na kar kaže število aktivnost v spodnji tabeli (Tabela 4).

Tabela 4: Forum novic (splošni forum)

Skupina	Aktivnosti v forumih	Teme	Razprave učiteljev
Vse skupine	2915	35	22

E-učilnico za predmet PIS sva glede na različne vsebine razdelili na 7 poglavij. V 6 poglavij, ki so vsebovala navodila za delo in naloge, sva dodali po pet forumov (za vsako skupino posebej), v katerih so morali študenti začeti razpravo, predavateljici pa sva se vanjo vključili z navodili za pravilno delo in popravljanje napak. Vsak študent je moral odpreti vsaj eno svojo razpravo. Na odprto razpravo, ki je vsebovala podatke o njihovem delu, ki so ga morali opraviti kot individualno delo, sva predavateljici razpravljali v obliki ocenjevanj njihovega dela, dajali navodila za popravljanje napak in na koncu ocenili njihovo delo ter vpisali tudi oceno v predmet. V forumu sva namesto ocen uporabljali razpoloženske znake (smeške), ki so kmalu mnoge udeležence motivirali k dobrem in natančnem delu. Dokončanje nalog je bilo določeno z rokom, ki smo ga dogovorili na predavanjih ali so bili študentje o njem obveščeni preko foruma novic v splošnem poglavju predmeta. Komunikacija je bila sproščena, študenti so bili močno motivirani, saj so morali vsako nalogo rešiti 80 % pravilno. Ocena iz individualnega dela je prispevala tudi h končni oceni predmeta. V spodnji tabeli so prikazane aktivnosti študentov v vseh forumih, ki so bili povezani z individualnim delom. Število tem je bilo precejšnje, število razprav pa je povezano s posameznimi vsebinami (Tabela 5). Na začetku je bilo razprav več, kasneje pa se je število zmanjšalo, saj so študenti ugotovili, da s predavateljico ne odstopava od postavljenih

¹ Aktivnosti v forumu pomenijo odpiranje nove teme, sodelovanje v razpravi ali pa samo branje tem in razprav. Vsi podatki o aktivnostih, temah in razpravah so na dan 31. 5. 2014.

zahtev in kriterijev in so se že na začetku potrudili, da so nalogo opravili dobro. Povprečna ocena individualnega dela je bila na dan pred izpitom 97,48 %, povprečna ocena na izpitu pa je bila 91,92 %, povprečna ocena predmeta (20 % ocene vaj in 80 % ocene izpita) je bila 93,08 %, kar ustreza povprečni oceni 9 (odlično).

Tabela 5: Forumi povezani z individualnim delom študentov

Skupina	Aktivnosti v forumih	Teme	Razprave
1	8700	84	544
2	9.495	91	390
3	8.851	87	394
4	9.522	96	476
5	6.887	89	482
Skupaj:	43.455	447	2.286

4 ZAKLJUČEK

Forumii so pomemben del dejavnosti pri e-učenju, saj spodbujajo sodelovalno učenje. Večje so zadolžitve, več sodelovanja je z učitelji, več interesa je po spremljanju napredka ostalih v skupini. Aktivnosti v forumih povedo, da si študentje ogledujejo tudi razprave, v katerih ne sodelujejo aktivno, spremljajo delo drugih študentov, na ta način se učijo. Z obvezno evalvacijo so pred izpitom izpolnili tudi ²evalvacijski vprašalnik, v katerem so pohvalili predmet in njegove vsebine kot potrebne za delo (51 študentov je predmet ocenilo z oceno odlično, 29 z oceno zelo dobro in le 5 z oceno dobro). Pohvalo so namenili tudi obema predavateljicama, saj naju je 57 študentov ocenilo z oceno odlično, 27 z oceno zelo dobro in le 1 študent z oceno dobro. Aktivnosti v e-učilnici in ocene pri evalvaciji lahko potrdijo, da je tak način dela v e-učilnici dober, saj spodbuja študente k aktivnostim.

LITERATURA IN VIRI

1. ACS. *Odrasli kot udeleženci izobraževanja in učenja*. Andragoški center Slovenije, 2013. Gradivo na usposabljanju. http://www.naberi.si/znanje/izobrazevalne_znacilnosti.
2. ACS. *Učenje in izobraževanje*. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2013. Gradivo na usposabljanju. http://www.naberi.si/znanje/izobrazevalne_znacilnosti.
3. ACS. *Učitelji in udeleženci – aktivni člani v procesu poučevanja in učenja*. Andragoški Center Slovenije, 2013. Gradivo na usposabljanju. http://www.naberi.si/znanje/izobrazevalne_znacilnosti.
4. ACS. *Vloga učitelja v procesu učenja in poučevanja*. Andragoški center Slovenije, 2013. Gradivo na usposabljanju. http://www.naberi.si/znanje/izobrazevalne_znacilnosti.
- 5.regar, Lea, Zagmajster, Margerita in Radovan, Marko. *Osnove e-izobraževanja*. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2010.
6. Morano, Miran. *Prosojnice v izobraževanju*. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2003.

² Petstopenjska lestvica: 5 = odlično, 4 = zelo dobro, 3 = dobro, 2 = zadovoljivo, 1 = slabo.

7. Rogers, Alan. *Teaching Adults*. Buckingham, Philadelphia : Open University Press, 1996.
 8. Rogers, Alan in Horrock, Naomi. *Teaching Adults*. Berkshire : Open University Press, 2010. Fourth edition.
-

Silva Weiss Janžek je predavateljica na Višji šoli za policiste za predmeta Varovanje podatkov in informacijska tehnologija in Policijski informacijsko-komunikacijski sistem. V policiji je zaposlena od leta 1985. V začetku je v srednješolskem programu učila matematiko, kasneje pa računalništvo in informatiko. Poleg predavanj na višji šoli vodi tudi usposabljanja s področja informatike.

E-UČILNICE V VIŠJEŠOLSKEM ŠTUDIJSKEM PROGRAMU POLICIST

Alenka Švab Tavčar

Generalna policijska uprava, Policijska akademija, Višja policijska šola,
alenka.svab@policija.si

Izvleček

V prispevku je opisana postavitve e-učilnic v okolju EIDAZ za prvo in drugo generacijo izrednih študentov višješolskega študijskega programa Policist, ki ga izvaja Višja policijska šola. S podatki, ki jih o dejavnosti vseh udeležencev, izvajalcev in drugih beleži sistem Moodle, je narejena primerjava med e-učilnicami prve in druge generacije glede uporabe virov in dejavnosti ter dostopa do okolja EIDAZ z delovnih postaj, ki so v informacijsko-telekomunikacijskem sistemu policije.

Primerjava je pokazala, da so izvajalci za drugo generacijo pripravili boljše e-učilnice in da so študenti druge generacije dejavnejši.

Študenti prve generacije so v e-učilnicah opravili petino dejavnosti s službenih delovnih postaj, študenti druge pa polovico. Izvajalci pri drugi generaciji opravijo tretjino dejavnosti v e-učilnicah z računalniki, ki niso v informacijsko-komunikacijskem sistemu policije.

Ključne besede: e-učilnica, Moodle, policist, EIDAZ

1 UVOD

Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje (v nadaljevanju strokovni svet) je na 133. seji, ki je bila 10. 11. 2011, predlagal ministru za delo, družino in socialne zadeve v sprejem poklicni standard policist/policistka na VI. ravni zahtevnosti (zelo zahtevna dela). Na isti seji je strokovni svet sprejel višješolski študijski program Policist in ga predlagal ministru za notranje zadeve v sprejem. Program Policist zagotavlja izobraževanje za policiste na VI. ravni zahtevnosti ter hkrati omogoča pridobivanje višješolske izobrazbe tudi policistom, ki bodo opravljali dela in naloge policije na delovnih mestih, za katere se zahteva višješolska izobrazba. Nov program je nadomestil obstoječa programa: izobraževalni program za odrasle na V. izobrazbeni ravni in program Višji policist na VI. izobrazbeni ravni, ki se bosta izvajala do izteka veljavnosti. (SSRSPSI, 2011)

Minister za notranje zadeve je v začetku leta 2012 izdal Odredbo o sprejemu višješolskega študijskega programa Policist (v nadaljevanju odredba), ki v 2. odstavku 2. člena določa, da se študijski program začne izvajati z začetkom študijskega leta 2012/2013. Ker je odredba razveljavila Pravilnik o izobraževalnem programu za odrasle za pridobitev srednje strokovne izobrazbe Policist, od 7. 2. 2012 v ta program nismo mogli več vpisati kandidatov za policiste.

Minister za notranje zadeve je 12. 12. 2012 sprejel sklep, da se višješolski študijski program Policist za policiste, ki so pridobili strokovni naziv po programih na ravni srednje strokovne izobrazbe, izvaja kot izredni študij.

V februarju leta 2013 je začel veljati Zakon o organiziranosti in delu policije (ZODPol), ki je v 110. členu določil, da se mora izvajanje programa za pridobitev višje strokovne izobrazbe začeti najpozneje v dveh letih in v petih letih sistematizirati delovna mesta, na katerih policisti opravljajo naloge z višjo strokovno izobrazbo.

Prva generacija študentov, ki so zaposleni kot policisti za nadzor državne meje (v nadaljevanju policisti NDM), se je v Višjo policijsko šolo (VPŠ) Policijske akademije (PA) vpisali marca 2013. Decembra 2013 je študij začela druga generacija, v kateri so študenti, zaposleni na delovnem mestu policist vodja policijskega okoliša ali policist kriminalist. Maja 2014 je študij začela tretja generacija študentov – policistov NDM.

Izredni študij je priložnost za vpeljavo kombiniranega izobraževanja, kjer dopolnjujemo klasična predavanja s samostojnim delom študentov v e-učilnici.

V policiji uporabljamo za učenje na daljavo odprtokodni sistem za upravljanje učnih vsebin Moodle v dveh okoljih. Okolje za elektronsko izobraževanje na daljavo (EIDA) je od 1. 7. 2010 dostopno vsem policijskim enotam, do okolja EIDAZ (elektronsko izobraževanje na daljavo, zunanje) pa lahko zaposleni v policiji in MNZ, pa tudi drugi udeleženci usposabljanj, ki jih organizira policija, dostopajo prek interneta, zato so v okolju EIDAZ tudi e-učilnice za študente VŠP.

Sistem Moodle omogoča, da s poročili ugotovimo dejavnost udeležencev. Zapise v dnevniških datotekah (t. i. logs) vseh e-učilnic za prvo in drugo generacijo smo 26. 4. 2014 shranili kot tekstovne datoteke. Uvozili smo jih v program za delo s preglednicami in s pomočjo vrtilnih tabel iz velikih seznamov izluščili potrebne podatke.

2 E-UČILNICE ZA PRVO GENERACIJO ŠTUDENTOV

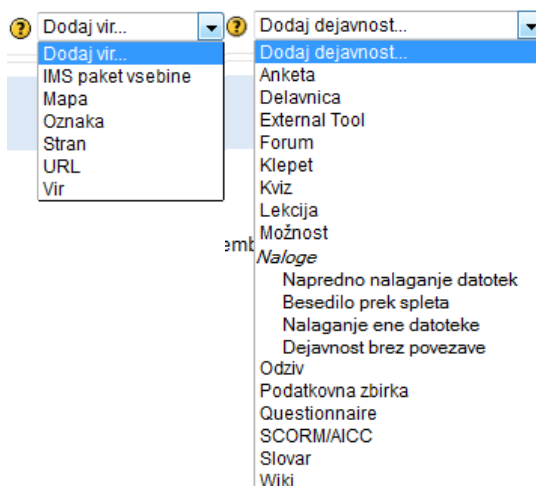
Predavatelji in inštruktorji smo se lahko udeležili usposabljanj za pripravo in vodenje e-učilnic v okoljih EIDA in EIDAZ; prvo dvotedensko usposabljanje je bilo konec oktobra in v začetku novembra 2011. Več kot ena tretjina predavateljev in inštruktorjev je imela za pripravo na prvo izvedbo programa le mesec in pol časa, zato je bilo pomembno, da smo pri postavitvi e-učilnic postavili uresničljive cilje. Organizirali smo več 2–4-urnih delavnic za obnovitev znanja, potrebnega za delo v e-učilnicah.

Pripravljenih je bilo 17 enotno oblikovanih e-učilnic: 15 z vsebinami predmetov prvega in drugega letnika, ena z napotki za izdelavo diplomske naloge ter ena kot oglasna deska z različnimi obvestili in informacijami za študente.

2.1 Viri in dejavnosti, ki jih omogoča Moodle

Okolje EIDAZ, kjer so študentom VPŠ dostopne e-učilnice višješolskega študijskega programa Policist, je Moodle, različice 2.2.1, z nekaterimi prilagoditvami. Izvajalci v osrednji del svoje e-učilnice lahko dodajamo različne vire in dejavnosti (slika 1).

Slika 1: Viri in dejavnosti v Moodle različice 2.2.1 okolja EIDAZ

Če želimo študentom omogočiti dostop do večjega števila datotek, dodamo v e-učilnico mapo. Oznaka je vključena v stran e-učilnice in jo uporabimo za dodajanje besedila, slik, zvoka, filma, oznak HTML ... Stran prikaže vsebino, ki smo jo oblikovali z vključitvijo besedila, slik, zvoka, filma, oznak HTML. URL nam omogoča povezavo na poljubno spletno stran. Z virom dodamo povezavo na datoteko, ki smo jo pripravili z ustreznim programom.

Forumi omogočajo objavljanje razprav in odgovarjanje nanje. Če želimo preveriti znanje študentov, pripravimo vprašanja in sestavimo kviz. Z možnostjo zastavimo vprašanje in ponudimo možne odgovore, od katerih študent izbere enega. Če morajo študenti v e-učilnici oddati datoteko, vključimo naloge. Podatkovna zbirka omogoča vnos in pregled podatkov. Če želimo med študenti izvesti anketo, uporabimo vprašalnik (Questionnaire).

2.2 Dejavnost študentov v e-učilnicah

Sistem Moodle v zapisih beleži dejavnosti študentov. Pri virih nas je zanimalo, kolikokrat so si študenti v posamezni e-učilnici ogledali mape, vire in povezave URL. Ker je v e-učilnicah veliko virov, so v tabeli 1 prikazani podatki za istovrstne vire in ne za vsak vir posebej. V prvem stolpcu tabele je oznaka e-učilnice; oznaka je naključna. V vse e-učilnice so bili vpisani vsi študenti, število študentov je v drugem stolpcu. Za vsako vrsto vira (mapa, vir, URL) so v stolpcih podatki o številu virov v e-učilnici, številu ogledov in povprečje, kolikokrat si je posamezen študent ogledal vir.

Tabela 1: Število ogledov virov, ki so jih opravili študenti
Vir: Poročila v EIDAZ.

E-učilnica	Število študentov	Mapa			Vir			URL		
		Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število študentov	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število študentov	Število ogledov	Povpr. ogledov
E1	40				5	312	1,56	4	66	0,41
E2	40	4	401	2,51	1	58	1,45			
E3	40	23	1323	1,44	22	569	0,65	14	477	0,85
E4	40	1	31	0,78	5	284	1,42			
E5	40	5	403	2,02	3	95	0,79			
E6	40				9	242	0,67			
E7	40	1	12	0,30	33	1433	1,09			
E8	40	1	28	0,70	14	384	0,69			

E-učilnica	Mapa				Vir			URL		
	Število študentov	Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število študentov	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število študentov	Število ogledov	Povpr. ogledov
E9	40	2	19	0,24	1	16	0,40			
E10	40				18	926	1,29	26	156	0,15
E11	40	3	237	1,98	30	1278	1,07	22	905	1,03
E12	40				21	1159	1,38	1	42	1,05
E13	40	2	391	4,89	11	593	1,35			
E14	40	1	52	1,30	63	2892	1,15			
E15	40	1	28	0,70	6	615	2,56			
E16	40	1	32	0,80	5	290	1,45			
E17	40	12	920	1,92	40	3568	2,23	5	95	0,48
Skupaj	40	57	3877	1,70	287	14714	1,28	72	1797	0,62

Študenti so si ogledali mape v trinajstih e-učilnicah: v povprečju si je vsak študent ogledal mapo več kot enkrat v šestih učilnicah. Izvajalci so v vse e-učilnice dodali vire (npr. dokumente doc, pdf, ppt ...). V petih e-učilnicah (29,41 %) si vsi študenti vira niso pogledali. V dveh e-učilnicah izmed šestih, ki so vsebovale povezave URL, si je povezavo v povprečju ogledal vsak študent. Ugotovili smo, da so študenti najmanj dejavni pri povezavah URL, saj si je povezave v povprečju v vseh e-učilnicah ogledala le polovica študentov.

Ugotovimo lahko, da smo ob prvi postavitvi e-učilnic uresničili cilj, da vse e-učilnice vsebujejo študijske vire za študente.

Zanimala nas je aktivnost študentov pri dejavnostih. V tabeli 2 so podatki le za e-učilnice, v katerih je bila v forumih objavljena vsaj ena razprava ali dejavnost, ki smo jo izvajalci dodali vsaj v dve e-učilnici¹.

Tabela 2: Dejavnost študentov v forumih, kvizih in oddajanju datotek

Vir: Poročila v EIDAZ.

E-učilnica	Forum				Kviz			Naloge		
	Število forumov	Št. vseh razprav	Št. objav razprav	Povpr. objav	Število kvizov	Št. dokončanih	Povpr. dokonč.	Število nalog	Število oddaj	Povpr. oddanih
E1	2	3	2	0,03						
E2	2	0						5	156	0,78
E3	20	91	450	1,55 ²	6	205	0,85			
E5	1	0			5	60	0,30			
E6	3	2								
E7	2	0			8	1112	3,48			
E11	2	12	36	0,45	4	481	3,01	6	232	0,97
E14	3	1						1	37	0,93
E15	1	0			1	43	1,08			
Skupaj	36	109	488	0,34	24	1901	1,98	12	425	0,89

¹ Izvajalci smo v eni e-učilnici dodali tudi vprašalnike.

² Dostop do forumov je bil omejen na študente ene, dveh ali štirih skupin. Povprečno število študentov, ki so lahko sodelovali v forumu, je 14,5.

Pri forumih smo izluščili število forumov, število razprav, ne glede na to, ali je razpravo začel študent ali izvajalec, število razprav oziroma objav, ki so jih napisali študenti, in povprečno število razprav ali objav, ki jih je objavil študent v enem forumu. V petih e-učilnicah (29,41 %) je bila v forumih vsaj ena razprava, v treh e-učilnicah (17,64 %) pa so študenti začeli razprave ali odgovarjali nanje.

Izvajalci smo sestavili 24 kvizov v petih e-učilnicah (29,41 %), vsak študent je v povprečju zaključil in oddal dva. Dejavnost nalaganja datotek (naloge) smo izvajalci v treh e-učilnicah (17,64 %) uporabili dvanajstkrat.

2.3 Dostop do e-učilnic

Želeli smo ugotoviti, kdaj in od kod študenti ter izvajalci dostopajo do e-učilnic v okolju EIDAZ. Iz poročil smo ugotovili število zapisov po urah, ki so bili zabeleženi iz naslovov IP, ki so v ITSP ali izven njega.

V tabeli 3 je v prvem stolpcu ura dostopa: 0 pomeni čas 0.00–0.59, 1 pa 1.00–1.59 ... V drugem stolpcu je število zapisov o dejavnostih, ki so jih študenti po urah naredili iz delovnih postaj v ITSP, v tretjem pa od drugod. V četrtem in petem stolpcu je število zapisov za predavatelje, inštruktorje in ostale, ki so imeli v e-učilnicah dodeljene vloge izvajalec, izvajalec brez pravice urejanje in menedžer (v nadaljevanju izvajalci).

Študenti so bili od vpisa v e-učilnice 15. 3. 2013 do 26. 4. 2014³ dejavni z delovnih postaj znotraj ITSP 21.531-krat (21,51 %), od zunaj pa 78.583-krat (78,49 %). Izvajalci so s službenih računalnikov opravili 33.995 (73,28 %), od drugod pa 12.394 (26,72 %) dejavnosti.

Tabela 3: Dostop do e-učilnic iz ITSP ali od drugod po urah

Vir: Poročila v EIDAZ.

Ura	Študenti		Izvajalci	
	ITSP	Zunaj	ITSP	Zunaj
0	182	479	0	110
1	175	81	0	49
2	44	41	0	6
3	222	48	0	1
4	94	62	0	0
5	122	265	3	11
6	489	557	138	13
7	492	532	1767	19
8	1785	1794	5878	42
9	1940	2879	5437	324
10	3506	3934	3715	309
11	2148	4582	4197	262
12	1114	4538	4764	309
13	1090	4189	3713	239
14	955	4404	3728	365

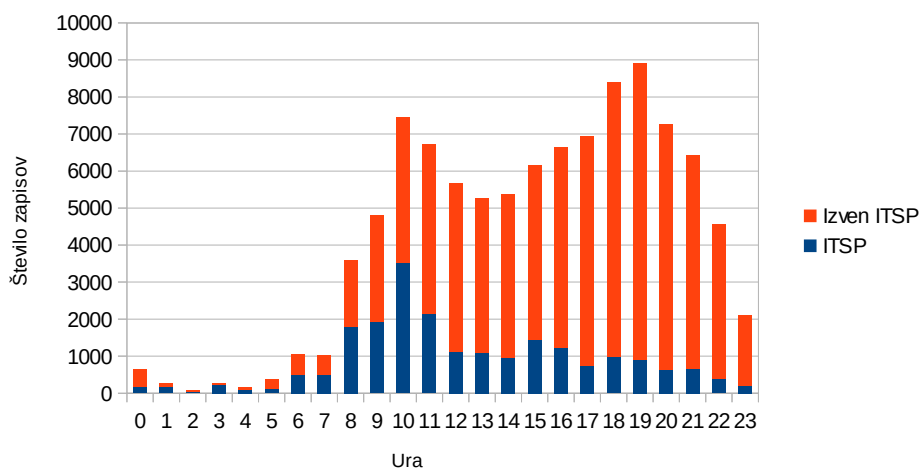
³ Večina e-učilnic je še dostopnih in študenti prve generacije, ki so študij že končali, še vedno vstopajo vanje.

Ura	Študenti		Izvajalci	
	ITSP	Zunaj	ITSP	Zunaj
15	1437	4723	596	485
16	1219	5410	51	522
17	737	6199	1	1228
18	987	7414	0	1484
19	896	7998	0	1460
20	645	6620	0	1136
21	657	5751	4	1810
22	402	4179	3	1541
23	193	1904	0	669
Skupaj	21531	78583	33995	12394

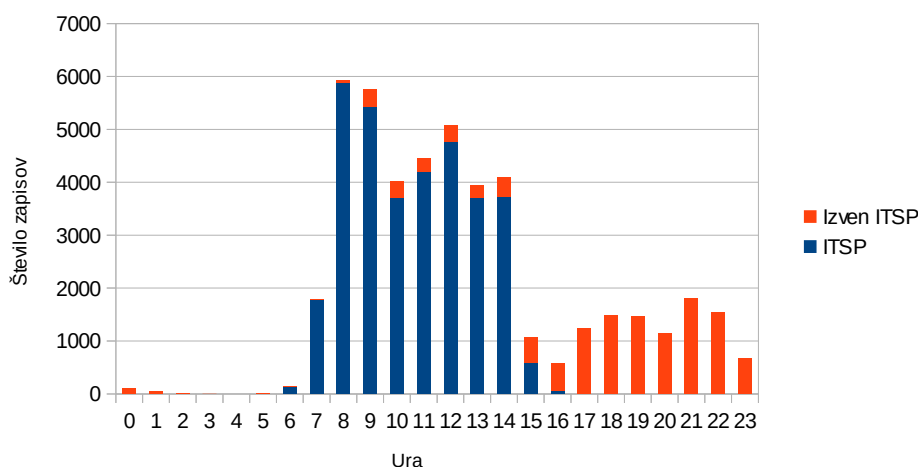
Število zapisov o dejavnosti študentov in izvajalcev po urah je prikazano na grafikonih 1 in 2. Če primerjamo dejavnost študentov po urah, ugotovimo, da je število dostopov iz ITSP večje od števila dostopov od drugod le ponoči od 1.00 do 4.59. Pri izvajalcih je število dostopov iz ITSP večje od števila dostopov od drugod od 6.00 do 15.59, kar se ujema z razporedom delovnega časa, saj nas večina dela od 7.00 do 15.00. Študenti so bili najdejavnější popoldne, izstopa štiriurni interval od 17.00 do 20.59, v katerem so izvajalci v svojem prostem času dostopali do e-učilnic.

Grafikon 1: Število zapisov o delu študentov po urah glede na dostop iz ali izven ITSP

Vir: Poročila v EIDAZ.

Grafikon 2: Število zapisov o delu izvajalcev po urah glede na dostop iz ali izven ITSP
Vir: Poročila v EIDAZ.

3 E-UČILNICE ZA DRUGO GENERACIJO ŠTUDENTOV

V drugo generacijo študentov, ki je z izrednim študijem začela 25. 11. 2013, je vpisanih 97 policistov, ki so v svojih enotah razporejeni na delovno mesto policist – vodja policijskega okoliša – ali policist – kriminalist. V okolju EIDAZ imajo 11 e-učilnic: eno kot pomoč pri pisanju diplomskega dela, eno za obvestila in informacije ter 9 e-učilnic s predmeti. Poročila z zapisi o dejavnostih v e-učilnicah smo shranili 26. 4. 2014, tako da bodo končni podatki o njihovi dejavnosti boljši, kot so sedaj.

3.1 Dejavnost študentov v e-učilnicah

S primerjavo dejavnosti študentov prve (tabela 1) in druge generacije (tabela 4) pri ogledu virov lahko ugotovimo, da so študenti druge generacije dejavnejši. Izvajalci smo v povprečno e-učilnico za drugo generacijo dodali⁴:

- 4,55 (3,35) map, vsako mapo si je študent v povprečju ogledal 2,70-krat (1,70-krat);
- 15,73 (16,88) virov (datotek), vsak vir si je študent v povprečju ogledal 1,93-krat (1,28-krat);
- 10,09 (4,24) povezav URL, vsako povezavo si je študent v povprečju ogledal 0,77-krat (0,62-krat).

Tabela 4: Število ogledov virov, ki so jih opravili študenti

Vir: Poročila v EIDAZ.

E-učilnica	Število študentov	Mapa			Vir			URL		
		Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov
E1	97				11	165	0,15	4	191	0,49
E2	97	16	5606	3,61	8	819	1,06	26	1358	0,54
E3	97				15	1785	1,23			

⁴ V oklepajih so podatki za prvo generacijo.

E-učilnica	Mapa				Vir			URL		
	Število študentov	Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov	Število map	Število ogledov	Povpr. ogledov
E4	19	9	837	4,89	4	155	2,04	30	166	0,29
E5	97	1	84	0,87	16	2006	1,29	21	626	0,31
E6	21	2	23	0,55	29	886	1,45	19	629	1,58
E7	97	2	737	3,80	21	4782	2,35			
E8	20				23	428	0,93			
E9	19	4	238	3,13						
E10	18	13	278	1,19	7	127	1,01	5	26	0,29
E11	97	3	519	1,78	39	9460	2,50	6	2307	3,96
Skupaj	61,72 ⁵	50	8322	2,70	173	20613	1,93	111	5303	0,77

V e-učilnice za drugo generacijo smo dodali več študijskih virov, ki so si jih študenti ogledali večkrat kot študenti prve generacije; zaključimo lahko, da so študenti druge generacije dejavnejši, kar smo vsi izvajalci opazili tudi pri kontaktnih urah.

Zaradi lažje primerjave med generacijama smo tudi pri dejavnosti sistema Moodle zbrali podatke za forum, kviz in naloge (tabela 5)⁶.

V povprečno e-učilnico druge generacije smo izvajalci dodali⁷:

- 6,10 (2,12) forumov, študent je v povprečju v vsakem forumu dodal 0,53 (0,34) razprave ali objave;
- 0,27 (1,41) kvizov, študent je v povprečju zaključil in oddal 0,62 (1,98) kvizov;
- 1,55 (0,71) naloge, študent je v povprečju naložil na strežnik 0,95 (0,89) datotek.

Izvajalci smo v drugi generaciji več uporabljali forume, saj so ti aktivni v desetih (90,91 %) izmed enajstih e-učilnic.

Tabela 5: Dejavnost študentov v forumih, kvizih in oddajanju nalog

Vir: Poročila v EIDAZ.

E-učilnica	Forum				Kviz			Naloge		
	Število forumov	Št. vseh razprav	Št. objav, razprav	Povpr. objav	Število kvizov	Št. dokončanih	Povpr. dokonč.	Število nalog	Število oddaj	Povpr. oddanih
E1	2	3	3	0,02	1	11	0,11			
E2	35	299	2024	2,36				1	137	1,41
E3	4	20	69	0,18				6	193	0,33
E4	5	17	34	0,36				1	24	1,26
E5	0	0								
E6	5	20	13	0,12	1	42	2,00	8	274	1,63
E7	3	2	6	0,02						
E8	3	6	19	0,32						
E9	3	1	1	0,02						

⁵ V e-učilnici druge generacije je v povprečju 61,72 študentov, ker je število študentov v e-učilnicah različno.

⁶ V eni e-učilnici smo izvajalci dodali še možnost in vprašalnike, v drugi možnost, v tretji podatkovno zbirko.

⁷ V oklepajih so podatki za prvo generacijo.

E-učilnica	Forum				Kviz			Naloge		
	Število forumov	Št. vseh razprav	Št. objav, razprav	Povpr. objav	Število kvizov	Št. dokončanih	Povpr. dokonč.	Število nalog	Število oddaj	Povpr. oddanih
E10	5	8	15	0,17	1	61	3,39	1	9	0,50
E11	2	11	8	0,04						
Skupaj	67	387	2192	0,53	3	114	0,62	17	637	0,95

3.2 Dostop do e-učilnic

V poročilih je za študenta druge generacije v povprečju zapisanih 200 dejavnosti na e-učilnico. Skoraj polovico vseh dejavnosti, 48,79 %, so opravili z delovnih postaj v ITSP (tabela 6).

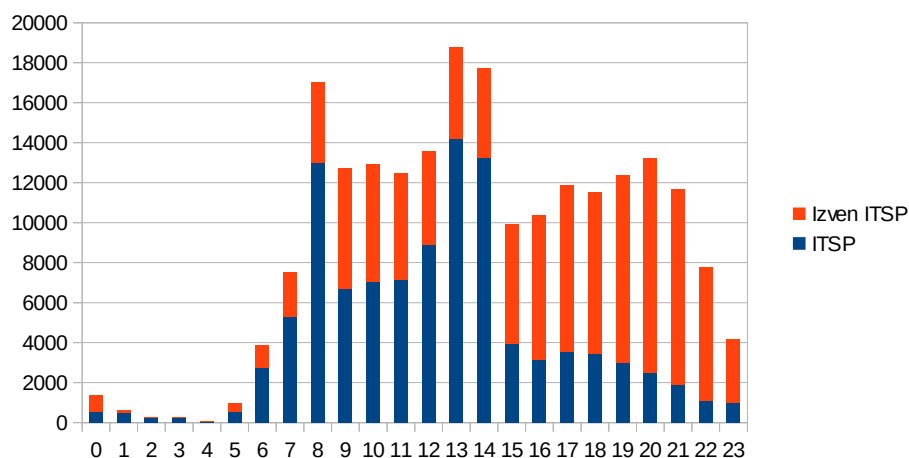
Tabela 6: Dostop do e-učilnic iz ITSP ali od drugod po urah

Vir: Poročila v EIDAZ.

Ura	Študenti		Izvajalci	
	ITSP	Zunaj	ITSP	Zunaj
0	545	832	0	133
1	517	101	0	74
2	237	47	0	2
3	221	28	0	0
4	32	46	0	0
5	549	397	0	49
6	2761	1113	332	16
7	5274	2216	2259	235
8	12975	4037	3660	256
9	6677	6019	4120	426
10	7069	5859	3310	371
11	7152	5334	3604	275
12	8908	4690	4241	279
13	14236	4551	4228	184
14	13270	4465	4107	396
15	3925	5977	690	399
16	3155	7202	16	486
17	3522	8343	7	870
18	3459	8056	20	1752
19	2999	9400	0	2155
20	2522	10710	3	2165
21	1870	9788	0	1964
22	1067	6695	0	2030
23	1006	3184	0	762
Skupaj	103948	109090	30597	15279

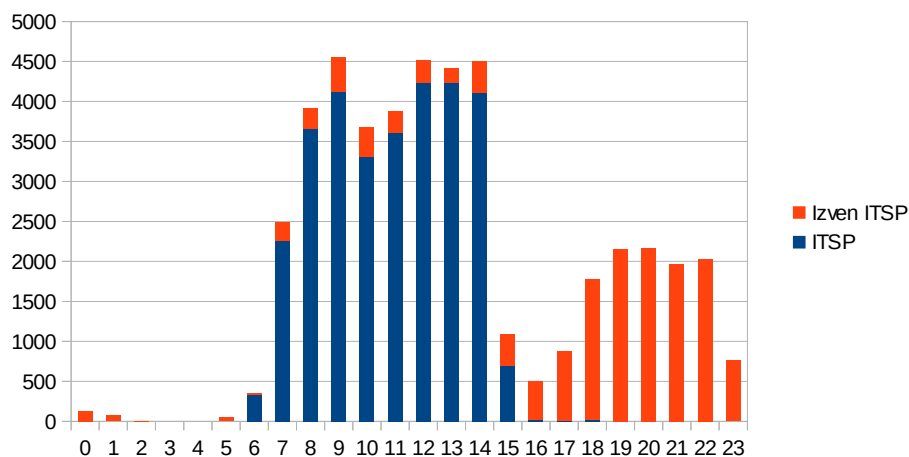
Največ dejavnosti so opravili 7.00–7.59 in 13.00–14.59. Dostopi s službenih računalnikov prevladujejo do 15.00, kar je razvidno iz grafikona 3.

Grafikon 3: Število zapisov o delu študentov po urah glede na dostop iz ali izven ITSP
Vir: Poročila v EIDAZ.

Grafikon števila dejavnosti, ki so jih opravili izvajalci, po urah (grafikon 4) je po obliki podoben grafikonu 2.

Grafikon 4: Število zapisov o delu izvajalcev po urah glede na dostop iz ali izven ITSP
Vir: Poročila v EIDAZ.

Izvajalci smo 6.00–16.00 dostopali do okolja EIDAZ s službenih računalnikov, popoldan in zvečer pa od drugod. Dostopov s službenih računalnikov je bilo dve tretjini ali 66,70 %.

4 ZA KONEC

V e-učilnice v višješolskem študijskem programu Policist izvajalci vključujemo vse več študijskih gradiv in dejavnosti za študente. Določene vire naložimo v več e-učilnic. Temu bi se zlahka izognili, če bi imeli digitalno knjižnico, s katero bi študentom omogočili dostop do virov. Želimo jih pritegniti k samostojnemu delu v e-učilnicah, zato bi radi vključili tudi video. Pri tem naletimo na omejitev v okolju EIDAZ, saj je največja velikost datoteke, ki jo lahko naložimo na strežnik, 23 Mb. Iz različnih razlogov videov, ki jih uporabljamo pri delu s študenti, ne moremo (smemo) naložiti na youtube ali vimeo. Ali lahko upamo na postavitve multimedijskega strežnika?

Tretjino dejavnosti smo opravili izven delovnega časa: popoldan, zvečer, doma. Ta podatek kaže, da je nujno urediti delovni čas predavateljev in inštruktorjev tako, da se bo delo na domu štelo v razporejeni delovni čas.

LITERATURA IN VIRI

1. SSRSPSI, Strokovni svet za poklicno in strokovno izobraževanje. *Zapisnik 133. seje* (online). 2011. (Citirano 31. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/strokovni_sveti/vladni/pdf/Poklicno_zapisnik_133.pdf.
2. Zakon o organiziranosti in delu policije, *Uradni list Republike Slovenije*, 15/2013 in 11/2014.
3. Pravilnik o izobraževalnem programu za odrasle za pridobitev srednje strokovne izobrazbe Policist, *Uradni list Republike Slovenije*, 74/2004.
4. Odredba o sprejemu višješolskega študijskega programa Policist, *Uradni list Republike Slovenije*, 5/2012.

Alenka Švab Tavčar, univerzitetna diplomirana fizičarka, je diplomirala na Oddelku za fiziko Fakultete za naravoslovje v Ljubljani. Od junija 2012 ima naziv predavatelj višje šole v programu Policist za predmeta policijski informacijsko-komunikacijski sistem ter varovanje podatkov in informacijska tehnologija.